

Liite 1. STM, Valinnanvapauslakiin ehdotettavat muutokset

1.

Laki

asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Lain tarkoituksena on edistää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden mahdollisuuksia valita palveluntuottaja, varmistaa asiakkaan palvelujen toteutuminen yhteen sovitettuina kokonaisuuksina ja palveluketjujen toimivuus, parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua sekä vahvistaa palvelujärjestelmän kannusteita kustannusvaikuttavaan toimintaan ja jatkuvaan kehittämiseen.

Lakia sovelletaan maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon lukuun ottamatta tahdosta riippumatonta hoitoa ja huoltoa. Maakunnan järjestämisvastuusta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (/), jäljempänä järjestämislaki.

Tässä laissa tarkoitettuja yksityisiä palveluntuottajia koskevia säännöksiä sovelletaan myös maakunnan omistamaan yhtiöön tai muuhun yhteisöön.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) asiakkaalla maakunnan asukkaita ja muita henkilöitä, joille maakunnan on lakiin perustuen järjestettävä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja;

2) palvelutarpeen arvioinnilla sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 ja 37 §:ssä ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain (980/2012), jäljempänä vanhuspalvelulaki, 15 ja 15 a §:ssä tarkoitettua palvelutarpeen arviointia sekä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua hoidon tarpeen arviointia;

3) asiakassuunnitelmalla potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992), jäljempänä potilaslaki, 4 a §:n mukaista suunnitelmaa tutkimuksesta, hoidosta tai lääkinällisestä kuntoutuksesta, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000), jäljempänä sosiaalihuollon asiakaslaki, 7 §:n mukaista palvelu- ja hoitosuunnitelmaa, sosiaalihuoltolain 39 §:n mukaista asiakassuunnitelmaa, vanhuspalvelulain 16 §:n mukaista palvelusuunnitelmaa, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987), jäljempänä vammaispalvelulaki, 3 a §:n 2 momentin mukaista palvelusuunnitelmaa sekä lastensuojelulain (417/2007) 30 §:n mukaista asiakassuunnitelmaa;

4) palveluntuottajalla maakuntalain (/) 52 §:ssä tarkoitettua maakunnan liikelaitosta sekä osakeyhtiötä ja muuta yhtiötä, yhteisöä, yhdistystä, osuuskuntaa, säätiötä ja itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka tuottaa tämän lain mukaisen valinnanvapauden piiriin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja;

5) yksityisellä palveluntuottajalla muuta kuin julkisomisteista osakeyhtiötä, muuta yhtiötä, yhteisöä, yhdistystä, osuuskuntaa, säätiötä ja itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka tuottaa tämän lain mukaisen valinnanvapauden piiriin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja;

6) palveluyksiköllä palveluntuottajan hallinnollisesti järjestettyä kokonaisuutta, jossa tuotetaan tämän lain mukaisen valinnanva-

1) asiakkaalla maakunnan asukkaita ja muita henkilöitä, joille maakunnan on lakiin perustuen järjestettävä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja;

2) palvelutarpeen arvioinnilla sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 ja 37 §:ssä ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain (980/2012), jäljempänä vanhuspalvelulaki, 15 ja 15 a §:ssä tarkoitettua palvelutarpeen arviointia sekä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua hoidon tarpeen arviointia;

3) asiakassuunnitelmalla potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992), jäljempänä potilaslaki, 4 a §:n mukaista suunnitelmaa tutkimuksesta, hoidosta tai lääkinällisestä kuntoutuksesta, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000), jäljempänä sosiaalihuollon asiakaslaki, 7 §:n mukaista palvelu- ja hoitosuunnitelmaa, sosiaalihuoltolain 39 §:n mukaista asiakassuunnitelmaa, vanhuspalvelulain 16 §:n mukaista palvelusuunnitelmaa, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987), jäljempänä vammaispalvelulaki, 3 a §:n 2 momentin mukaista palvelusuunnitelmaa, sekä lastensuojelulain (417/2007) 30 §:n mukaista asiakassuunnitelmaa, [toimeentulotuesta annetun lain \(1412/1997\) 10 §:n 2 momentin mukaista suunnitelmaa toiminnasta asiakkaan itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi, päihdehuoltolain \(41/1986\) perusteella laadittua kuntoutussuunnitelmaa sekä omaishoidon tuesta annetun lain \(937/2005\) 7 §:n mukaista hoito- ja palvelusuunnitelmaa;](#)

4) palveluntuottajalla maakuntalain (/) 52 §:ssä tarkoitettua maakunnan liikelaitosta sekä osakeyhtiötä ja muuta yhtiötä, yhteisöä, yhdistystä, osuuskuntaa, säätiötä ja itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka tuottaa tämän lain mukaisen valinnanvapauden piiriin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja;

5) yksityisellä palveluntuottajalla muuta kuin julkisomisteista osakeyhtiötä, muuta yhtiötä, yhteisöä, yhdistystä, osuuskuntaa, säätiötä ja itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka tuottaa tämän lain mukaisen valinnanvapauden piiriin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja;

pauden piiriin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja; palveluyksiköllä voi olla useita toimipisteitä;

7) suoran valinnan palveluilla palveluja, joissa asiakas voi itse valita palveluntuottajan suoraan ilman maakunnan osoitusta tai maakunnan liikelaitoksen tekemää palvelutarpeen arviointia;

8) sosiaali- ja terveyskeskuksella palveluntuottajan palveluyksikköä, jossa tuotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluja;

9) suunhoidon yksiköllä palveluntuottajan palveluyksikköä, jossa tuotetaan suun terveydenhuollon suoran valinnan palveluja;

10) asiakassetelillä asiakkaalle annettua sitoumusta korvata asiakkaan valitseman palveluntuottajan antaman palvelun kustannukset asiakassetelissä määrättyyn arvoon asti;

11) henkilökohtaisella budjetilla asiakkaalle hänen palvelutarpeensa sekä palvelujen kustannusten perusteella myönnettyä sitoumusta korvata palveluja asiakkaan valitsemien palveluntuottajien tuottamina maakunnan liikelaitoksen ennalta määräämään arvoon asti.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Palveluntuottajiin sovelletaan lisäksi järjestämislakia ja sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta annettua lakia (/), jäljempänä palveluntuottajalaki.

Yksityisten palveluntuottajien tämän lain mukaiseen toimintaan sovelletaan hallintolakia (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) ja viittomakielilakia (359/2015), jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä. Lisäksi yksityisen palveluntuottajan tämän lain mukaiseen toimintaan sovelletaan, mitä julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 2 ja 3 §:ssä säädetään mainitun lain 1 §:n 1 mo-

6) palveluyksiköllä palveluntuottajan hallinnollisesti järjestettyä kokonaisuutta, jossa tuotetaan tämän lain mukaisen valinnanpauden piiriin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja; palveluyksiköllä voi olla useita toimipisteitä;

7) suoran valinnan palveluilla palveluja, joissa asiakas voi itse valita palveluntuottajan suoraan ilman maakunnan osoitusta tai maakunnan liikelaitoksen tekemää palvelutarpeen arviointia;

8) sosiaali- ja terveyskeskuksella palveluntuottajan palveluyksikköä, jossa tuotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluja;

9) suunhoidon yksiköllä palveluntuottajan palveluyksikköä, jossa tuotetaan suun terveydenhuollon suoran valinnan palveluja;

10) asiakassetelillä asiakkaalle annettua sitoumusta korvata asiakkaan valitseman palveluntuottajan antaman palvelun kustannukset asiakassetelissä määrättyyn arvoon asti;

11) henkilökohtaisella budjetilla asiakkaalle hänen palvelutarpeensa sekä palvelujen kustannusten perusteella myönnettyä sitoumusta korvata palveluja asiakkaan valitsemien palveluntuottajien tuottamina maakunnan liikelaitoksen ennalta määräämään arvoon asti.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Palveluntuottajiin sovelletaan lisäksi järjestämislakia ja sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta annettua lakia (/), jäljempänä palveluntuottajalaki.

Yksityisten palveluntuottajien tämän lain mukaiseen toimintaan sovelletaan hallintolakia (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) ja viittomakielilakia (359/2015), jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä. Lisäksi yksityisen palveluntuottajan tämän lain mukaiseen toimintaan sovelletaan, mitä julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettussa laissa (424/2003) 2 ja 3 §:ssä säädetään mainitun

mentissa tarkoitetun viranomaisen toiminnasta, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Palveluista asiakkailta perittävistä maksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992), jäljempänä asiakasmaksulaki. Maakunta perii asiakkaalta hänen tämän lain perusteella saamistaan palveluista määräytyvät asiakasmaksut. Palveluntuottaja voi kuitenkin periä asiakkaalta asiakasmaksulain 3 §:n mukaisen maksun käyttämättä jätetystä vastaanottoajasta.

Potilaan oikeudesta käyttää rajat ylittävän terveydenhuollon palveluja ja niistä aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta säädetään rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetussa laissa (1201/2013).

Tässä laissa tarkoitettuja palveluja tuotettaessa on noudatettava, mitä palveluista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon yleis- ja erityislainsäädännössä. Asiakkaan ja potilaan asemasta ja oikeuksista on voimassa lisäksi, mitä niistä muualla lainsäädännössä säädetään.

2 luku

Asiakkaan valinnanvapaus

4 §

Asiakkaan oikeus valita

Asiakkaalla on oikeus valita tässä laissa tarkoitettu palveluntuottaja ja tämän palveluyksikkö sekä palveluja antava ammattihenkilö tai ammattihenkilöiden moniammatillinen ryhmä siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään.

Asiakas saa valita palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön minkä tahansa maakuntalaissa tarkoitetun maakunnan alueelta, jollei lailla erikseen toisin säädetä.

5 §

Asiakassuunnitelma

lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen toiminnasta, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Palveluista asiakkailta perittävistä maksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992), jäljempänä asiakasmaksulaki. Maakunta perii asiakkaalta hänen tämän lain perusteella saamistaan palveluista määräytyvät asiakasmaksut. Palveluntuottaja voi kuitenkin periä asiakkaalta asiakasmaksulain 3 §:n mukaisen maksun käyttämättä jätetystä vastaanottoajasta.

Potilaan oikeudesta käyttää rajat ylittävän terveydenhuollon palveluja ja niistä aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta säädetään rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetussa laissa (1201/2013).

Tässä laissa tarkoitettuja palveluja tuotettaessa on noudatettava, mitä palveluista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon yleis- ja erityislainsäädännössä. Asiakkaan ja potilaan asemasta ja oikeuksista on voimassa lisäksi, mitä niistä muualla lainsäädännössä säädetään.

5 §

Asiakassuunnitelma

Maakunnan on huolehdittava järjestämislain 13 §:n 1 momentin mukaisesti laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluja tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittelemisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri tuottajien välillä. Tämän toteuttamiseksi asiakkaalle laaditaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella asiakassuunnitelma siten kuin siitä erikseen säädetään. Asiakassuunnitelman on katettava kaikki asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tuotantovastuusta riippumatta. Jos asiakkaan palvelutarve muuttuu, asiakassuunnitelmaa on muutettava vastaavasti. Maakunnan liikelaitos, sosiaali- ja terveyskeskus ja suun hoidon yksikkö ovat kukin omalta osaltaan vastuussa suunnitelman laatimisesta.

Maakunnan liikelaitos vastaa siitä, että asiakassuunnitelma muodostaa asiakkaan palvelutarpeen kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Maakunnan liikelaitoksen velvollisuudesta tehdä yhteistyötä muiden asiakkaan palveluja toteuttavien palveluntuottajien kanssa säädetään 34 §:n 3 momentissa.

Maakunnan on huolehdittava järjestämislain 13 §:n 1 momentin mukaisesti laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluja tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittelemisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri tuottajien välillä. Tämän toteuttamiseksi asiakkaalle laaditaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella asiakassuunnitelma. Asiakassuunnitelma on asiakkaan, maakunnan liikelaitoksen ja muiden palveluntuottajien välisen yhteistyön sekä palvelujen yhteensovittamisen ja suunnittelun väline siten kuin siitä erikseen säädetään. Asiakassuunnitelma tehdään asiakkaalle 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti ~~n on katettava kaikki~~ asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon ~~palvelut palvelujen~~ tuotantovastuusta riippumatta.

Asiakassuunnitelma sisältää asiakkaalle 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisesti laaditut yksityiskohtaiset suunnitelmat, jotka tehdään asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuotantovastuusta riippumatta sekä niiden pohjalta laaditun yhteenvedon, josta ilmenevät asiakkaan palvelukokonaisuus sekä sellaiset palvelukokonaisuutta koskevat yksittäiset seikat, joista kaikkien asiakkaalle suunnitelman mukaan palveluja tuottavien palveluntuottajien on oltava tietoisia.

Jos asiakkaan palvelutarve muuttuu, asiakassuunnitelmaa on muutettava vastaavasti. Maakunnan liikelaitos, sosiaali- ja terveyskeskus ja suun hoidon yksikkö ovat kukin tuottamiensa palvelujen, osalta vastuussa asiakassuunnitelman laatimisesta ja sen muuttamisesta noudattaen sosiaalihuoltolain 39 ja 41 §:n, terveydenhuoltolain 32 §:n, asiakasasiakirjalain 16 §:n, asiakaslain 2–4 lukujen sekä potilaslain 3, 4a – 9 ja 13 §:n säännöksiä ~~omalta osaltaan vastuussa suunnitelman laatimisesta.~~

Maakunnan liikelaitos vastaa siitä, että asiakassuunnitelma muodostaa asiakkaan palvelutarpeen kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden, sisältää 2 momentissa tarkoitettua yhteenvedon ja sitä muutetaan tarvittaessa. Maakunnan liikelaitoksen velvollisuudesta tehdä yhteistyötä muiden asiakkaan palveluja toteuttavien palveluntuottajien kanssa säädetään 34 §:n 3 momentissa.

Kaikkien tämän lain mukaisten palvelujen tuottajien on järjestämislain 23 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyllä tavalla toteutettava tuottamansa palvelut asiakkaalle asiakassuunnitelman mukaisesti.

Asiakassuunnitelma ei luo asiakkaalle oikeutta palveluihin. Asiakkaan oikeus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ja oikeus saada sosiaalipalvelun antamista koskeva päätös määräytyy sen mukaan, kuin niistä erikseen muualla lainsäädännössä säädetään.

Palveluntuottajalla on oikeus käyttää ja muuttaa asiakassuunnitelmaa siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä asiakkaalle annettavan palvelun toteuttamiseksi. Suunnitelman muuttamisesta säädetään edellä 3 ja 4 momentissa.

~~Kaikkien tämän lain mukaisten palvelujen tuottajien on järjestämislain 23 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyllä tavalla toteutettava tuottamansa palvelut asiakkaalle asiakassuunnitelman mukaisesti.~~

6 §

Valinnanvapaus suoran valinnan palveluissa

Suoran valinnan palveluissa asiakkaalla on oikeus valita itse ilman maakunnan osoitusta tai maakunnan liikelaitoksen tekemää palvelutarpeen arviointia:

- 1) sosiaali- ja terveyskeskus sekä suunhoidon yksikkö 3 luvussa tarkoitetulla tavalla;
- 2) väliaikainen sosiaali- ja terveyskeskus sekä suunhoidon yksikkö 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla; sekä
- 3) palveluja antava ammattihenkilö tai ammattihenkilöiden moniammatillinen ryhmä 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

7 §

Valinnanvapaus muissa kuin suoran valinnan palveluissa

Sen lisäksi, mitä 16 §:ssä säädetään maakunnan liikelaitoksen velvollisuudesta tuottaa suoran valinnan palveluja, maakunnan liikelaitos vastaa myös muiden kuin suoran valinnan palvelujen tuottamisesta järjestämislaissa säädetyllä tavalla. Maakunnan liikelaitoksen tuottaessa muita kuin suoran valinnan palveluja asiakkaalla on oikeus valita:

1) maakunnan liikelaitos ja sen palveluyksiköt 4 luvussa tarkoitetulla tavalla;

2) väliaikainen maakunnan liikelaitoksen palveluyksikkö 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla; sekä

3) palveluja antava ammattihenkilö tai ammattihenkilöiden moniammatillinen ryhmä 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Muissa kuin suoran valinnan palveluissa asiakkaalla on lisäksi oikeus valita:

1) maakunnan liikelaitoksen antaman asiakassetelin perusteella palveluntuottaja 5 luvussa säädetyllä tavalla; sekä

2) maakunnan liikelaitoksen päättämän henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluntuottaja sekä vaikuttaa palvelujen sisältöön 6 luvussa säädetyllä tavalla.

8 §

Väliaikaisen palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön valinta

Jos asiakas asuu tai oleskelee väliaikaisesti valitsemansa maakunnan liikelaitoksen palveluyksikön sijaintikunnan ulkopuolella työn, opiskelun, vapaa-ajan vieton, lähiomaisen tai muun läheisen asumisen tai muun vastaavan syyn vuoksi, hän saa käyttää myös muussa kunnassa sijaitsevan maakunnan liikelaitoksen palveluyksikön palveluja. Vastaavasti asiakas saa mainituissa tilanteissa käyttää myös muun kuin valitsemansa suoran valinnan palveluntuottajan sosiaali- ja terveyskeskuksen tai suunhoidon yksikön palveluja, jos hän oleskelee kunnassa, jossa ei ole hänen valitsemansa suoran valinnan palveluntuottajan palveluyksikköä.

Asiakkaan on tehtävä ilmoitus väliaikaisen palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön valinnasta sekä väliaikaisen asiakkuuden arvioidusta kestosta. Ilmoitus tehdään 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen tai muutoin kirjallisesti maakunnalle, jonka asukas asiakas on. Asiakas voi tehdä ilmoituksen myös valitsemalleen väliaikaiselle suoran valinnan palveluntuottajalle. Jos asiakas on ilmoittanut valinnastaan muutoin kuin tiedonhallintapalveluja käyttäen, ilmoituksen vastaanottaneen maakunnan tai suoran valinnan palveluntuottajan on tallennettava tieto

8 §

Väliaikaisen palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön valinta

Jos asiakas asuu tai oleskelee väliaikaisesti valitsemansa maakunnan liikelaitoksen palveluyksikön sijaintikunnan ulkopuolella työn, opiskelun, vapaa-ajan vieton, lähiomaisen tai muun läheisen asumisen tai muun vastaavan syyn vuoksi, hän saa käyttää myös muussa kunnassa sijaitsevan maakunnan liikelaitoksen palveluyksikön palveluja. Vastaavasti asiakas saa mainituissa tilanteissa käyttää myös muun kuin valitsemansa suoran valinnan palveluntuottajan sosiaali- ja terveyskeskuksen tai suunhoidon yksikön palveluja, jos hän oleskelee kunnassa, jossa ei ole hänen valitsemansa suoran valinnan palveluntuottajan palveluyksikköä.

Asiakkaan on tehtävä ilmoitus väliaikaisen palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön valinnasta sekä väliaikaisen asiakkuuden arvioidusta kestosta. Ilmoitus tehdään 77 §:n ~~1-2 momentin 1 kohdassa momentissa~~ tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen tai muutoin kirjallisesti maakunnalle, jonka asukas asiakas on. Asiakas voi tehdä ilmoituksen myös valitsemalleen väliaikaiselle suoran valinnan palveluntuottajalle. Jos asiakas on ilmoittanut valinnastaan muutoin kuin tiedonhallintapalveluja käyttäen, ilmoituksen vastaanottaneen maakunnan tai suoran valinnan

valinnasta viivytyksettä, kuitenkin kahden viikon kuluessa asiakkaan ilmoituksen saapumisesta, 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin, joiden kautta tieto valinnasta välittyy asiakkaan palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta vastaaville tahoille. Väliaikaisen palveluntuottajan vastuu palvelujen tuottamisesta asiakkaan valitsemassa palveluyksikössä alkaa siitä, kun asiakas on tehnyt ilmoituksen valinnasta tiedonhallintapalveluja käyttäen tai siitä, kun asiakkaan muu ilmoitus valinnasta on tallennettu tiedonhallintapalveluihin. Väliaikaisen palveluntuottajan on otettava asiakkaikseen kaikki ilmoituksen tehneet asiakkaat.

palveluntuottajan on ~~tallennettava tieto~~ilmoitettava valinnasta viivytyksettä, kuitenkin kahden viikon kuluessa asiakkaan ilmoituksen saapumisesta, 77 §:n 1 momentissa ~~tarkoitettuihin~~tarkoitettua tiedonhallintapalveluja ~~käyttäen iihin, joiden kautta tieto valinnasta välittyy~~ asiakkaan palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta vastaaville tahoille. Väliaikaisen palveluntuottajan vastuu palvelujen tuottamisesta asiakkaan valitsemassa palveluyksikössä alkaa siitä, kun asiakas on tehnyt ilmoituksen valinnasta tiedonhallintapalveluja käyttäen tai siitä, kun palveluntuottaja on vastaanottanut asiakkaan muulla tavalla tekemän ilmoituksen ~~ilmoitus~~-valinnasta ~~on tallennettu~~ tiedonhallintapalveluihin. Väliaikaisen palveluntuottajan on otettava asiakkaikseen kaikki ilmoituksen tehneet asiakkaat.

9 §

Kiireellinen sosiaali- ja terveydenhuolto

Oikeudesta saada asuinpaikasta riippumatta kiireellistä sairaanhoitoa säädetään terveydenhuoltolain 50 §:ssä ja oikeudesta saada kiireellistä sosiaalihuoltoa säädetään sosiaalihuoltolain 12 §:ssä.

Asiakkaalla on oikeus saada oleskelupaikkakunnallaan kiireellistä 18 §:ssä tarkoitettua terveydenhuoltoa sekä suun terveydenhuoltoa muultakin kuin valitsemaltaan suoran valinnan palveluntuottajalta tämän palveluyksikön aukioloaikoina, jos hänen hoitonsa kiireellisyys sitä edellyttää.

10 §

Ammattihenkilön valinta

Asiakas voi valita palveluja antavan sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön tai ammattihenkilöiden moniammatillisen ryhmän siinä laajuudessa kuin se on palveluyksikön toiminnan tarkoituksenmukaisen toteuttamisen ja asiakkaan turvallisen ja laadukkaan palvelun kannalta mahdollista.

Toistuvissa asiakassuhteissa ja saman hoitajakson aikana on mahdollisuuksien mukaan

järjestettävä mahdollisuus saman ammattihenkilön palveluihin.

11 §

Palveluntuottajan valinta alaikäiselle

Alaikäisen asiakkaan puolesta palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön valitsee hänen huoltajansa tai muu laillinen edustajansa. Viisitoista vuotta täyttänyt alaikäinen saa itse valita palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön.

Viisitoista vuotta täyttäneen alaikäisen laillisella edustajalla on alaikäisen kanssa rinnakkainen oikeus valita alaikäisen puolesta palveluntuottaja ja tämän palveluyksikkö. Jos viisitoista vuotta täyttäneen alaikäisen ja laillisen edustajan näkemykset valinnasta eroavat toisistaan, alaikäisen mielipide on määräävä.

11 §

Palveluntuottajan valinta alaikäiselle

Alaikäisen asiakkaan puolesta palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön valitsee hänen huoltajansa tai muu laillinen edustajansa. Viisitoista vuotta täyttänyt alaikäinen saa itse valita palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön.

Viisitoista vuotta täyttäneen alaikäisen laillisella edustajalla on alaikäisen kanssa rinnakkainen oikeus valita alaikäisen puolesta palveluntuottaja ja tämän palveluyksikkö. Jos viisitoista vuotta täyttäneen alaikäisen ja laillisen edustajan näkemykset valinnasta eroavat toisistaan, alaikäisen mielipide on määräävä.

Palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön valinnassa alaikäiselle on otettava huomioon lapsen etu. Jos ilmenee, että alaikäisen tai hänen laillisen edustajansa tekemä palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön valinta on vastoin lapsen etua, maakunnan on osoitettava alaikäiselle palveluntuottaja ottaen huomioon lapsen etu. Palveluntuottajan osoittamisesta alaikäiselle on tehtävä kirjallinen päätös.

12 §

Palveluntuottajan valinta erityistilanteissa

Sosiaalihuollon asiakaslain 9 §:ssä ja potilaslain 6 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa maakunnan liikelaitoksen on selvitettävä yhteistyössä täysi-ikäisen asiakkaan laillisen edustajan taikka lähiomaisen tai muun läheisen kanssa, mikä palveluntuottaja ja sen palveluyksikkö vastaa parhaiten asiakkaan tahtoa.

13 §

Valinnanvapautta koskevat rajoitukset

Oikeus valita maakunnan liikelaitos ja sen palveluyksikkö ei koske terveydenhuoltolain

16 ja 17 §:ssä tarkoitettuja kouluterveydenhuoltoa ja opiskeluterveydenhuoltoa eikä lastensuojelulaissa tarkoitettua lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua.

14 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut laitoshoidon aikana

Laitoshoidon tai laitospalvelujen tuottaja vastaa asiakkaalle annettavista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista maakunnan järjestämismääräysten kuuluvan laitoshoidon tai laitospalvelujen antamisen aikana. Jos asiakas on laitoshoidossa tai hänelle annetaan laitospalveluja yli kuukauden ajan, suoran valinnan palveluntuottajan vastuu keskeytyy laitoshoidon tai laitospalvelujen ajaksi.

Laitoshoidon tai laitospalvelujen tuottajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle yli kuukauden kestävä laitoshoidon tai laitospalvelujen alkamisesta ja päättymisestä. Kansaneläkelaitos huolehtii laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä koskevan tiedon ilmoittamisesta muille asiakkaan palvelujen tuottamisesta vastaaville tahoille.

3 luku

Suoran valinnan palvelut

15 §

Suoran valinnan palvelujen tuottajat

Suoran valinnan palveluja tuottavat maakunnan liikelaitokset 16 §:ssä tarkoitetuissa sosiaali- ja terveyskeskuksissa ja suunhoidon yksiköissä sekä 45 ja 46 §:n mukaisen ilmoittautumismenettelyn perusteella tuottajiksi hyväksytyt yksityiset palveluntuottajat.

16 §

Maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveyskeskus ja suunhoidon yksikkö

Maakunnalla tulee olla liikelaitoksessaan 18 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten sosiaali- ja terveyskeskus tai -keskuksia ja 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten suunhoidon yksikkö tai yksiköitä.

Sosiaali- ja terveyskeskukset ja suunhoidon yksiköt voivat toimia osana järjestämislain 22 §:ssä tarkoitettua liikelaitosta tai maakunta voi perustaa niitä varten erillisen liikelaitoksen tai liikelaitoksia. Maakunnalla voi lisäksi olla yksi tai useampia yhtiöitä tai muita yhteisöjä suoran valinnan palvelujen tuottamiseksi. Liikelaitoksen tuottamien suoran valinnan palvelujen kirjanpito on eriytettävä muusta liikelaitoksen toiminnasta siten kuin 57 §:ssä säädetään.

Sosiaali- ja terveyskeskuksen ja suunhoidon yksikön toimintoja voidaan tarpeen mukaan sijoittaa erillisiin palveluyksiköihin tai järjestää liikkuvien palvelujen avulla.

17 §

Sosiaali- ja terveyskeskuksen ja suunhoidon yksikön valinta

Asiakkaalla on oikeus valita sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluntuottaja ja käyttämänsä sosiaali- ja terveyskeskus sekä suunhoidon suoran valinnan palveluntuottaja ja käyttämänsä suunhoidon yksikkö. Valinta tehdään 18 §:ssä tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja suun terveydenhuollon palvelujen osalta erikseen. Asiakas saa valita vain yhden sosiaali- ja terveyskeskuksen ja yhden suunhoidon yksikön.

Alle 18-vuotiaat lapset ja nuoret, jotka saavat suun terveydenhuollon palvelut maakunnan liikelaitoksesta osana terveydenhuoltolain 16 §:ssä tarkoitettua kouluterveydenhuoltoa tai 17 §:ssä tarkoitettua opiskeluterveydenhuoltoa, eivät käytä suunhoidon yksikön palveluja. Myöskään terveydenhuoltolain 15 §:ssä tarkoitettuja neuvolapalveluja saavat lapset, jotka saavat suunhoidon palvelut maakunnan liikelaitoksesta, eivät käytä suunhoidon yksikön palveluja.

Suoran valinnan palveluntuottajan on annettava asiakkaalle mahdollisuus asioida myös

muissa palveluyksiköissään kuin hänen valitsemassaan sosiaali- ja terveyskeskuksessa tai suunhoidon yksikössä.

18 §

Suoran valinnan palvelut

Sosiaali- ja terveyskeskuksessa tuotettavia sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluja ovat:

- 1) terveydenhuoltolain 13 §:ssä tarkoitettu terveysneuvonta ja terveystarkastukset;
- 2) terveydenhuollon neuvonta ja ohjaus;
- 3) yleislääketieteen alaan kuuluva, terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama, vastaanotolla, kotikäynnillä tai etäyhteyden avulla toteutettava asiakkaan oireiden, toimintakyvyn ja sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito;
- 4) 3 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin liittyvä terveydenhuoltolain 29 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu kuntoutusneuvonta ja -ohjaus ja 2 kohdassa tarkoitettu toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi;
- 5) 1—4 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin kuuluvat laboratorio- ja kuvantamispalvelut;
- 6) terveydenhuoltolain 22 §:ssä tarkoitettujen todistusten antaminen silloin kun ne liittyvät 1—5 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin;
- 7) sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitettu laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön antama sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus.

Lisäksi maakunnan on sisällytettävä sosiaali- ja terveyskeskuksessa tuotettaviin suoran valinnan palveluihin 1 momentissa tarkoitettuihin palveluihin liittyviä muiden kuin yleislääketieteen alaan kuuluvien terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatio- ja vastaanottopalveluja siten, että jokaisessa sosiaali- ja terveyskeskuksessa on mainittuja palveluja väestön palvelutarvetta vastaavasti vähintään kahdelta lääketieteen erikoisalalta. Maakunnan on päätettävä eri erikoisalojen konsultaatio- ja vastaanottopalvelujen sisältö ja laajuus ottaen huomioon hoidon tarve sairauksissa, joilla on suuri vaikutus väestön terveyteen, sekä siten, että se vastaa maakunnan asukkaiden palvelutarpeita. Maakunnan mahdollisuudesta päättää aluekohtaisesti sosiaali-

18 §

Suoran valinnan palvelut

Sosiaali- ja terveyskeskuksessa tuotettavia sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluja ovat:

- 1) terveydenhuoltolain 13 §:ssä tarkoitettu terveysneuvonta ja terveystarkastukset;
- 2) terveydenhuollon neuvonta ja ohjaus;
- 3) yleislääketieteen alaan kuuluva, terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama, vastaanotolla, kotikäynnillä tai etäyhteyden avulla toteutettava asiakkaan oireiden, toimintakyvyn ja sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito;
- 4) 3 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin liittyvä terveydenhuoltolain 29 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu kuntoutusneuvonta ja -ohjaus ja 2 kohdassa tarkoitettu toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi;
- 5) 1—4 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin kuuluvat laboratorio- ja kuvantamispalvelut;
- 6) terveydenhuoltolain 22 §:ssä tarkoitettujen todistusten antaminen silloin kun ne liittyvät 1—5 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin;
- 7) sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitettu laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön antama sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus.

Lisäksi maakunnan on sisällytettävä sosiaali- ja terveyskeskuksessa tuotettaviin suoran valinnan palveluihin ~~1 momentissa tarkoitettuihin palveluihin liittyviä~~ muiden kuin yleislääketieteen alaan kuuluvien terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatio- ja vastaanottopalveluja siten, että jokaisessa sosiaali- ja terveyskeskuksessa on mainittuja palveluja väestön palvelutarvetta vastaavasti vähintään kahdelta seuraavalta lääketieteen erikoisalalta: lastentaudit, geriatria, silmäaudit, psykiatria, fysiatria, ortopedia, ihotaudit, sisätaudit, kardiologia, endokrinologia ja reumatologia. Maakunnan on päätettävä eri erikoisalojen konsultaatio- ja vastaanottopalvelujen sisältö ja laajuus ottaen huomioon hoidon

ja terveystarkastusten konsultaatio- ja vastaanottopalvelujen määrästä ja erikoisaloista säädetään 42 §:n 3 momentissa.

Suunhoidon yksikössä tuotettavia suun terveydenhuollon suoran valinnan palveluja ovat:

1) terveydenhuoltolain 13 §:ssä tarkoitettu terveysneuvonta ja terveystarkastukset;

2) suusairauksien ennaltaehkäisy ja siihen liittyvä neuvonta ja muut palvelut sekä määrälliset suun terveystarkastukset;

3) muu kuin hammaslääketieteen erikoisaloihin kuuluva suun ja hampaiden tutkimus, hoidon tarpeen arviointi ja hoidon suunnittelu;

4) suusairauksien oireiden toteaminen, oikein mukainen hoito ja hammasproteettiset korjaukset;

5) muut kuin hammaslääketieteen erikoisaloihin kuuluvat iensairauksien ja hammasinfektioiden hoidot sekä suun ja hampaiston korjaavat ja kirurgiset hoitotoimenpiteet;

6) 1—5 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin liittyvät kuvantamispalvelut ja vastaanottotoiminta;

7) 1—6 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin liittyvät hammaslääkärin todistukset ja lausunnot.

Lisäksi maakunnan on sisällytettävä suunhoidon yksikössä tuotettaviin suoran valinnan palveluihin alueensa palvelutarjonta ja asukkaiden palvelutarve huomioon ottaen riittävä määrä 3 momentissa tarkoitettuihin palveluihin liittyviä terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatio- ja vastaanottopalveluja. Suoran valinnan palveluihin ei saa kuitenkaan sisällyttää sairaalaolosuhteita edellyttäviä suun terveydenhuollon palveluja.

Maakunnan on päättäessään siitä, mitä 2 ja 4 momentissa tarkoitettuja palveluja se siirtää suoran valinnan palveluihin, otettava huomioon asukkaiden palvelutarve, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus, palvelukokonaisuuksien toimivuus, paikalliset olosuhteet ja mahdollisuudet järjestää palvelut kustannusvaikuttavalla tavalla sosiaali- ja terveystarkastuksissa ja suunhoidon yksiköissä. Siirron edellytyksenä on, että asiakas- ja potilasturvallisuus ei vaarannu. Maakunnan tulee säännöllisesti seurata kyseisten palvelujen tarjontaa alueellaan. Maakunta ei saa siirtää 2 tai 4 momentin nojalla suoran valinnan palveluihin

tarve sairauksissa, joilla on suuri vaikutus väestön terveyteen, sekä siten, että se vastaa maakunnan asukkaiden palvelutarpeita. Maakunnan mahdollisuudesta päättää aluekohtaisesti sosiaali- ja terveystarkastusten konsultaatio- ja vastaanottopalvelujen määrästä ja erikoisaloista säädetään 42 §:n 3 momentissa.

Suunhoidon yksikössä tuotettavia suun terveydenhuollon suoran valinnan palveluja ovat:

1) terveydenhuoltolain 13 §:ssä tarkoitettu terveysneuvonta ja terveystarkastukset;

2) suusairauksien ennaltaehkäisy ja siihen liittyvä neuvonta ja muut palvelut sekä määrälliset suun terveystarkastukset;

3) muu kuin hammaslääketieteen erikoisaloihin kuuluva suun ja hampaiden tutkimus, hoidon tarpeen arviointi ja hoidon suunnittelu;

4) suusairauksien oireiden toteaminen, oikein mukainen hoito ja hammasproteettiset korjaukset;

5) muut kuin hammaslääketieteen erikoisaloihin kuuluvat iensairauksien ja hammasinfektioiden hoidot sekä suun ja hampaiston korjaavat ja kirurgiset hoitotoimenpiteet;

6) 1—5 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin liittyvät kuvantamispalvelut ja vastaanottotoiminta;

7) 1—6 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin liittyvät hammaslääkärin todistukset ja lausunnot.

Lisäksi maakunnan on sisällytettävä suunhoidon yksikössä tuotettaviin suoran valinnan palveluihin alueensa palvelutarjonta ja asukkaiden palvelutarve huomioon ottaen riittävä määrä 3 momentissa tarkoitettuihin palveluihin liittyviä terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatio- ja vastaanottopalveluja. Suoran valinnan palveluihin ei saa kuitenkaan sisällyttää sairaalaolosuhteita edellyttäviä suun terveydenhuollon palveluja.

Maakunnan on päättäessään siitä, mitä 2 ja 4 momentissa tarkoitettuja palveluja se siirtää suoran valinnan palveluihin, otettava huomioon asukkaiden palvelutarve, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus, palvelukokonaisuuksien toimivuus, paikalliset olosuhteet ja mahdollisuudet järjestää palvelut kustannusvaikuttavalla tavalla sosiaali- ja terveystarkastuksissa ja suunhoidon yksiköissä. Siirron edellytyksenä on, että asiakas- ja potilastur-

tehtäviä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä, jollei tehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle säädetä muussa laissa erikseen. Maakunta ei myöskään saa siirtää suoran valinnan palveluihin järjestämislain 11 §:ssä tarkoitettuja suuremmiksi kokonaisuuksiksi koottavia palveluja eikä laajan ympärivuorokautisen päivystyksen palveluja.

Maakunnan on tehtävä hallintopäätös 2 ja 4 momentin mukaisten palvelujen siirtämisestä suoran valinnan palveluihin. Maakunnan on julkaistava suoran valinnan palvelujen kuvaukset julkisessa tietoverkossa. Tiedot on annettava asiakkaalle pyydettyä myös suullisesti tai kirjallisesti.

vallisuus ei vaarannu. Maakunnan tulee säännöllisesti seurata kyseisten palvelujen tarjontaa alueellaan. Maakunta ei saa siirtää 2 tai 4 momentin nojalla suoran valinnan palveluihin tehtäviä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä, jollei tehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle säädetä muussa laissa erikseen. Maakunta ei myöskään saa siirtää suoran valinnan palveluihin järjestämislain 11 §:ssä tarkoitettuja suuremmiksi kokonaisuuksiksi koottavia palveluja eikä laajan ympärivuorokautisen päivystyksen palveluja.

Maakunnan on tehtävä hallintopäätös 2 ja 4 momentin mukaisten palvelujen siirtämisestä suoran valinnan palveluihin. Maakunnan on julkaistava suoran valinnan palvelujen kuvaukset julkisessa tietoverkossa. Tiedot on annettava asiakkaalle pyydettyä myös suullisesti tai kirjallisesti.

19 §

Sosiaali- ja terveyskeskuksen ja suunhoidon yksikön erikoistuminen ja lisäpalvelut

Sosiaali- ja terveyskeskuksessa ja suunhoidon yksikössä saadaan erikoistua tuottamaan 18 §:ssä tarkoitettuja palveluja erityisesti tietyille asiakasryhmälle tai tietyille asiakasryhmille. Niissä on kuitenkin tuotettava 18 §:ssä tarkoitettut palvelut kaikille muillekin asiakkaille yhdenvertaisesti.

Maakunnan oikeudesta hankkia järjestämisvastuulleen kuuluvia muita kuin suoran valinnan palveluja suoran valinnan palveluntuottajalta säädetään maakuntalain 8 §:ssä.

20 §

Sosiaali- ja terveyskeskuksen ja suunhoidon yksikön valinnasta ilmoittaminen

Asiakkaan on tehtävä suoran valinnan palveluntuottajan sekä käyttämänsä sosiaali- ja terveyskeskuksen ja suunhoidon yksikön valinnastaan ilmoitus 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen, muutoin kirjallisesti sille maakunnalle, jonka asukas hän on, tai valitsemalleen suoran valinnan palveluntuottajalle.

20 §

Sosiaali- ja terveyskeskuksen ja suunhoidon yksikön valinnasta ilmoittaminen

Asiakkaan on tehtävä suoran valinnan palveluntuottajan sekä käyttämänsä sosiaali- ja terveyskeskuksen ja suunhoidon yksikön valinnastaan ilmoitus 77 §:n ~~1-2 momentin~~ 1 khdassamomentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen, muutoin kirjallisesti sille maakunnalle, jonka asukas hän on, tai valitsemalleen suoran valinnan palveluntuottajalle.

Suoran valinnan palveluntuottajan vastuu palvelujen tuottamisesta asiakkaan valitsemassa palveluyksikössä alkaa siitä, kun asiakas on tehnyt ilmoituksen valinnasta tiedonhallintapalveluja käyttäen tai siitä, kun asiakkaan muu ilmoitus valinnasta on tallennettu 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin, jollei asiakas ole ilmoittanut myöhempää ajankohtaa asiakkuuden alkamiselle. Suoran valinnan palveluntuottajan on otettava asiakkaikseen kaikki ilmoituksen tehneet asiakkaat.

Jos asiakas on ilmoittanut valinnastaan muutoin kuin tiedonhallintapalveluja käyttäen, ilmoituksen vastaanottaneen maakunnan tai suoran valinnan palveluntuottajan on tallennettava tieto valinnasta viivytyksettä, kuitenkin kahden viikon kuluessa asiakkaan ilmoituksen saapumisesta, 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin, joiden kautta tieto valinnasta välittyy asiakkaan palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta vastaaville tahoille.

Asiakas saa tehdä uuden suoran valinnan palveluntuottajaa sekä käyttämäänsä sosiaali- ja terveyskeskusta ja suunhoidon yksikköä koskevan valinnan aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua edellisestä valinnasta. Asiakkaalla on kuitenkin oikeus vaihtaa suoran valinnan palveluntuottaja sekä käyttämänsä sosiaali- ja terveyskeskus ja suunhoidon yksikkö määräajasta riippumatta muuttaessaan asuinpaikkaansa. Lisäksi maakunta voi asiakkaan hakemuksesta antaa oikeuden vaihtaa suoran valinnan palveluntuottaja tai hänen käyttämänsä sosiaali- ja terveyskeskus tai suunhoidon yksikkö määräajasta riippumatta muusta perustellusta syystä.

4 luku

Maakunnan liikelaitoksen valinta

21 §

Suoran valinnan palveluntuottajan vastuu palvelujen tuottamisesta asiakkaan valitsemassa palveluyksikössä alkaa siitä, kun asiakas on tehnyt ilmoituksen valinnasta tiedonhallintapalveluja käyttäen tai siitä, kun asiakkaan muu ilmoitus valinnasta on ~~tallennettu välitetty~~ 77 §:n ~~1-2~~ momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiakkaan valinnan toteuttavaa palvelua käyttäen momentissa ~~tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin~~, jollei asiakas ole ilmoittanut myöhempää ajankohtaa asiakkuuden alkamiselle. Suoran valinnan palveluntuottajan on otettava asiakkaikseen kaikki ilmoituksen tehneet asiakkaat.

Jos asiakas on ilmoittanut valinnastaan muutoin kuin tiedonhallintapalveluja käyttäen, ilmoituksen vastaanottaneen maakunnan tai suoran valinnan palveluntuottajan on tallennettava tieto valinnasta viivytyksettä, kuitenkin kahden viikon kuluessa asiakkaan ilmoituksen saapumisesta, 77 §:n ~~1-2~~ momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiakkaan valinnan toteuttavaa palvelua käyttäen momentissa ~~tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin, joiden kautta tieto valinnasta välittyy~~ asiakkaan palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta vastaaville tahoille.

Asiakas saa tehdä uuden suoran valinnan palveluntuottajaa sekä käyttämäänsä sosiaali- ja terveyskeskusta ja suunhoidon yksikköä koskevan valinnan aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua edellisestä valinnasta. Asiakkaalla on kuitenkin oikeus vaihtaa suoran valinnan palveluntuottaja sekä käyttämänsä sosiaali- ja terveyskeskus ja suunhoidon yksikkö määräajasta riippumatta muuttaessaan asuinpaikkaansa. Lisäksi maakunta voi asiakkaan hakemuksesta antaa oikeuden vaihtaa suoran valinnan palveluntuottaja tai hänen käyttämänsä sosiaali- ja terveyskeskus tai suunhoidon yksikkö määräajasta riippumatta muusta perustellusta syystä.

21 §

Asiakkaan oikeus valita käyttämänsä maakunnan liikelaitos

Asiakas saa muut kuin suoran valinnan palvelut sen maakunnan liikelaitokselta, jonka asukas hän on, jollei hän valitse muun kuin asuinmaakuntansa liikelaitosta. Asiakas saa kuitenkin valita myös muun kuin asuinmaakuntansa liikelaitoksen, jollei valintaoikeutta ole erikseen lailla tai sen nojalla rajoitettu. Valitulla maakunnan liikelaitoksella ei kuitenkaan ole velvollisuutta tuottaa asiakkaan kotiin vietäviä palveluja alueensa ulkopuolelle.

Maakunnan liikelaitoksen saa vaihtaa aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua edellisestä valinnasta. Asiakkaalla on kuitenkin oikeus vaihtaa maakunnan liikelaitos määräajasta riippumatta muuttaessaan asuinpaikkaansa. Lisäksi järjestämisvastuussa oleva maakunta voi asiakkaan hakemuksesta antaa oikeuden vaihtaa maakunnan liikelaitos määräajasta riippumatta muusta perustellusta syystä.

Asiakkaan on ilmoitettava maakunnan liikelaitoksen vaihtamisesta sille maakunnalle, jonka asukas hän on. Ilmoitus tehdään 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen tai muutoin kirjallisesti. Vastuu siirtyy valitulle uudelle maakunnan liikelaitokselle siitä, kun asiakas on tehnyt ilmoituksen valinnasta tiedonhallintapalveluja käyttäen, tai siitä, kun asiakkaan kirjallinen ilmoitus valinnasta on tallennettu 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin, jollei asiakas ole ilmoittanut myöhempiä ajankohtaa. Jos asiakas on tehnyt ilmoituksen muutoin kuin tiedonhallintapalveluja käyttäen, ilmoituksen vastaanottaneen maakunnan on tallennettava tieto valinnasta viivytyksettä, kuitenkin kahden viikon kuluessa asiakkaan ilmoituksen saapumisesta, 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin, joiden kautta tieto valinnasta välittyy asiakkaan palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta vastaaville tahoille.

Asiakkaan oikeus valita käyttämänsä maakunnan liikelaitos

Asiakas saa muut kuin suoran valinnan palvelut sen maakunnan liikelaitokselta, jonka asukas hän on, jollei hän valitse muun kuin asuinmaakuntansa liikelaitosta. Asiakas saa kuitenkin valita myös muun kuin asuinmaakuntansa liikelaitoksen, jollei valintaoikeutta ole erikseen lailla tai sen nojalla rajoitettu. Valitulla maakunnan liikelaitoksella ei kuitenkaan ole velvollisuutta tuottaa asiakkaan kotiin vietäviä palveluja alueensa ulkopuolelle.

Maakunnan liikelaitoksen saa vaihtaa aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua edellisestä valinnasta. Asiakkaalla on kuitenkin oikeus vaihtaa maakunnan liikelaitos määräajasta riippumatta muuttaessaan asuinpaikkaansa. Lisäksi järjestämisvastuussa oleva maakunta voi asiakkaan hakemuksesta antaa oikeuden vaihtaa maakunnan liikelaitos määräajasta riippumatta muusta perustellusta syystä.

Asiakkaan on ilmoitettava maakunnan liikelaitoksen vaihtamisesta sille maakunnalle, jonka asukas hän on. Ilmoitus tehdään 77 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiakkaan valinnan toteuttavaa palvelua käyttäen ~~1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen~~ tai muutoin kirjallisesti. Vastuu siirtyy valitulle uudelle maakunnan liikelaitokselle siitä, kun asiakas on tehnyt ilmoituksen valinnasta tiedonhallintapalveluja käyttäen, tai siitä, kun asiakkaan kirjallinen ilmoitus valinnasta on ~~tallennettu~~ toimitettu 77 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiakkaan valinnan toteuttavaa palvelua käyttäen asiakkaan valitsemalle maakunnan liikelaitokselle ~~1 momentissa tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin~~, jollei asiakas ole ilmoittanut myöhempiä ajankohtaa. Jos asiakas on tehnyt ilmoituksen muutoin kuin tiedonhallintapalveluja käyttäen, ilmoituksen vastaanottaneen maakunnan on ~~tallennettava tieto~~ ilmoitettava valinnasta viivytyksettä, kuitenkin kahden viikon kuluessa asiakkaan ilmoituksen saapumisesta, 77 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiakkaan valinnan toteuttavaa palvelua käyttäen ~~1 momentissa tarkoitettuihin tiedon-~~

~~hallintapalveluihin, joiden kautta tieto valinnasta välittyy~~ asiakkaan palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta vastaaville tahoille.

22 §

Maakunnan liikelaitoksen palveluyksiköiden valinta

Asiakas saa muut kuin suoran valinnan palvelut 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun maakunnan liikelaitoksen palveluyksiköistä sen mukaan kuin kyseinen liikelaitos on järjestänyt toimintansa. Näissä palveluyksiköissä voidaan tuottaa myös suoran valinnan palveluja noudattaen, mitä 57 §:ssä säädetään. Jos asiakkaalle annettavaa muuta kuin suoran valinnan palvelua tuotetaan useammassa maakunnan liikelaitoksen palveluyksikössä, asiakas saa valita palvelua tuottavan palveluyksikön.

Maakunnan liikelaitoksen määrittelemissä samaan palvelukokonaisuuteen kuuluvissa palveluissa palveluyksikön saa vaihtaa aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua edellisestä valinnasta. Maakunnan liikelaitos voi tällöinkin antaa asiakkaalle mahdollisuuden asioida myös muissa palveluyksiköissään. Asiakkaalla on kuitenkin oikeus vaihtaa palveluyksikkö määräajasta riippumatta muuttaessaan asuinpaikkaansa. Lisäksi maakunta, jonka liikelaitoksen asiakas on valinnut, voi asiakkaan hakemuksesta antaa oikeuden vaihtaa palveluyksikkö alueellaan määräajasta riippumatta muusta perustellusta syystä.

Asiakkaan on ilmoitettava 2 momentissa tarkoitetun palveluyksikön vaihtamisesta maakunnalle, jonka asukas hän on. Ilmoitus tehdään 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen tai muutoin kirjallisesti. Vastuu siirtyy valitulle uudelle palveluyksikölle siitä, kun asiakas on tehnyt ilmoituksen valinnasta tiedonhallintapalveluja käyttäen, tai siitä, kun asiakkaan kirjallinen ilmoitus valinnasta on tallennettu 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin, jollei asiakas ole ilmoittanut myöhem-

22 §

Maakunnan liikelaitoksen palveluyksiköiden valinta

Asiakas saa muut kuin suoran valinnan palvelut 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun maakunnan liikelaitoksen palveluyksiköistä sen mukaan kuin kyseinen liikelaitos on järjestänyt toimintansa. Näissä palveluyksiköissä voidaan tuottaa myös suoran valinnan palveluja noudattaen, mitä 57 §:ssä säädetään. Jos asiakkaalle annettavaa muuta kuin suoran valinnan palvelua tuotetaan useammassa maakunnan liikelaitoksen palveluyksikössä, asiakas saa valita palvelua tuottavan palveluyksikön.

Maakunnan liikelaitoksen määrittelemissä samaan palvelukokonaisuuteen kuuluvissa palveluissa palveluyksikön saa vaihtaa aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua edellisestä valinnasta. Maakunnan liikelaitos voi tällöinkin antaa asiakkaalle mahdollisuuden asioida myös muissa palveluyksiköissään. Asiakkaalla on kuitenkin oikeus vaihtaa palveluyksikkö määräajasta riippumatta muuttaessaan asuinpaikkaansa. Lisäksi maakunta, jonka liikelaitoksen asiakas on valinnut, voi asiakkaan hakemuksesta antaa oikeuden vaihtaa palveluyksikkö alueellaan määräajasta riippumatta muusta perustellusta syystä.

Asiakkaan on ilmoitettava 2 momentissa tarkoitetun palveluyksikön vaihtamisesta maakunnalle, jonka asukas hän on. Ilmoitus tehdään 77 §:n ~~2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiakkaan valinnan toteuttavaa palvelua käyttäen~~ 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen tai muutoin kirjallisesti. Vastuu siirtyy valitulle uudelle palveluyksikölle siitä, kun asiakas on tehnyt ilmoituksen valinnasta tiedonhallintapalveluja käyttäen, ~~tai siitä, kun asiakkaan kirjallinen ilmoitus valinnasta on tallennettu 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin,~~ jollei asiakas ole ilmoittanut myöhem-

käyttäen, ilmoituksen vastaanottaneen maakunnan on tallennettava tieto valinnasta viivytyksettä, kuitenkin kahden viikon kuluessa asiakkaan ilmoituksen saapumisesta, 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin, joiden kautta tieto valinnasta välittyy asiakkaan palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta vastaaville tahoille.

pää ajankohtaa. Jos asiakas on tehnyt ilmoituksen muutoin kuin tiedonhallintapalveluja käyttäen, ilmoituksen vastaanottaneen maakunnan on ~~tallennettava-välitettävä~~ tieto valinnasta viivytyksettä, kuitenkin kahden viikon kuluessa asiakkaan ilmoituksen saapumisesta, 77 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asiakkaan valinnan toteuttavaa palvelua käyttäen ~~1 momentissa tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin, joiden kautta tieto valinnasta välittyy~~ asiakkaan palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta vastaaville tahoille.

23 §

Maakunnan liikelaitoksen valinta kiireettömässä sairaanhoidossa

Kun asiakas on saanut terveydenhuoltolain 52 §:n mukaisen läheteen kiireetöntä sairaanhoitoa varten, hänellä on oikeus valita palvelua antava maakunnan liikelaitoksen palveluyksikkö 22 §:ssä säädetystä poiketen myös muun kuin 21 §:n 1 momentissa tarkoitettun maakunnan liikelaitoksen palveluyksiköistä. Läheteen tekijän on selvitettävä asiakkaalle vaihtoehdot palveluyksikön valinnassa noudattaen, mitä potilaslain 5 §:ssä säädetään.

5 luku

Asiakasseteli

24 §

Asiakassetelipalvelut

Maakunnan liikelaitoksen on tarjottava asiakkaalle asiakasseteli tuotantovastuulleen kuuluvien seuraavien tarkemmin määrittelemiensä muiden kuin suoran valinnan palvelujen saamiseksi:

- 1) sosiaalihuoltolain 17 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdissa tarkoitettu sosiaalinen kuntoutus;
- 2) sosiaalihuoltolain 19 §:ssä tarkoitettu kotipalvelu;
- 3) sosiaalihuoltolain 20 §:ssä tarkoitettu kotihoito;

24 §

Asiakassetelipalvelut

Maakunnan liikelaitoksen on tarjottava asiakkaalle asiakasseteli tuotantovastuulleen kuuluvien seuraavien tarkemmin määrittelemiensä muiden kuin suoran valinnan palvelujen saamiseksi:

- 1) sosiaalihuoltolain 17 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdissa tarkoitettu sosiaalinen kuntoutus;
- 2) sosiaalihuoltolain 19 §:ssä tarkoitettu kotipalvelu;
- 3) sosiaalihuoltolain 20 §:ssä tarkoitettu kotihoito;

4) sosiaalihuoltolain 21 §:ssä, vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977), jäljempänä kehitysvammalaki, 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut asumispalvelut;

5) sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:ssä tarkoitettu vammaisten henkilöiden työtoiminta;

6) terveydenhuoltolain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettu kotisairaanhoido;

7) terveydenhuoltolain 29 §:ssä tarkoitettuun lääkinälliseen kuntoutukseen liittyvät terveydenhuollon ammattihenkilön yksittäiset vastaanottokäynnit;

8) suunhoidossa tarpeelliset hammasproteettiset hoidot.

Maakunta saa rajata asiakassetelin käyttöönoton laajuutta kussakin 1 momentissa tarkoitettua palvelussa, jos se on välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai palvelujen kustannustehokkaan järjestämisen perusteella. Maakunnan on lisäksi päätettävä perusteet, jotka maakunnan liikelaitoksen on otettava huomioon sen määriteltävä asiakassetelillä annettavan palvelun tarkemman sisällön.

Maakunnan liikelaitoksen on tarjottava asiakkaalle asiakasseteli tuotantovastuulleen kuuluvien muidenkin kuin 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen saamiseksi, jos asiakkaalle ei voida antaa maakunnan liikelaitoksen palveluja terveydenhuoltolain 52 §:n 3 momentin mukaisessa määräajassa.

Maakunta saa ottaa asiakassetelin käyttöön 1 ja 3 momentissa tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen lisäksi sosiaalihuoltolain mukaisessa perhetyössä ja tukihenkilöiden tai -perheiden järjestämisessä sekä muissa sosiaalihuollon ennaltaehkäisevissä palveluissa, omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisessa omaishoitajan vapaan toteuttamisessa, vammaispalvelulain mukaisessa henkilökohtaisessa avussa, päivätoiminnassa ja sopeutumisvalmennuksessa, terveydenhuoltolain mukaisissa neuvolapalveluissa, polikliinisesti toteutettavissa kirurgisissa toimenpiteissä, kiireettömässä leikkaustoiminnassa, terveydenhuollon ammattihenkilön kiireettömissä vastaanottokäynneissä, asiakkaan hoitoon liittyvissä lääketieteellisissä tutkimuksissa, hampaiden oikomishoidossa sekä

4) sosiaalihuoltolain 21 §:ssä, vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977), jäljempänä kehitysvammalaki, 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut asumispalvelut;

5) sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:ssä tarkoitettu vammaisten henkilöiden työtoiminta;

6) terveydenhuoltolain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettu kotisairaanhoido;

7) terveydenhuoltolain 29 §:ssä tarkoitettuun lääkinälliseen kuntoutukseen liittyvät terveydenhuollon ammattihenkilön yksittäiset vastaanottokäynnit;

8) suunhoidossa tarpeelliset hammasproteettiset hoidot.

Maakunta saa rajata asiakassetelin käyttöönoton laajuutta kussakin 1 momentissa tarkoitettua palvelussa, jos se on välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai palvelujen kustannustehokkaan järjestämisen perusteella. Maakunnan on lisäksi päätettävä perusteet, jotka maakunnan liikelaitoksen on otettava huomioon sen määriteltävä asiakassetelillä annettavan palvelun tarkemman sisällön.

Maakunnan liikelaitoksen on tarjottava asiakkaalle asiakasseteli tuotantovastuulleen kuuluvien muidenkin kuin 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen saamiseksi, jos asiakkaalle ei voida antaa maakunnan liikelaitoksen palveluja terveydenhuoltolain 52 §:n 3 momentin mukaisessa määräajassa.

Maakunta saa ottaa asiakassetelin käyttöön 1 ja 3 momentissa tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen lisäksi sosiaalihuoltolain mukaisessa perhetyössä ja tukihenkilöiden tai -perheiden järjestämisessä sekä muissa sosiaalihuollon ennaltaehkäisevissä palveluissa, omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisessa omaishoitajan vapaan toteuttamisessa, vammaispalvelulain mukaisessa henkilökohtaisessa avussa, päivätoiminnassa ja sopeutumisvalmennuksessa, terveydenhuoltolain mukaisissa neuvolapalveluissa, polikliinisesti toteutettavissa kirurgisissa toimenpiteissä, kiireettömässä leikkaustoiminnassa, terveydenhuollon ammattihenkilön kiireettömissä vastaanottokäynneissä, asiakkaan hoitoon liittyvissä lääketieteellisissä tutkimuksissa, hampaiden oikomishoidossa sekä

muissa näihin verrattavissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Maakunnan on tehtävä päätös siitä, käytetäänkö asiakasseteliä tässä momentissa tarkoitetuissa palveluissa. Päätäessään asiakassetelin käyttöönotosta ja asiakassetelillä maksettavien palvelujen määrästä, maakunnan on otettava huomioon hoidon saatavuuden määräaikaisten toteutumisen, palvelujen saavutettavuuden ja palvelukokonaisuuksien toimivuuden edistäminen sekä sen varmistaminen, että myös muissa kuin suoran valinnan palveluissa toteutuu riittävästi asiakkaan mahdollisuus valita palveluntuottaja. Maakunnan tulee säännöllisesti seurata sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarjontaa alueellaan.

Päätäessään 2 ja 7 momentin perusteella asiakassetelin käytön laajuudesta sekä 3 ja 4 momentin perusteella muista asiakassetelipalveluista maakunnan on otettava huomioon järjestämislain 26 §:ssä tarkoitettut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, maakunnan asukkaiden tarpeet sekä järjestämislain 14 §:ssä tarkoitettu maakunnan palvelustrategia ja sen linjaukset muilta tuottajilta hankittavista palveluista.

Asiakassetelin arvon on oltava sellainen, että asiakkaalla on tosiasiallinen mahdollisuus valita maakunnan hyväksymä palveluntuottaja. Asiakassetelin arvoa määriteltäessä on lisäksi otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuisivat maakunnan liikelaitokselle vastaavan palvelun tuottamisesta.

Päätäessään asiakassetelin käyttöönotosta maakunnan on noudatettava, mitä järjestämislain 11 §:ssä, terveydenhuoltolain 45 §:ssä ja niiden nojalla säädetään. Maakunta ei saa ottaa asiakasseteliä käyttöön sellaisissa palveluissa, joissa asiakassetelin käyttöön ottaminen voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden tai maakunnan liikelaitoksen lakisääteisistä tehtävistä suoriutumisen. Maakunta ei saa sisällyttää asiakassetelillä maksettaviin palveluihin palveluja, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä, jollei tehtävän antamisesta muulle

muissa näihin verrattavissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Maakunnan on tehtävä päätös siitä, käytetäänkö asiakasseteliä tässä momentissa tarkoitetuissa palveluissa. Päätäessään asiakassetelin käyttöönotosta ja asiakassetelillä maksettavien palvelujen määrästä, maakunnan on otettava huomioon hoidon saatavuuden määräaikaisten toteutumisen, palvelujen saavutettavuuden ja palvelukokonaisuuksien toimivuuden edistäminen sekä sen varmistaminen, että myös muissa kuin suoran valinnan palveluissa toteutuu riittävästi asiakkaan mahdollisuus valita palveluntuottaja. Maakunnan tulee säännöllisesti seurata sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarjontaa alueellaan.

Päätäessään 2 ja 7 momentin perusteella asiakassetelin käytön laajuudesta sekä 3 ja 4 momentin perusteella muista asiakassetelipalveluista maakunnan on otettava huomioon järjestämislain 26 §:ssä tarkoitettut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, maakunnan asukkaiden tarpeet sekä järjestämislain 14 §:ssä tarkoitettu maakunnan palvelustrategia ja sen linjaukset muilta tuottajilta hankittavista palveluista.

Asiakassetelin arvon on oltava sellainen, että asiakkaalla on tosiasiallinen mahdollisuus saada sillä lainsäädännön vaatimusten mukaisesti se palvelu, joka asiakassetelillä on tarkoitettu maksettavaksi. valita maakunnan hyväksymä palveluntuottaja. Asiakassetelin arvo ei voi kuitenkaan ylittää maakunnan liikelaitoksen oman tuotannon kustannuksia, jollei siihen ole asiakkaan tarvitsemaan palveluun perustuvaa erityistä syytä. a määriteltäessä on lisäksi otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuisivat maakunnan liikelaitokselle vastaavan palvelun tuottamisesta.

Päätäessään asiakassetelin käyttöönotosta maakunnan on noudatettava, mitä järjestämislain 11 §:ssä, terveydenhuoltolain 45 §:ssä ja niiden nojalla säädetään. Maakunta ei saa ottaa asiakasseteliä käyttöön sellaisissa palveluissa, joissa asiakassetelin käyttöön ottaminen voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden tai maakunnan liikelaitoksen lakisääteisistä tehtävistä suoriutumisen. Maakunta ei saa sisällyttää asiakassetelillä maksettaviin palveluihin palveluja, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä, jollei tehtävän antamisesta muulle

kuin viranomaiselle säädetä muussa laissa erikseen.

25 §

Palvelutarpeen arviointi ja menettely asiakasseteliä annettaessa

Maakunnan liikelaitos vastaa asiakasseteli-palveluissa asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeen arvioinnista ja sosiaalihuoltoa koskevan hallintopäätöksen teosta siten kuin niistä erikseen säädetään. Palvelutarpeen arvioinnissa on noudettava lisäksi, mitä 34 §:n 3 momentissa säädetään.

Jos asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella täytyvät edellytykset maakunnan 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla käyttöön ottaman asiakassetelin saamiselle, asiakkaalle on tarjottava palveluun asiakasseteli.

Jos asiakas kieltäytyy hänelle tarjotusta asiakassetelistä, maakunnan liikelaitos vastaa asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta muulla tavoin.

Jos asiakkaan edellytykset saada palvelu sekä asiakassetelillä että 6 luvussa tarkoitetulla henkilökohtaisella budjetilla täyttyvät, asiakkaalla on oikeus valita, kumpaa hän käyttää.

26 §

Asiakassetelipalveluntuottajan valinta

Asiakkaalla on oikeus valita asiakassetelillä annettavan palvelun tuottajaksi yksityinen palveluntuottaja, jonka jokin maakunta on hyväksynyt asiakassetelipalveluntuottajaksi.

Maakunnan liikelaitoksella on sosiaalihuollon asiakaslain 5 §:ssä ja potilaslain 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla velvollisuus antaa asiakkaalle tietoa palveluntuottajista, joilta asiakas voi saada palveluja asiakasseteliä käyttäen. Jollei valittavana ole kyseistä palvelua tuotta-

kuin viranomaiselle säädetä muussa laissa erikseen.

25 §

Palvelutarpeen arviointi ja menettely asiakasseteliä annettaessa

Maakunnan liikelaitos vastaa asiakasseteli-palveluissa asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeen arvioinnista ja sosiaalihuoltoa koskevan hallintopäätöksen teosta siten kuin niistä erikseen säädetään. Palvelutarpeen arvioinnissa on noudettava lisäksi, mitä 34 §:n 3 momentissa säädetään.

Jos asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella täytyvät edellytykset maakunnan 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla käyttöön ottaman asiakassetelin saamiselle, asiakkaalle on tarjottava palveluun asiakasseteli. [Maakunnan liikelaitoksen on tehtävä kirjallinen päätös siitä, tuotetaanko palvelu asiakassetelin perusteella, sekä asiakassetelin arvosta.](#)

Jos asiakas kieltäytyy hänelle tarjotusta asiakassetelistä, maakunnan liikelaitos vastaa asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta muulla tavoin.

Jos asiakkaan edellytykset saada palvelu sekä asiakassetelillä että 6 luvussa tarkoitetulla henkilökohtaisella budjetilla täyttyvät, asiakkaalla on oikeus valita, kumpaa hän käyttää.

vaa asiakkaalle sopivaa asiakassetelipalvelun tuottajaa, maakunnan liikelaitos vastaa palvelun tuottamisesta asiakkaalle muulla tavoin.

6 luku

Henkilökohtainen budjetti

27 §

Henkilökohtaiseen budjettiin oikeutetut

Maakunnan liikelaitoksen on tarjottava henkilökohtaista budjettia vanhuspalvelulain 3 §:n 2 kohdassa, vammaispalvelulain 2 §:ssä tai kehitysvammalain 1 §:ssä tarkoitetulle henkilölle, jolla on todettu sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tarve.

Maakunta voi päättää käyttää henkilökohtaista budjettia myös muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden palvelujen tuottamisessa.

Henkilökohtaista budjettia voidaan käyttää niiden 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asiakkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisessa, joilla on jatkuvaa ja laaja-alaista avun tai tuen taikka hoidon ja huolenpidon tarvetta ja jotka pystyvät joko itse tai tuettuina suunnittelemaan ja valitsemaan omat palvelunsa. Henkilökohtaisen budjetin käyttämisen tulee olla asiakkaan edun mukaista.

28 §

Henkilökohtaisella budjetilla tuotettavat palvelut

Henkilökohtaisella budjetilla maksetaan muita kuin suoran valinnan palveluihin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Henkilökohtaisella budjetilla ei voi kuitenkaan saada palvelua maakunnan liikelaitoksen tuottamana.

27 §

Henkilökohtaiseen budjettiin oikeutetut

Maakunnan liikelaitoksen on tarjottava henkilökohtaista budjettia vanhuspalvelulain 3 §:n 2 kohdassa, vammaispalvelulain 2 §:ssä tai kehitysvammalain 1 §:ssä tarkoitetulle henkilölle, jolla on todettu sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tarve.

Maakunta voi päättää käyttää henkilökohtaista budjettia myös muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden palvelujen tuottamisessa.

Henkilökohtaista budjettia voidaan käyttää niiden 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asiakkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisessa, joilla on jatkuvaa ja laaja-alaista avun tai tuen taikka hoidon ja huolenpidon tarvetta ja jotka pystyvät joko itse tai tuettuina suunnittelemaan ja valitsemaan omat palvelunsa. Henkilökohtaisen budjetin käyttämisen tulee olla asiakkaan edun mukaista.

Asiakkaan oikeus henkilökohtaisella budjetilla maksettaviin palveluihin määräytyy palvelutarpeen arvioinnin ja sosiaalihoitolain (1301/2014), sosiaalihoitolain (710/1982), vammaispalvelulain, kehitysvammalain tai terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella.

28 §

Henkilökohtaisella budjetilla tuotettavat palvelut

Henkilökohtaisella budjetilla maksetaan muita kuin suoran valinnan palveluihin kuuluvia sosiaalihoitolain (1301/2014) 14 §:n 1 momentin 3 – 7, 9 - 12, 13 a ja 14 kohdan, sosiaalihoitolain (710/1982) 27 d ja e §:n, vammaispalvelulain 8 §:n, kehitysvammalain

Maakunta ei saa sisällyttää henkilökohtaisella budjetilla maksettaviin palveluihin palveluja, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä, jollei tehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle säädetä muussa laissa erikseen. Maakunta ei saa myöskään ottaa henkilökohtaista budjettia käyttöön järjestämislain 11 §:ssä tarkoitetuissa suuremmiksi kokonaisuusiksi koottavissa palveluissa eikä laajan ympärivuorokautisen päivystyksen palveluissa.

29 §

Asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen budjettiin

Jos 27 §:ssä säädetyt edellytykset asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella täyttyvät, hänellä on oikeus henkilökohtaiseen budjettiin.

Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta henkilökohtaisesta budjetista, jolloin maakunnan liikelaitos vastaa asiakkaan palvelujen tuottamisesta muulla tavoin. Maakunnan liikelaitos vastaa muulla tavoin myös niiden palvelujen tuottamisesta, joita ei sisällytetä asiakkaan henkilökohtaiseen budjettiin.

30 §

Menettely henkilökohtaista budjettia käytettäessä

Maakunnan liikelaitoksen on huolehdittava asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta palvelujen suunnittelussa ja annettava asiakkaalle selvitys palvelujen saatavuudesta, laadusta ja kustannuksista. Neuvonta, ohjaus ja selvitys on annettava sosiaalihuollon asiakaslain 5 §:ssä tai potilaslain 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Henkilökohtaisen budjetin myöntäminen edellyttää asiakkaan palvelutarpeen arviointia, asiakassuunnitelman laatimista ja henkilökohtaista budjettia koskevan päätöksen tekemistä. Asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeen arvioinnissa sekä asiakassuunnitelman ja hallintopäätöksen tekemisessä on noudatettava, mitä niistä muualla lainsäädännössä säädetään.

2 §:n 3, 4, 6 ja 10 kohdan tai terveydenhuoltolain 29 §:n mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Henkilökohtaisella budjetilla ei voi kuitenkaan saada palvelua maakunnan liikelaitoksen tuottamana.

Maakunta ei saa sisällyttää henkilökohtaisella budjetilla maksettaviin palveluihin palveluja, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä, jollei tehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle säädetä muussa laissa erikseen. Maakunta ei saa myöskään ottaa henkilökohtaista budjettia käyttöön järjestämislain 11 §:ssä tarkoitetuissa suuremmiksi kokonaisuusiksi koottavissa palveluissa eikä laajan ympärivuorokautisen päivystyksen palveluissa.

30 §

Menettely henkilökohtaista budjettia käytettäessä

Maakunnan liikelaitoksen on huolehdittava asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta palvelujen suunnittelussa ja annettava asiakkaalle selvitys palvelujen saatavuudesta, laadusta ja kustannuksista. Neuvonta, ohjaus ja selvitys on annettava sosiaalihuollon asiakaslain 5 §:ssä tai potilaslain 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Henkilökohtaisen budjetin myöntäminen edellyttää asiakkaan palvelutarpeen arviointia, asiakassuunnitelman laatimista ja henkilökohtaista budjettia koskevan päätöksen tekemistä. Asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeen arvioinnissa sekä asiakassuunnitelman ja hallintopäätöksen tekemisessä on noudatettava, mitä niistä muualla lainsäädännössä säädetään.

Henkilökohtaisen budjetin suuruudesta päättäessä on otettava huomioon eri palvelujen käyttötarve ja se, mitä palvelujen tuottaminen maakunnan liikelaitoksen tuottamana maksaisi.

Asiakkaalla on oikeus valita henkilökohtaisella budjetilla annettavien palvelujen sisältö ja palvelujen tuottajat tai palvelut toteuttavat henkilöt henkilökohtaista budjettia koskevan päätöksen ja asiakassuunnitelman mukaisesti. Jollei valittavana ole kyseistä palvelua tuottavaa asiakkaalle sopivaa palveluntuottajaa, maakunnan liikelaitos vastaa palvelun tuottamisesta asiakkaalle muulla tavoin.

31 §

Henkilökohtaisen budjetin hallinnointi

Henkilökohtainen budjetti on laadittava joko määräajaksi tai toistaiseksi voimassa olevaksi. Henkilökohtaisen budjetin toteutumista on arvioitava vähintään vuosittain sekä tarvittaessa muutettava sitä. Henkilökohtaista budjettia on tarkistettava lisäksi, mikäli asiakkaan elämäntilanne, olosuhteet tai avuntarve olennaisesti muuttuvat. Henkilökohtaista budjettia on tarkistettava myös kustannustason olennaisesti muuttuessa tai, jos sen suuruus ei vastaa asiakkaan palvelutarvetta.

Henkilökohtaisen budjetin muuttamista voi ehdottaa asiakas, asiakkaan lähiomainen tai muu läheinen henkilö, asiakkaan laillinen edustaja, palveluntuottaja tai maakunnan liikelaitos.

7 luku

Henkilökohtaisen budjetin suuruudesta päättäessä on otettava huomioon eri palvelujen käyttötarve ja se, mitä palvelujen tuottaminen maakunnan liikelaitoksen tuottamana maksaisi. Henkilökohtaisen budjetin suuruus on määriteltävä siten, että asiakas voi saada sillä lainsäädännön vaatimusten ja henkilökohtaisesta budjetista tehdyn päätöksen mukaisesti ne palvelut, jotka henkilökohtaisella budjetilla on tarkoitettu maksettavaksi. Henkilökohtaisen budjetin suuruus ei voi kuitenkaan ylittää maakunnan liikelaitoksen oman tuotannon kustannuksia, jollei siihen ole asiakkaan tarvitsemiin palveluihin perustuvaa erityistä syytä.

Asiakkaalla on oikeus valita henkilökohtaisella budjetilla annettavien palvelujen sisältö ja palvelujen tuottajat tai palvelut toteuttavat henkilöt henkilökohtaista budjettia koskevan päätöksen ja asiakassuunnitelman mukaisesti. Jollei valittavana ole kyseistä palvelua tuottavaa asiakkaalle sopivaa palveluntuottajaa, maakunnan liikelaitos vastaa palvelun tuottamisesta asiakkaalle muulla tavoin.

Neuvonta ja ohjaus, palvelutarpeen arviointi ja palvelujen yhteensovittaminen

32 §

Valinnanvapauden käyttämiseen liittyvä ohjaus, neuvonta ja tuki

Maakunnan on huolehdittava siitä, että asiakkaat saavat tässä laissa tarkoitettuja palveluja, valinnanvapautta ja valinnanvapauden käyttämistä koskevaa ohjausta ja neuvontaa sekä tukea valinnanvapauden käyttämiseen.

Suoran valinnan palveluntuottajan on annettava asiakkailleen 1 momentissa tarkoitettua ohjausta, neuvontaa ja tukea. Suoran valinnan palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että sen antama neuvonta, ohjaus ja muut toimenpiteet edistävät asiakkaan edun toteutumista sosiaalihuoltolaissa tarkoitettulla tavalla ja sitä, että asiakas saa potilaslaissa ja terveydenhuoltolaissa tarkoitettulla tavalla tarvettaan vastaavan julkiseen palveluvalikoimaan kuuluvan hoidon ja palvelun.

Ohjausta, neuvontaa ja tukea on suunnattava erityisesti asiakkaille, jotka tarvitsevat laaja-alaisesti yhteensovittettavia palveluja, paljon palveluja tai ovat erityisen tuen tarpeessa. Samalla on varmistettava, että myös 12 §:ssä tarkoitettut asiakkaat voivat valita palveluntuottajan ja saavat valinnan tekemiseen riittävästi tukea.

33 §

Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma suoran valinnan palveluissa

Suoran valinnan palveluntuottaja arvioi asiakkaan palvelutarpeen 18 §:ssä tarkoitettuihin palveluihin siten kuin siitä erikseen säädetään.

Suoran valinnan palveluntuottajan on laadittava asiakkaalle annettavia suoran valinnan palveluja koskeva asiakassuunnitelman osuus siten kuin siitä erikseen säädetään.

Jos suoran valinnan palveluntuottaja arvioi, että asiakkaalla on tarve muuhun kuin suoran valinnan palveluun, sen on ohjattava asiakas palvelutarpeen arvioinnista vastaavaan maakunnan liikelaitokseen.

Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma maakunnan liikelaitoksessa

Muissa kuin suoran valinnan palveluissa asiakas saa hakeutua palvelutarpeen arvioinnista vastaavaan maakunnan liikelaitoksen palveluyksikköön ilman sosiaali- ja terveyskeskuksen tai suunhoidon yksikön antamaa ohjausta. Asiakkaan ottaminen sairaalaan kiireetöntä sairaanhoitoa varten edellyttää kuitenkin terveydenhuoltolain 52 §:ssä tarkoitettua lääkärin tai hammaslääkärin tutkimukseen perustuvaa lähetystä.

Maakunnan liikelaitos vastaa asiakkaan palvelutarpeen arvioinnista ja asiakassuunnitelman laadinnasta muissa kuin suoran valinnan palveluissa. Lisäksi maakunnan liikelaitos on kokonaisvastuussa asiakkaan palvelutarpeen arvioinnista ja asiakassuunnitelman laadinnasta, kun asiakas saa suoran valinnan palvelujen lisäksi maakunnan liikelaitoksen tuotantovastuulla olevia palveluja. Sosiaalihuollon asiakkaalle nimettävästä omatyöntekijästä säädetään sosiaalihuoltolain 42 §:ssä.

Maakunnan liikelaitoksen on oltava palvelutarpeen arvioinnissa ja asiakassuunnitelmaa laatiessaan yhteistyössä suoran valinnan palveluntuottajan ja muiden asiakkaan palveluja toteuttavien palveluntuottajien kanssa. Yhteistyöllä on mahdollistettava se, että arvioitaessa palvelutarvetta ja laadittaessa asiakassuunnitelmaa asiakas voi asioida mahdollisuuksien mukaan maakunnan liikelaitoksen kanssa sähköisesti tai muutoin siten, ettei hänen tarvitse asioida liikelaitoksessa henkilökohtaisesti, jos se on palvelun tai hoidon kannalta perusteltua.

Jos maakunnan liikelaitos arvioi, että asiakkaalla on tarve suoran valinnan palveluntuottajan tuotantovastuulla olevaan palveluun, sen on ohjattava asiakas tämän valitsemaan sosiaali- ja terveyskeskukseen tai suunhoidon yksikköön. Maakunnan liikelaitos voi 3 momentissa säädettyä noudattaen arvioida asiakkaan palvelutarpeen ja laatia asiakassuunnitelman myös suoran valinnan palvelujen osalta, jos se on asiakkaan palvelutarve huomioon ottaen perusteltua. Suoran valinnan palveluntuottajan on järjestämislain 23 §:n 1 momentin 3

Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma maakunnan liikelaitoksessa

Muissa kuin suoran valinnan palveluissa asiakas saa hakeutua palvelutarpeen arvioinnista vastaavaan maakunnan liikelaitoksen palveluyksikköön ilman sosiaali- ja terveyskeskuksen tai suunhoidon yksikön antamaa ohjausta. Asiakkaan ottaminen sairaalaan kiireetöntä sairaanhoitoa varten edellyttää kuitenkin terveydenhuoltolain 52 §:ssä tarkoitettua lääkärin tai hammaslääkärin tutkimukseen perustuvaa lähetystä.

Maakunnan liikelaitos vastaa asiakkaan palvelutarpeen arvioinnista ja asiakassuunnitelman laadinnasta muissa kuin suoran valinnan palveluissa. Lisäksi maakunnan liikelaitos on kokonaisvastuussa asiakkaan palvelutarpeen arvioinnista ja asiakassuunnitelman laadinnasta, kun asiakas saa suoran valinnan palvelujen lisäksi maakunnan liikelaitoksen tuotantovastuulla olevia palveluja. Sosiaalihuollon asiakkaalle nimettävästä omatyöntekijästä säädetään sosiaalihuoltolain 42 §:ssä.

Maakunnan liikelaitoksen on oltava palvelutarpeen arvioinnissa ja asiakassuunnitelmaa laatiessaan yhteistyössä suoran valinnan palveluntuottajan ja muiden asiakkaan palveluja toteuttavien palveluntuottajien kanssa. Yhteistyöllä on mahdollistettava se, että arvioitaessa palvelutarvetta ja laadittaessa asiakassuunnitelmaa asiakas voi asioida mahdollisuuksien mukaan maakunnan liikelaitoksen kanssa sähköisesti tai muutoin siten, ettei hänen tarvitse asioida liikelaitoksessa henkilökohtaisesti, jos se on palvelun tai hoidon kannalta perusteltua.

Jos maakunnan liikelaitos arvioi, että asiakkaalla on tarve suoran valinnan palveluntuottajan tuotantovastuulla olevaan palveluun, sen on ohjattava asiakas tämän valitsemaan sosiaali- ja terveyskeskukseen tai suunhoidon yksikköön. Maakunnan liikelaitos voi 3 momentissa säädettyä noudattaen arvioida asiakkaan palvelutarpeen ja laatia asiakassuunnitelman myös suoran valinnan palvelujen osalta, jos se on asiakkaan palvelutarve huomioon ottaen perusteltua. ~~Suoran valinnan palveluntuottajan on järjestämislain 23 §:n 1~~

kohdassa säädetyllä tavalla toteutettava asiakkaan palvelut tuottamiensa palvelujen osalta asiakassuunnitelman mukaisesti.

~~momentin 3 kohdassa säädetyllä tavalla toteutettava asiakkaan palvelut tuottamiensa palvelujen osalta asiakassuunnitelman mukaisesti.~~

35 §

Suoran valinnan palveluntuottajan vastuu palvelujen yhteensovittamisesta

Suoran valinnan palveluntuottaja vastaa asiakkaansa palvelujen yhteensovittamisesta, jos asiakas saa vain suoran valinnan palveluja. Kun asiakkaan palvelujen yhteensovittamisesta vastaa maakunnan liikelaitos, suoran valinnan palveluntuottajan on tehtävä yhteistyötä sen kanssa. Palvelujen yhteensovittamiseen liittyvistä palveluntuottajan velvollisuuksista säädetään järjestämislain 23 §:ssä.

36 §

Maakunnan ja maakunnan liikelaitoksen vastuu palvelujen yhteensovittamisesta

Maakunnan velvollisuudesta huolehtia asiakkaiden palvelujen yhteensovittamisesta säädetään järjestämislain 13 §:ssä.

Jos asiakas saa suoran valinnan palvelujen lisäksi maakunnan liikelaitoksen tuotantovastuulla olevia muita palveluja, maakunnan liikelaitos vastaa kaikkien asiakkaan saamien palvelujen yhteensovittamisesta. Liikelaitoksen on huolehdittava palvelujen yhteensovittamisen edellyttämästä yhteistyöstä palveluntuottajien välillä. Lisäksi maakunnan liikelaitoksen on huolehdittava siitä, että asiakkaat saavat palvelujen yhteensovittamiseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta.

Palvelujen yhteensovittamisessa ja siihen liittyvässä neuvonnassa ja ohjauksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota asiakkaisiin, jotka tarvitsevat laaja-alaisesti yhteen sovitettavia palveluja tai paljon palveluja tai jotka ovat erityisen tuen tarpeessa.

37 §

Sosiaali- ja terveyskeskuksen yhteydessä annettavat maakunnan liikelaitoksen palvelut

Maakunnan liikelaitoksen ja sosiaali- ja terveyskeskuksen on tehtävä yhteistyötä lähellä asiakasta tapahtuvan asiakkaiden palvelutarpeen edellyttämän sujuvan palvelun varmistamiseksi, palvelun turvallisuuden ja vaikuttavuuden kannalta tarpeettoman erillisen asioinnin vähentämiseksi ja palvelujen yhteensovittamisen helpottamiseksi. Maakunnan liikelaitos voi antaa maakunnan päättämällä tavalla alueellisten palvelutarpeiden mukaisesti tuotantovastuullaan olevia muita kuin suoran valinnan palveluja sosiaali- ja terveyskeskusten yhteydessä palveluntuottajan kanssa sovittavalla tavalla. Maakunnan liikelaitoksen palveluja voi antaa sosiaali- ja terveyskeskuksen yhteydessä työskentelevä tai maakunnan alueella liikkuvasti työskentelevä maakunnan liikelaitoksen henkilöstö tai niitä voidaan antaa sähköisinä palveluina tai muilla soveltuvilla tavoilla.

Maakunnan liikelaitoksella on oltava yksi tai useampi sosiaalityöntekijöistä, muista sosiaalihuollon ammattihenkilöistä ja tarpeen mukaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä muodostettu ryhmä, joka työskentelee maakunnan päättämällä tavalla maakunnan alueella sosiaali- ja terveyskeskusten yhteydessä alueellisten palvelutarpeiden mukaisesti. Ryhmän tehtävänä on antaa sosiaalihuollon konsultaatiopalveluja sosiaali- ja terveyskeskuksille, arvioida tarvittaessa niiden asiakkaiden palvelutarvetta maakunnan liikelaitoksen tuotantovastuulla oleviin muihin kuin suoran valinnan palveluihin ja ohjata asiakkaat tarvittaessa hakeutumaan maakunnan liikelaitoksen palveluihin.

Antaessaan ja kehittäessään 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja palveluja maakunnan liikelaitoksen on kiinnitettävä erityistä huomiota asiakkaisiin, jotka tarvitsevat laaja-alaisesti yhteen sovitettavia palveluja tai paljon palveluja tai jotka ovat erityisen tuen tarpeessa.

Suoran valinnan palveluntuottajan on annettava maakunnan liikelaitoksen henkilöstön käyttöön sen tarvitsemat toimitilat sen antaessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja palveluja maakunnan 42 §:n nojalla asettamien ehtojen

mukaisesti. Maakunta ja palveluntuottaja voivat sopia toimitilojen käyttöä koskevista tarkemmista ehdoista.

8 luku

Palveluntuottajien hyväksyminen

38 §

Palveluntuottajia koskevat vaatimukset

Tässä laissa tarkoitettun palveluntuottajan on oltava merkittynä palveluntuottajalain 10 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Palveluntuottajan on lisäksi oltava liittyneenä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), jäljempänä asiakastietolaki, tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi. Edellä tarkoitettut velvollisuudet eivät kuitenkaan koske sellaisia asiakkaalle sosiaali- tai terveydenhuollon palveluna myönnettujen palvelujen tuottajia, joita palveluntuottajalain mukainen rekisteröintivelvoite ei koske.

39 §

Suoran valinnan palveluntuottajia koskevat vaatimukset

Suoran valinnan palveluntuottajalla on oltava sellaiset palveluntuottajalain 2 luvussa tarkoitettut toimintaedellytykset, että ne turvaavat kyseisten palvelujen asianmukaisen tuotannon. Yksityisellä suoran valinnan palveluntuottajalla on oltava toiminnan luonteeseen nähden riittävä taloudellinen kantokyky ja sen toiminnan on oltava vakaata siten, että suoran valinnan palvelujen tuotannon jatkuvuus voidaan turvata.

Suoran valinnan palveluntuottajan on toteutettava 18 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettu sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta siten, että sen toteuttaa suoran valinnan palveluntuottajaan palvelussuhteessa oleva henkilöstö.

Sosiaali- ja terveyskeskuksen lääketieteellisestä toiminnasta vastaavan lääkärin työajan sosiaali- ja terveyskeskuksessa ja suunhoidon

39 §

Suoran valinnan palveluntuottajia koskevat vaatimukset

Suoran valinnan palveluntuottajalla on oltava sellaiset palveluntuottajalain 2 luvussa tarkoitettut toimintaedellytykset, että ne turvaavat kyseisten palvelujen asianmukaisen tuotannon. Yksityisellä suoran valinnan palveluntuottajalla on oltava toiminnan luonteeseen nähden riittävä taloudellinen kantokyky ja sen toiminnan on oltava vakaata siten, että suoran valinnan palvelujen tuotannon jatkuvuus voidaan turvata.

Suoran valinnan palveluntuottajan on toteutettava 18 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettu sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta siten, että [turvataan sosiaalihuollon ohjauksen ja neuvonnan jatkuva saatavuus ja tehtävän edellyttämä palveluja yhteensovittava työskentelytapa sosiaali- ja terveyskeskuksen toiminnassa, sen toteuttaa suoran valinnan palveluntuottajaan palvelussuhteessa oleva henkilöstö.](#)

yksikön hammaslääketieteellisestä toiminnasta vastaavan hammaslääkärin työajan suunhoidon yksikössä on oltava vähintään 30 tuntia viikossa.

Sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen lääketieteellisestä toiminnasta vastaavan lääkärin työajan sosiaali- ja terveystieteiden keskuksessa ja suunhoidon yksikön hammaslääketieteellisestä toiminnasta vastaavan hammaslääkärin työajan suunhoidon yksikössä on oltava vähintään 30 tuntia viikossa.

40 §

Suoran valinnan palvelujen kieli

Yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan on tuotettava palvelut kunnan kielellä palveluyksikössä, joka sijaitsee yksikielisessä kunnassa, sekä suomeksi ja ruotsiksi palveluyksikössä, joka sijaitsee kaksikielisessä kunnassa. Hankkiessaan palveluja muilta palveluntuottajilta yksityinen suoran valinnan palveluntuottaja vastaa siitä, että asiakkaan kielelliset oikeudet toteutuvat edellä säädettyjen velvoitteiden mukaisesti. Palveluntuottajan tulee oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että asiakkaan kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä.

Maakunta voi kuitenkin hakemuksesta myöntää yksityiselle suoran valinnan palveluntuottajalle poikkeusluvan velvollisuudesta tuottaa kaksikielisessä kunnassa palveluja molemmilla kansalliskielillä. Poikkeusluvan edellytyksenä on, että palveluyksikön sijaintialueella on asiakkaiden yhdenvertaisesti saatavissa muita suoran valinnan palveluntuottajien palveluyksiköitä siten, että asiakas voi saada palvelut omalla kielellään ja käyttää valinnanvapauttaan.

Maakunnan on peruutettava myöntämänsä poikkeuslupa, jos luvan myöntämisen jälkeen palveluyksikön sijaintialueen olosuhteet muuttuvat siten, etteivät suoran valinnan palvelut ole asiakkaiden yhdenvertaisesti saatavissa molemmilla kansalliskielillä ja niin, että asiakas voi käyttää valinnanvapauttaan.

Oikeuteen käyttää saamen kieltä suoran valinnan palveluissa sovelletaan, mitä järjestämislain 6 §:n 1 momentissa säädetään.

Maakunnan liikelaitoksen tuottamissa suoran valinnan palveluissa noudatetaan mitä kielellisistä oikeuksista säädetään järjestämislain 6 §:ssä.

41 §

Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annettavien palvelujen kieli

Maakunnan on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annettavia palveluja on saatavilla maakunnan alueella maakunnan kielillä siten, että asiakkaan valinnanvapaus mainituissa palveluissa toteutuu. Maakunnan mahdollisuudesta ottaa kielelliset olosuhteet huomioon tuottajille maksettavissa korvauksissa säädetään 70 ja 71 §:ssä.

Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annettavat palvelut tuotetaan suomen tai ruotsin kielellä tai molemmilla kielillä. Palveluntuottajan on ilmoitettava tuottamiensa palvelujen kieli asiakkaalle ennen palvelujen antamista. Lisäksi asiakassetelipalveluntuottajan on ilmoitettava palvelujensa kieli julkisessa tietoverkossa. Jos palveluja annetaan molemmilla kielillä, asiakkaalla on oikeus valita, kumpaa kieltä palvelussa käytetään.

42 §

Maakunnan asettamat ehdot palveluntuottajille

Maakunta voi asettaa suoran valinnan palveluntuottajille sekä asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla annettavan palvelun tuottajille palvelujen laatua, voimavaroja ja saatavuutta, palveluketjuja, palvelujen yhteensovittamista koskevia, normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista koskevia ja muita palvelujen tuottamiseen liittyviä ehtoja, joilla edistetään väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä väestön palvelutarpeita vastaavien riittävien palvelujen yhdenvertaista saatavuutta maakunnassa tai jotka muutoin ovat tarpeen maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseksi.

Palveluntuottajan on täytettävä maakunnan asettamat ehdot tässä laissa tarkoitettuja palveluja tuottaessaan. Ehtojen on oltava yhden-

41 §

Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annettavien palvelujen kieli

Maakunnan on ~~mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä edistettävä sitä~~, että asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annettavia palveluja on saatavilla maakunnan alueella maakunnan kielillä siten, että asiakkaan valinnanvapaus mainituissa palveluissa toteutuu. Maakunnan mahdollisuudesta ottaa kielelliset olosuhteet huomioon tuottajille maksettavissa korvauksissa säädetään 70 ja 71 §:ssä.

Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annettavat palvelut tuotetaan suomen tai ruotsin kielellä tai molemmilla kielillä. Palveluntuottajan on ilmoitettava tuottamiensa palvelujen kieli asiakkaalle ennen palvelujen antamista. Lisäksi asiakassetelipalveluntuottajan on ilmoitettava palvelujensa kieli julkisessa tietoverkossa. Jos palveluja annetaan molemmilla kielillä, asiakkaalla on oikeus valita, kumpaa kieltä palvelussa käytetään.

42 §

Maakunnan asettamat ehdot palveluntuottajille

Maakunta voi asettaa suoran valinnan palveluntuottajille sekä asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla annettavan palvelun tuottajille palvelujen laatua, voimavaroja ja saatavuutta, palveluketjuja, palvelujen yhteensovittamista koskevia, normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista koskevia, kielellisten oikeuksien turvaamista koskevia ja muita palvelujen tuottamiseen liittyviä ehtoja, joilla edistetään väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä väestön palvelutarpeita vastaavien riittävien palvelujen yhdenvertaista saatavuutta maakunnassa tai jotka muutoin ovat tarpeen maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseksi.

Palveluntuottajan ja tämän alihankkijan on täytettävä maakunnan asettamat ehdot tässä

mukaiset kaikille samanlaisia palveluja tuotaville yrityksille, yhteisöille ja ammatinharjoittajille sekä maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveyskeskuksille ja suunhoidon yksiköille.

Maakunta voi päättää, että suoran valinnan palveluntuottajille asetettu, 1 momentissa tarkoitettu ehto koskee vain tietyllä maakunnan alueella toimivia sosiaali- ja terveyskeskuksia tai suunhoidon yksiköitä tai vain tiettyjä maakunnan määrittelemiä palveluja.

43 §

Palveluntuottajien ehtoja koskeva hallintopäätös

Maakunta tekee hallintopäätöksen 42 §:n nojalla palveluntuottajille asetettavista ehdoista. Ehdot voivat tulla voimaan aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua hallintopäätöksen tekemisestä. Maakunta voi muuttaa päätöstä, jos ehtojen muuttaminen on tarpeen lainsäädännön muutoksen, maakunnan järjestämisvastuun tai järjestämislain 14 §:n mukaisen palvelustrategian toteuttamiseksi.

Asetetut ehdot on julkaistava julkisessa tietoverkossa. Palveluntuottajat ovat velvollisia noudattamaan kulloinkin voimassa olevan hallintopäätöksen mukaisia ehtoja.

44 §

Palveluntuottajien kohtelun periaatteet

Maakunnan on kohdeltava palveluntuottajia yhdenvertaisella ja syrjimättömällä tavalla. Maakunnan on noudatettava avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteita soveltaessaan valinnanvapausjärjestelmää.

45 §

Ilmoittautuminen suoran valinnan palvelun ja asiakassetelipalveluntuottajaksi

Yksityiseksi suoran valinnan palveluntuottajaksi tai asiakassetelipalveluntuottajaksi hyväksytään 38—41 §:n mukaiset vaatimukset

laissa tarkoitettuja palveluja tuottaessaan. Ehtojen on oltava yhdenmukaiset kaikille samanlaisia palveluja tuotaville yrityksille, yhteisöille ja ammatinharjoittajille sekä maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveyskeskuksille ja suunhoidon yksiköille.

Maakunta voi päättää, että suoran valinnan palveluntuottajille asetettu, 1 momentissa tarkoitettu ehto koskee vain tietyllä maakunnan alueella toimivia sosiaali- ja terveyskeskuksia tai suunhoidon yksiköitä tai vain tiettyjä maakunnan määrittelemiä palveluja.

45 §

Ilmoittautuminen suoran valinnan palvelun ja asiakassetelipalveluntuottajaksi

Yksityiseksi suoran valinnan palveluntuottajaksi tai asiakassetelipalveluntuottajaksi hyväksytään 38—41 §:n mukaiset vaatimukset

ja 42 §:ssä tarkoitettut ehdot täyttävä palveluntuottaja ja sen palveluyksiköt maakunnalle tehdyn ilmoituksen perusteella. Ilmoituksessa on oltava palveluntuottajan nimi, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot ja sitoumus siitä, että tuottaja noudattaa tässä laissa, järjestämislaissa sekä muualla lainsäädännössä palvelujen tuottamiselle säädettyjä vaatimuksia sekä maakunnan palveluntuottajille asettamia ehtoja.

Lisäksi ilmoituksessa on oltava seuraavat tiedot siltä osin kuin ne poikkeavat palveluntuottajien rekisterissä olevista tiedoista:

1) palveluyksikön nimi, sijainti ja yhteystiedot;

2) palveluyksikön toimipisteiden sijainti ja yhteystiedot sekä maantieteellinen alue, jolla palveluja on saatavilla, jos palveluja tuotetaan kiinteän toimipisteen ulkopuolelle;

3) palveluyksikön ja sen toimipisteiden tuottamat palvelut;

4) arvio siitä, mikä osa palveluista tuotetaan itse omana toimintana ja mikä osa hankitaan muilta palveluntuottajilta;

5) palvelut, joita on tarvittaessa tarkoitus hankkia muilta palveluntuottajilta;

6) palvelutoimintaan osallistuvan henkilöstön määrä ja koulutus; sekä

7) palveluntuottajan ja palveluyksiköiden yhteyshenkilöiden nimet ja yhteystiedot.

Ilmoitus on toimitettava maakunnalle 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksessa ilmoitettavista tiedoista ja sähköisen ilmoituksen tietoteknisistä vaatimuksista.

ja 42 §:ssä tarkoitettut ehdot täyttävä palveluntuottaja ja sen palveluyksiköt maakunnalle tehdyn ilmoituksen perusteella. Ilmoituksessa on oltava palveluntuottajan nimi, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot ja sitoumus siitä, että tuottaja noudattaa tässä laissa, järjestämislaissa sekä muualla lainsäädännössä palvelujen tuottamiselle säädettyjä vaatimuksia sekä maakunnan palveluntuottajille asettamia ehtoja.

Lisäksi ilmoituksessa on oltava seuraavat tiedot siltä osin kuin ne poikkeavat palveluntuottajien rekisterissä olevista tiedoista:

1) palveluyksikön nimi, sijainti ja yhteystiedot;

2) palveluyksikön toimipisteiden sijainti ja yhteystiedot sekä maantieteellinen alue, jolla palveluja on saatavilla, jos palveluja tuotetaan kiinteän toimipisteen ulkopuolelle;

3) palveluyksikön ja sen toimipisteiden tuottamat palvelut;

4) arvio siitä, mikä osa palveluista tuotetaan itse omana toimintana ja mikä osa hankitaan muilta palveluntuottajilta;

5) palvelut, joita on tarvittaessa tarkoitus hankkia muilta palveluntuottajilta sekä palveluntuottajat, joilta palveluja hankitaan;

6) palvelutoimintaan osallistuvan henkilöstön määrä ja koulutus; sekä

7) palveluntuottajan ja palveluyksiköiden yhteyshenkilöiden nimet ja yhteystiedot.

Ilmoitus on toimitettava maakunnalle 77 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tuottajahallintapalvelua ~~1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja~~ käyttäen.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksessa ilmoitettavista tiedoista ja sähköisen ilmoituksen tietoteknisistä vaatimuksista.

46 §

Hyväksyminen suoran valinnan palvelun ja asiakassetelipalveluntuottajaksi

Maakunta hyväksyy yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan ja sen palveluyksiköt sekä asiakassetelipalveluntuottajan ja sen palveluyksiköt 45 §:n mukaisesti tehdyn ilmoituksen perusteella.

Maakunta voi ennen hyväksymispäätöstä tarkastaa palveluntuottajan toiminnan ja palveluyksiköiden toimitilat. Tarkastusoikeutta ei ole kuitenkaan pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin, ellei tarkastaminen ole välttämätöntä asiakkaan aseman ja oikeuksien sekä asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi.

Maakunta hankkii viran puolesta muilta viranomaisilta hyväksymisen mahdollisesti edellyttämät lisätiedot. Maakunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä palveluntuottajan hyväksymisen edellytysten arvioimiseksi välttämättömät tiedot, jotka koskevat palveluntuottajan taloutta ja toimintaa sekä tässä laissa tarkoitettuja taloudellisia ja toiminnallisia edellytyksiä tuottaa suoran valinnan palveluja. Tiedot voidaan luovuttaa maakunnalle teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Maakunnan on tehtävä päätös palveluntuottajan hyväksymisestä neljän viikon kuluessa ilmoituksen saapumisesta. Jos ilmoitus on puutteellinen, määräaika lasketaan siitä kun ilmoitus on täydennetty vaatimusten mukaiseksi.

47 §

Hyväksymisen peruuttaminen

Jos yksityinen suoran valinnan palveluntuottaja, sen palveluyksikkö tai palveluntuottajan 54 §:ssä tarkoitettu alihankkija taikka asiakassetelipalveluntuottaja, sen palveluyksikkö tai sen alihankkija ei enää täytä 38—42 §:ssä säädettyjä toimintaedellytyksiä tai jos palvelujen laadussa on muita asiakas- tai potilasturvallisuuden vaarantavia puutteita, maakunnan on asetettava palveluntuottajalle 81 §:ssä tarkoitettu riittävä määräaika asian korjaamiseksi. Jos palveluntuottaja ei korjaa puutteita, rikkomuksia tai laiminlyöntejä asetussa määräajassa, maakunnan on peruutettava antamansa hyväksyntä. Maakunnan on peruutettava hyväksyntä myös, jos palveluntuottaja ei ole enää palveluntuottajien rekisterissä, valvontaviranomainen on kieltänyt tuot-

47 §

Hyväksymisen peruuttaminen

Jos yksityinen suoran valinnan palveluntuottaja, sen palveluyksikkö tai palveluntuottajan 54 §:ssä tarkoitettu alihankkija taikka asiakassetelipalveluntuottaja, sen palveluyksikkö tai sen alihankkija ei enää täytä 38—42 §:ssä säädettyjä toimintaedellytyksiä tai jos palvelujen laadussa on muita asiakas- tai potilasturvallisuuden vaarantavia puutteita, maakunnan on asetettava palveluntuottajalle sekä, milloin epäkohdat koskevat alihankkijan toimintaa, alihankkijalle 81 §:ssä tarkoitettu riittävä määräaika asian korjaamiseksi. Jos palveluntuottaja tai tämän alihankkija ei korjaa puutteita, rikkomuksia tai laiminlyöntejä asetussa määräajassa tai jos palveluntuottaja hankkii alihankkijalta palveluja tämän toiminnassa ilmenneistä epäkohdista huolimatta,

tajan toiminnan, tuottaja on mennyt konkurssiin taikka asiakas- tai potilasturvallisuuteen kohdistuu välitön vakava vaara. Jos hyväksymisen peruuttamisen edellytykset koskevat vain palveluntuottajan tiettyä palveluyksikköä, peruutetaan kyseisen palveluyksikön hyväksyntä.

Maakunta peruuttaa palveluntuottajan tai sen palveluyksikön hyväksynnän myös palveluntuottajan ilmoituksesta tai jos palveluntuottaja lopettaa suoran valinnan palvelujen tai asiakassetelillä annettavien palvelujen tuottamisen.

Maakunnan on huolehdittava siitä, että hyväksymisen peruuttamisesta huolimatta asiakkaat saavat keskeytyksettä tarvitsemansa palvelut.

48 §

Sopimus suoran valinnan palveluntuottajan kanssa

Ennen kuin yksityinen palveluntuottaja aloittaa suoran valinnan palvelujen tuottamisen, sen ja maakunnan on tehtävä sopimus 43 §:n mukaisen hallintopäätöksen ja 46 §:n mukaisen hyväksymisen tuottajakohtaisesta soveltamisesta.

Sopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

49 §

Suoran valinnan palveluissa noudatettava sopimus ja sopimuksen muuttaminen

maakunnan on, milloin epäkohdat ovat olennaisia, peruutettava antamansa palveluntuottajaa koskeva hyväksyntä. Maakunnan on peruutettava hyväksyntä myös, jos palveluntuottaja ei ole enää palveluntuottajien rekisterissä, valvontaviranomainen on kieltänyt tuottajan toiminnan, tuottaja on mennyt konkurssiin taikka asiakas- tai potilasturvallisuuteen kohdistuu välitön vakava vaara. Jos hyväksymisen peruuttamisen edellytykset koskevat vain palveluntuottajan tiettyä palveluyksikköä, peruutetaan kyseisen palveluyksikön hyväksyntä.

Maakunta peruuttaa palveluntuottajan tai sen palveluyksikön hyväksynnän myös palveluntuottajan ilmoituksesta tai jos palveluntuottaja lopettaa suoran valinnan palvelujen tai asiakassetelillä annettavien palvelujen tuottamisen.

Maakunnan on huolehdittava siitä, että hyväksymisen peruuttamisesta huolimatta asiakkaat saavat keskeytyksettä tarvitsemansa palvelut.

48 §

Sopimus suoran valinnan palveluntuottajan kanssa

Ennen kuin yksityinen palveluntuottaja aloittaa suoran valinnan palvelujen tuottamisen, sen ja maakunnan on tehtävä sopimus 43 §:n mukaisen hallintopäätöksen ja 46 §:n mukaisen hyväksymisen tuottajakohtaisesta soveltamisesta. Sopimuksessa sovitaan muista asioista kuin 42 §:ssä tarkoitetuista ehdoista. Sopimuksella ei voida poiketa laissa säädetyistä tai maakunnan 43 §:n mukaisesta päätöksestä.

Sopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

49 §

Suoran valinnan palveluissa noudatettava sopimus ja sopimuksen muuttaminen

Yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan ja maakunnan on tehtävä 48 §:ssä tarkoitettu sopimus kustakin maakunnan alueella olevasta sosiaali- ja terveyskeskuksesta tai suunhoidon yksiköstä ennen niiden toiminnan aloittamista.

Suoran valinnan palveluissa noudatetaan sopimusta, jonka asiakkaan palveluista järjestämisvastuussa oleva maakunta on tehnyt asiakkaan valitseman yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan kanssa. Jollei järjestämisvastuussa oleva maakunta ole tehnyt sopimusta asiakkaan valitseman yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan kanssa, noudatetaan sopimusta, jonka palveluntuottaja on tehnyt sen maakunnan kanssa, jonka alueella asiakkaan valitsema sosiaali- ja terveyskeskus tai suunhoidon yksikkö toimii.

Maakunta voi muuttaa yksipuolisesti 48 §:ssä tarkoitettua sopimusta sekä suoran valinnan palveluista maksamiensa korvausten määrää ja perusteita lainsäädännön muutoksen tai 43 §:ssä tarkoitettun hallintopäätöksen perusteella, jollei lailla toisin säädetä. Maakunnan päättämät muutokset tulevat voimaan maakunnan ilmoittaman siirtymäajan jälkeen, mutta kuitenkin aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä, kun palveluntuottajan katsotaan saaneen muutoksesta tiedon. Palveluntuottajan katsotaan saaneen muutoksesta tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona maakunnan päätös on postitettu palveluntuottajan ilmoittamaan osoitteeseen, jos ei muuta näytetä. Maakunnan tulee siirtymäajasta päättäessään ottaa huomioon muutoksen laatu sekä vaikutukset palveluntuottajille ja asiakkaille.

Yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan ja maakunnan on tehtävä 48 §:ssä tarkoitettu sopimus kustakin maakunnan alueella olevasta sosiaali- ja terveyskeskuksesta tai suunhoidon yksiköstä ennen niiden toiminnan aloittamista.

Suoran valinnan palveluissa noudatetaan sopimusta, jonka asiakkaan palveluista järjestämisvastuussa oleva maakunta on tehnyt asiakkaan valitseman yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan kanssa. Jollei järjestämisvastuussa oleva maakunta ole tehnyt sopimusta asiakkaan valitseman yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan kanssa, noudatetaan sopimusta, jonka palveluntuottaja on tehnyt sen maakunnan kanssa, jonka alueella asiakkaan valitsema sosiaali- ja terveyskeskus tai suunhoidon yksikkö toimii.

Maakunta voi muuttaa yksipuolisesti 48 §:ssä tarkoitettua sopimusta sekä suoran valinnan palveluista maksamiensa korvausten määrää ja perusteita lainsäädännön muutoksen tai 43 §:ssä tarkoitettun hallintopäätöksen perusteella, jollei lailla toisin säädetä. Maakunta voi muuttaa sopimusta 43 §:ssä tarkoitettun hallintopäätöksen perusteella vain siltä osin, kuin sopimus on ristiriidassa hallintopäätöksellä muutettujen palveluntuottajaa koskevien ehtojen kanssa. Maakunnan päättämät muutokset tulevat voimaan maakunnan ilmoittaman siirtymäajan jälkeen, mutta kuitenkin aikaisintaan 30 päivän kahden kuukauden kuluttua siitä, kun palveluntuottajan katsotaan saaneen muutoksesta tiedon. Palveluntuottajan katsotaan saaneen muutoksesta tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona maakunnan päätös on postitettu palveluntuottajan ilmoittamaan osoitteeseen, jos ei muuta näytetä. Maakunnan tulee siirtymäajasta päättäessään ottaa huomioon muutoksen laatu sekä vaikutukset palveluntuottajille ja asiakkaille.

50 §

Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Palveluntuottaja voi irtisanoa toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen suoran valinnan palvelujen tuottamisesta. Irtisanomisen voi tehdä palveluyksikkökohtaisesti. Irtisanomi-

nen tulee voimaan aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun irtisanomisesta on ilmoitettu maakunnalle.

Jos palveluntuottaja irtisanoo sopimuksen maakunnan 49 §:n mukaisesti tekemien muutosten johdosta, irtisanomisajan noudatetaan niitä ehtoja, jotka olivat voimassa ennen muutosta. Jos palveluntuottaja ei ole kirjallisesti ilmoittanut maakunnalle sopimuksen irtisanomisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun palveluntuottajan katsotaan saaneen muutoksesta tiedon, katsotaan palveluntuottajan hyväksyneen muutokset.

Palveluntuottaja voi purkaa sopimuksen, jos maakunta on rikkonut olennaisesti sopimusehtoja, eikä maakunta ole korjannut menettelyjään tuottajan määrittämässä kohtuullisessa ajassa.

Maakunnan on tuottajaa kuultuaan irtisanottava sopimus kokonaan tai palveluysikkökohtaisesti, jos palveluntuottaja on toistuvasti jättänyt noudattamatta lakisääteisiä velvoitteitaan tai 43 §:n mukaisen päätöksen tai 48 §:n mukaisen sopimuksen ehtoja eikä ole korjannut havaittuja puutteita maakunnan asettamassa kohtuullisessa määräajassa, jonka on oltava vähintään kolme kuukautta siitä, kun irtisanomisesta on ilmoitettu palveluntuottajalle.

Maakunnan on purettava sopimus kokonaan tai palveluysikkökohtaisesti, jos palveluntuottaja on olennaisesti rikkonut 43 §:ssä tarkoitettua päätöstä, sopimusehtoja tai lakisääteisiä velvoitteitaan, eikä palveluntuottaja ole korjannut menettelyjään maakunnan määräämässä kohtuullisessa ajassa. Sopimus on purettava myös, jos palveluntuottaja on mennyt konkurssiin. Lisäksi sopimus purkautuu, jos palveluntuottaja ei ole enää palveluntuottajien rekisterissä, valvontaviranomainen on kieltänyt tuottajan toiminnan tai maakunta on peruuttanut hyväksymisen.

Jos sopimuksen irtisanomisen tai purkamisen edellytykset koskevat vain palveluntuottajan tiettyä palveluysikköä, maakunnan on irtisanottava tai purettava sopimus kyseisen palveluysikön osalta.

Maakunnan on huolehdittava siitä, että sopimuksen irtisanomisesta tai purkamisesta huolimatta asiakkaat saavat keskeytyksettä tarvitsemansa palvelut.

51 §

Palveluntuottajan sitoutuminen palvelun tuottamista koskeviin ehtoihin

Palveluntuottajan on ilmoitettava asiakas-
telin saaneen asiakkaan vastaanottamisesta
maakunnan liikelaitokselle ennen palvelun
antamista. Vastaanottaessaan asiakkaan pal-
veluntuottaja sitoutuu tuottamaan palvelun 70
§:ssä tarkoitetulla korvauksella asiakassuun-
nitelman ja palvelun tuottamista koskevien
ehtojen mukaisesti.

Palveluntuottajan on ilmoitettava henkilö-
kohtaisen budjetin saaneen asiakkaan vastaan-
ottamisesta maakunnan liikelaitokselle ennen
palvelun antamista. Vastaanottaessaan asiak-
kaan palveluntuottaja sitoutuu tuottamaan pal-
velun henkilökohtaista budjettia koskevan
päättöksen ja palvelun tuottamista koskevien
ehtojen mukaisesti.

51 §

Palveluntuottajan sitoutuminen palvelun tuottamista koskeviin ehtoihin

Palveluntuottajan on ilmoitettava asiakas-
telin saaneen asiakkaan vastaanottamisesta
maakunnan liikelaitokselle ennen palvelun
antamista. Vastaanottaessaan asiakkaan pal-
veluntuottaja sitoutuu tuottamaan palvelun 70
§:ssä tarkoitetulla korvauksella [asiakasete-
linasiakassuunnitelman](#) ja palvelun tuotta-
mista koskevien ehtojen mukaisesti.

Palveluntuottajan on ilmoitettava henkilö-
kohtaisen budjetin saaneen asiakkaan vastaan-
ottamisesta maakunnan liikelaitokselle ennen
palvelun antamista. Vastaanottaessaan asiak-
kaan palveluntuottaja sitoutuu tuottamaan pal-
velun henkilökohtaista budjettia koskevan
päättöksen ja palvelun tuottamista koskevien
ehtojen mukaisesti.

52 §

Luettelo palveluntuottajista

Maakunta ylläpitää julkisessa tietoverkossa
luetteloja suoran valinnan palveluntuottajista
ja asiakasetelipalveluntuottajista. Luettelossa
on oltava ainakin tiedot palveluyksikön ja sen
toimipisteiden nimistä ja niissä tuotettavista
palveluista, palveluyksikön ja sen toimipistei-
den sijainti- ja yhteystiedot, palveluntuottajan
ja palveluyksiköiden vastuuhenkilöiden nimet
yhteystietoineen ja tiedot palvelujen saatavuu-
desta. Maakunnan on annettava tiedot asiak-
kaalle pyydettäessä myös suullisesti tai kirjal-
lisesti.

9 luku

Palvelujen tuottaminen ja palveluntuotta- jien velvoitteet

53 §

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteissa

Palveluksien ja muiden kulutushyödykkeiden markkinoinnista elinkeinonharjoittajilta kuluttajille sekä menettelyistä asiakassuh-teissa säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvussa. Mainitun luvun 1—8, 9, 14, 16, 17, 19 ja 20 §:n säännöksiä sovelletaan tämän lain soveltamisalaan kuuluvaan palveluun myös silloin, kun sen tuottaa muu kuin elinkeinonharjoittaja. Säännöksiä sovellettaessa elinkeinonharjoittajana pidetään tässä laissa tarkoi-tettua palveluntuottajaa ja kuluttajana asia-kasta.

54 §

Suoran valinnan palvelujen tuottaminen

Suoran valinnan palveluntuottaja voi tuottaa palvelut itse tai hankkia niitä toiselta palveluntuottajalta. Edellä 33 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja palvelutarpeen arviointia ja asiakassuunnitelman laatimista ei saa kuitenkaan hankkia toiselta palveluntuottajalta.

Hankkiessaan palveluja 1 momentissa tarkoitetulla tavalla toiselta palveluntuottajalta suoran valinnan palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että kyseinen palveluntuottaja täyttää 38—40 ja 42 §:ssä säädetty toiminta-edellytykset. Suoran valinnan palveluntuottaja vastaa alihankkijan yksittäiselle asiakkaalle antamasta palvelusta ja on kokonaisvastuussa yksittäisen asiakkaan saamista suoran valinnan palveluista.

55 §

54 §

~~Suoran valinnan~~ Palvelujen tuottaminen ja alihankinta

Suoran valinnan palveluntuottaja sekä asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluja tuottava palveluntuottaja voi tuottaa palvelut itse tai hankkia ~~niitä~~ toiselta palveluntuottajalta omaa toimintaansa täydentäviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Edellä 33 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja palvelutarpeen arviointia ja asiakassuunnitelman laatimista ei saa ~~kuitenkaan~~ hankkia toiselta palveluntuottajalta.

Hankkiessaan palveluja 1 momentissa tarkoitetulla tavalla toiselta palveluntuottajalta suoran valinnan palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että kyseinen palveluntuottaja täyttää 38—40 ja 42 §:ssä säädetty toiminta-edellytykset. Suoran valinnan palveluntuottaja vastaa alihankkijan yksittäiselle asiakkaalle antamasta palvelusta ja on kokonaisvastuussa yksittäisen asiakkaan saamista suoran valinnan palveluista. Vastaavasti asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluja tuottavan palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että alihankkija täyttää 38, 41 ja 42 §:ssä säädetty toimintaedellytykset ja vastattava alihankkijansa yksittäiselle asiakkaalle antamasta palvelusta.

55 §

Suoran valinnan palveluntuottajan velvollisuudet

Suoran valinnan palveluntuottaja vastaa palvelujensa tuottamisesta lainsäädännön ja maakunnan 42 §:n mukaisesti asettamien ehtojen mukaisesti. Palveluntuottajan velvollisuus tuottaa 18 §:n 2 momentissa tai 4 momentissa tarkoitettuja palveluja määräytyy palveluyksikön sijaintimaakunnan päätöksen mukaisesti. Palveluntuottaja voi itse määritellä, jollei maakunnan asettamista ehdoista muuta johdu, millä alueella se tuottaa palveluyksikkönsä ulkopuolelle annettavia palveluja, jos niitä sisältyy sen palveluihin. Palveluntuottajan on ilmoitettava tällöin ennalta julkisesti maantieteellinen alue, jolla palveluja tuotetaan.

Suoran valinnan palveluntuottajan on ilmoitettava palvelujensa tuottamista koskevista olennaisista muutoksista maakunnalle ja asiakkailleen vähintään kaksi kuukautta ennen muutosta sekä vähäisemmistä muutoksista vähintään kaksi viikkoa ennen muutosta. Jos muutos johtuu häiriötilanteen tai poikkeusolojen vuoksi tarvittavista välttämättömistä toimenpiteistä palvelutuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi, muutoksista on ilmoitettava viipymättä sen jälkeen, kun tuottajalla on niistä tieto. Ilmoitus tehdään 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitkä ovat palvelun tuottamista koskevia olennaisia muutoksia.

Suoran valinnan palveluntuottajan on tehtävä toiminta-alueellaan yhteistyötä maakunnan ja kuntien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi maakunnan kanssa tekemässään sopimuksessa määritellyllä tavalla.

Suoran valinnan palveluntuottajan velvollisuudesta ottaa palveluyksikössään annetta-

Suoran valinnan palveluntuottajan velvollisuudet

Suoran valinnan palveluntuottaja vastaa palvelujensa tuottamisesta lainsäädännön ja maakunnan 42 §:n mukaisesti asettamien ehtojen mukaisesti. Palveluntuottajan velvollisuus tuottaa 18 §:n 2 momentissa tai 4 momentissa tarkoitettuja palveluja määräytyy palveluyksikön sijaintimaakunnan päätöksen mukaisesti. Palveluntuottaja voi itse määritellä, jollei maakunnan asettamista ehdoista muuta johdu, millä alueella se tuottaa palveluyksikkönsä ulkopuolelle annettavia palveluja, jos niitä sisältyy sen palveluihin. Palveluntuottajan on ilmoitettava tällöin ennalta julkisesti maantieteellinen alue, jolla palveluja tuotetaan.

Suoran valinnan palveluntuottajan on ilmoitettava palvelujensa tuottamista koskevista olennaisista muutoksista. Muutos on olennainen, jos se koskee 45 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoitettuja tai 48 §:n perusteella sovit-
tuja asioita. Ilmoitus on tehtävä maakunnalle ja asiakkailleen vähintään kaksi kuukautta ennen muutosta. Muista palveluihin vaikuttavista sekä vähäisemmistä muutoksista on ilmoitettava vähintään kaksi viikkoa ennen muutosta. Jos muutos johtuu häiriötilanteen tai poikkeusolojen vuoksi tarvittavista välttämättömistä toimenpiteistä palvelutuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi, muutoksista on ilmoitettava viipymättä sen jälkeen, kun tuottajalla on niistä tieto. Ilmoitus tehdään 77 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tuottajahallintapalvelua ~~1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja~~ käyttäen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, milloin 45 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoitettuja ja 48 §:n perusteella sovit-
tuvia asioita koskevat muutokset palvelujen tuottamisessa ovat olennaisia ~~mitkä ovat palvelun tuottamista koskevia olennaisia muutoksia.~~

Suoran valinnan palveluntuottajan on tehtävä toiminta-alueellaan yhteistyötä maakunnan ja kuntien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi maakunnan kanssa tekemässään sopimuksessa määritellyllä tavalla.

Suoran valinnan palveluntuottajan velvollisuudesta ottaa palveluyksikössään annetta-

vaan koulutukseen ja siihen liittyvään harjoitteluun terveydenhuollon opiskelijoita säädetään järjestämislain 23 §:ssä.

Suoran valinnan palveluntuottajan on valmiussuunnitelmin sekä muilla toimenpiteillään varauduttava sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteitä edellyttäviin normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin maakunnan 42 §:n mukaisesti asettamien ehtojen mukaisesti sekä osallistuttava järjestämislain 52 §:ssä tarkoitettuihin maakunnan varautumistoimiin.

Suoran valinnan palveluntuottajan on ilmoitettava 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen ajantasaisesti palveluun pääsyn tosiasialliset odotusajat. Tiedot on annettava asiakkaalle pyydettyä myös suullisesti tai kirjallisesti. Odotusajat eivät saa ylittää terveydenhuoltolain 51 §:ssä säädettyjä hoitoon pääsyn enimmäisaikoja.

56 §

Palveluntuottajan velvollisuudet annettaessa palveluja asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin perusteella

Antaessaan palveluja asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluntuottaja vastaa palvelunsa sisällöstä ja tuottamisesta siten kuin asiakassetelissä tai henkilökohtaista budjettia koskevassa päätöksessä on määrätty. Palveluntuottaja voi kuitenkin itse määrittellä, millä alueella se tuottaa toimipisteensä ulkopuolelle annettavia palveluja. Asiakassetelipalveluntuottajan on ilmoitettava tällöin ennalta julkisesti maantieteellinen alue, jolla palveluja tuotetaan.

Palveluntuottajan on valmiussuunnitelmin sekä muilla toimenpiteillään varauduttava sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteitä edellyttäviin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin maakunnan 42 §:n mukaisesti asettamien ehtojen mukaisesti sekä osallistuttava järjestämislain 52 §:ssä tarkoitettuihin maakunnan varautumistoimiin. Velvollisuus ei kuitenkaan koske palveluntuottajia, joita palveluntuottajalaissa säädetty velvollisuus rekisteröityä ei koske.

vaan koulutukseen ja siihen liittyvään harjoitteluun terveydenhuollon opiskelijoita säädetään järjestämislain 23 §:ssä.

Suoran valinnan palveluntuottajan on valmiussuunnitelmin sekä muilla toimenpiteillään varauduttava sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteitä edellyttäviin normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin maakunnan 42 §:n mukaisesti asettamien ehtojen mukaisesti sekä osallistuttava järjestämislain 52 §:ssä tarkoitettuihin maakunnan varautumistoimiin.

Suoran valinnan palveluntuottajan on ilmoitettava 77 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tuottajahallintapalvelua 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen ajantasaisesti palveluun pääsyn tosiasialliset odotusajat. Tiedot on annettava asiakkaalle pyydettyä myös suullisesti tai kirjallisesti. Odotusajat eivät saa ylittää terveydenhuoltolain 51 §:ssä säädettyjä hoitoon pääsyn enimmäisaikoja.

56 §

Palveluntuottajan velvollisuudet annettaessa palveluja asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin perusteella

Antaessaan palveluja asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluntuottaja vastaa palvelunsa sisällöstä ja tuottamisesta siten kuin asiakassetelissä tai henkilökohtaista budjettia koskevassa päätöksessä on määrätty. Palveluntuottaja voi kuitenkin itse määrittellä, millä alueella se tuottaa toimipisteensä ulkopuolelle annettavia palveluja. Asiakassetelipalveluntuottajan on ilmoitettava tällöin ennalta julkisesti maantieteellinen alue, jolla palveluja tuotetaan.

Palveluntuottajan on valmiussuunnitelmin sekä muilla toimenpiteillään varauduttava sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteitä edellyttäviin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin maakunnan 42 §:n mukaisesti asettamien ehtojen mukaisesti sekä osallistuttava järjestämislain 52 §:ssä tarkoitettuihin maakunnan varautumistoimiin. Velvollisuus ei kuitenkaan koske palveluntuottajia, joita palveluntuottajalaissa säädetty velvollisuus rekisteröityä ei koske.

Asiakassetelipalveluntuottajan on ilmoitettava 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen ajantasaisesti asiakassetelillä annettavat palvelut, mahdolliset asiakassetelin arvoa tai palvelun sisältöä koskevat ehdot ja palveluihin pääsyn odotusajat. Tiedot on annettava asiakkaalle pyydettyä myös suullisesti tai kirjallisesti.

Asiakassetelipalveluntuottajan on ilmoitettava 77 §:n 1-2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tuottajahallintapalvelua momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen ajantasaisesti asiakassetelillä annettavat palvelut, mahdolliset asiakassetelin arvoa tai palvelun sisältöä koskevat ehdot ja palveluihin pääsyn odotusajat. Tiedot on annettava asiakkaalle pyydettyä myös suullisesti tai kirjallisesti.

57 §

Maakunnan liikelaitoksen tuottamien suoran valinnan palvelujen kirjanpidollinen eriyttäminen

Maakunnan tulee kirjanpidossaan eriyttää suoran valinnan palveluihin kohdistuvat tulot ja menot sekä varat ja pääomat maakunnan liikelaitoksen muusta toiminnasta ja taloudesta tavalla, joka ei vääristä kilpailua. Suoran valinnan palveluista on tilikausittain laadittava tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma sekä esitettävä niitä koskevat liitetiedot. Tase ja tuloslaskelma on laadittava maakuntalain ja kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

Suoran valinnan palveluista on laadittava toimintakertomus maakuntalain, kirjanpitolain sekä tämän lain säännösten mukaisesti. Siinä tulee esittää tiedot palvelujen kustannuksia, tehokkuutta, laatua ja vaikuttavuutta kuvaavista tunnusluvuista.

58 §

Yksityisen palveluntuottajan toiminnan taloudellinen eriyttäminen

Yksityisen palveluntuottajan on kirjanpidossaan eriytettävä suoran valinnan palvelujen kustannukset ja palveluihin saatu julkinen rahoitus.

Edellä 1 momentin tarkoittama erilliskirjanpitovelvollinen yritys on velvollinen pitämään erillistä kirjanpitoa 1 momentissa mainituista toiminnoista siten, että siitä ilmenee:

1) toimintokohtaisesti kohdistettuina kaikki tulot ja menot, jotka tulee eritellä objektiiv-

sesti perusteltavien kustannuslaskennan periaatteiden mukaisesti; menettelyä tulee noudattaa johdonmukaisesti;

2) lisätietona selkeä kuvaus 1 kohdassa tarkoitetuista kustannuslaskennan periaatteista.

Tämän lain mukaisesti eriytettyjen toimintojen tuotot ja kulut tulee esittää tilikausittain erillisessä tuloslaskelmassa, jonka tulee olla johdettavissa erilliskirjanpitovelvollisen yrityksen kirjanpidosta. Tuloslaskelman laatimisessa on noudatettava soveltuvin osin erilliskirjanpitovelvolliseen yritykseen sovellettavia kirjanpitosäännöksiä.

Eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmat lisätietoineen ovat julkisia, ja ne on esitettävä erilliskirjanpitovelvollisen yrityksen tilinpäätöksen liitetietoina.

Eriytettyjen toimintojen tuloslaskelman ja sen lisätietojen tarkemmasta sisällöstä ja julkistamisesta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

59 §

Palveluntuottajan velvollisuus antaa tilinpäätös- ja verotustiedot

Yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan ja asiakassetelipalveluntuottajan on annettava tämän lain mukaisesta toiminnastaan ja taloudestaan sekä verotuksestaan seuraavat tiedot:

1) tilinpäätös ja toimintakertomus, jos sellainen on tullut laatia;

2) seuraavat verotusta koskevat tiedot viimeksi päättyneen verotuksen osalta:

a) tuloverolain (1535/1992) 30 §:ssä tarkoitettujen verotettavan tulon määrä;

b) verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 51 §:ssä tarkoitettua verotuspäätöksestä ilmenevä maksuunpannun tuloveron määrä;

c) koko yritysryhmän ylimmän emoyrityksen nimi ja verotuspaikka;

d) koko yritysryhmän liikevaihto ja voitto tai tappio ennen veroja sekä verot;

3) arvopaperimarkkinalain (746/2012) 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettu selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä;

4) kirjanpitolain 3 a luvun 2 §:ssä tarkoitettu selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista;

59 §

Palveluntuottajan velvollisuus antaa tilinpäätös- ja verotustiedot

Yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan ja asiakassetelipalveluntuottajan on annettava tämän lain mukaisesta toiminnastaan ja taloudestaan sekä verotuksestaan seuraavat tiedot:

1) tilinpäätös ja toimintakertomus, jos sellainen on tullut laatia;

2) seuraavat verotusta koskevat tiedot viimeksi päättyneen verotuksen osalta:

a) tuloverolain (1535/1992) 30 §:ssä tarkoitettujen verotettavan tulon määrä;

b) verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 51 §:ssä tarkoitettua verotuspäätöksestä ilmenevä maksuunpannun tuloveron määrä;

c) koko yritysryhmän ylimmän emoyrityksen nimi ja verotuspaikka;

d) koko yritysryhmän liikevaihto ja voitto tai tappio ennen veroja sekä verot;

3) arvopaperimarkkinalain (746/2012) 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettu selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä;

4) kirjanpitolain 3 a luvun 2 §:ssä tarkoitettu selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista;

5) selvitys tutkimus- ja kehitystoimintaa koskevista toimintaperiaatteista ja toiminnan laajuudesta;

6) selvitys siitä, miten asiakkaiden palaute ja kehitysehdotukset on otettu huomioon palveluntuottajan toiminnassa.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 a §:ssä tarkoitetun pienyrityksen ja 4 b §:ssä tarkoitetun mikroyrityksen ei kuitenkaan tarvitse antaa kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut tilinpäätöstä koskevat tiedot ja 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan ja asiakassetelipalveluntuottajan, joka on kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu konserniyritys mainitun luvun 6 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa suurkonsernissa, johon lisäksi kuuluu vähintään yksi ulkomainen konserniyritys tai verotuksellinen kiinteä toimipaikka, on 1 momentissa säädetyn lisäksi annettava seuraavat maakohtaisesti eritellyt tiedot koko konsernin ylimmästä emoyrityksestä ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvista konserniyrityksistä:

1) liikevaihto;

2) maksetut ja saadut aineettomien oikeuksien korvaukset eriteltyinä samaan konserniin kuuluvien ja ulkopuolisten osapuolten välisiin korvauksiin;

3) lainojen korkokulut ja -tuotot eriteltyinä samaan konserniin kuuluville ja ulkopuolisille osapuolille maksettuihin ja niiltä saatuihin korkokuluihin ja -tuottoihin;

4) konserniin kuuluvien yhtiöiden nimet, niiden toiminnan luonne, verotukselliset asuinvaltiot sekä sijainti, jos se on eri kuin verotuksellinen asuinvaltio;

5) kertyneet voittovarot;

6) maksetut ja kertyneet tuloverot sekä lähdeverot;

7) tiedot tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen tuottamisessa käytetyistä tietolähteistä ja valuutasta.

Edellä 3 momenttia sovelletaan myös sellaiseen yksityiseen suoran valinnan palveluntuottajaan ja asiakassetelipalveluntuottajaan, joka kirjanpitolakia vastaavien ulkomaisten säännösten mukaan on kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua konserniyritystä vastaavassa asemassa mainitun luvun 6 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut suurkonsernin

5) selvitys tutkimus- ja kehitystoimintaa koskevista toimintaperiaatteista ja toiminnan laajuudesta;

6) selvitys siitä, miten asiakkaiden palaute ja kehitysehdotukset on otettu huomioon palveluntuottajan toiminnassa.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 a §:ssä tarkoitetun pienyrityksen ja 4 b §:ssä tarkoitetun mikroyrityksen ei kuitenkaan tarvitse antaa kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut tilinpäätöstä koskevat tiedot ja 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan ja asiakassetelipalveluntuottajan, joka on kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu konserniyritys mainitun luvun 6 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa suurkonsernissa, johon lisäksi kuuluu vähintään yksi ulkomainen konserniyritys tai verotuksellinen kiinteä toimipaikka, on 1 momentissa säädetyn lisäksi annettava seuraavat maakohtaisesti eritellyt tiedot koko konsernin ylimmästä emoyrityksestä ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvista konserniyrityksistä:

1) liikevaihto;

2) maksetut ja saadut aineettomien oikeuksien korvaukset eriteltyinä samaan konserniin kuuluvien ja ulkopuolisten osapuolten välisiin korvauksiin;

3) lainojen korkokulut ja -tuotot eriteltyinä samaan konserniin kuuluville ja ulkopuolisille osapuolille maksettuihin ja niiltä saatuihin korkokuluihin ja -tuottoihin;

4) konserniin kuuluvien yhtiöiden nimet, niiden toiminnan luonne, verotukselliset asuinvaltiot sekä sijainti, jos se on eri kuin verotuksellinen asuinvaltio;

5) kertyneet voittovarot;

6) maksetut ja kertyneet tuloverot sekä lähdeverot;

7) tiedot tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen tuottamisessa käytetyistä tietolähteistä ja valuutasta.

Edellä 3 momenttia sovelletaan myös sellaiseen yksityiseen suoran valinnan palveluntuottajaan ja asiakassetelipalveluntuottajaan, joka kirjanpitolakia vastaavien ulkomaisten säännösten mukaan on kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua konserniyritystä vastaavassa asemassa mainitun luvun 6 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut suurkonsernin

raja-arvot täyttävässä ulkomaisessa konsernissa. Lisäksi 3 momenttia sovelletaan sellaiseen yksityiseen suoran valinnan palveluntuottajaan ja asiakassetelipalveluntuottajaan, jolla on kiinteä toimipaikka ulkomailla tai joka on ulkomainen yritys, jolla on Suomessa tuloverolain 13 a §:ssä tarkoitettu kiinteä toimipaikka. Viimeksi mainituissa tilanteissa 3 momenttia sovelletaan, jos palveluntuottaja täyttää kirjanpitolain 1 luvun 6 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut suurkonsernin raja-arvot. Kun 3 momenttia sovelletaan yksittäiseen yritykseen, jolla on kiinteä toimipaikka, tiedot annetaan maakohtaisesti eriteltyinä yrityksen ja sen kiinteiden toimipaikkojen osalta.

Tiedot annetaan 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen. Lisäksi suurkonsernin 3 momentissa tarkoitettut tiedot on sisällytettävä osaksi tässä laissa tarkoitettujen palvelujen tuottajan julkista toimintakertomusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin maakunnalle toimitettavien tietojen yksityiskohdista.

60 §

Palveluntuottajan velvollisuus antaa palvelutoimintaansa koskevia tietoja

Suoran valinnan palveluntuottajien on annettava maakunnalle tiedot asiakkaistaan sekä heille antamistaan palveluista ja niiden vaikutuksista. Lisäksi maakunnalle on annettava tiedot valinnanvapauden piiriin kuuluvien palvelujen kustannuksista. Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluja tuottavan palveluntuottajan on annettava vastaavat tiedot maakunnan liikelaitokselle, jonka on annettava ne maakunnalle.

Tiedot annetaan maakunnalle ja maakunnan liikelaitokselle 77 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin maakunnalle ja maakunnan liikelaitokselle toimitettavien tietojen yksityiskohdista ja tietojen toimittamistavoista.

raja-arvot täyttävässä ulkomaisessa konsernissa. Lisäksi 3 momenttia sovelletaan sellaiseen yksityiseen suoran valinnan palveluntuottajaan ja asiakassetelipalveluntuottajaan, jolla on kiinteä toimipaikka ulkomailla tai joka on ulkomainen yritys, jolla on Suomessa tuloverolain 13 a §:ssä tarkoitettu kiinteä toimipaikka. Viimeksi mainituissa tilanteissa 3 momenttia sovelletaan, jos palveluntuottaja täyttää kirjanpitolain 1 luvun 6 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut suurkonsernin raja-arvot. Kun 3 momenttia sovelletaan yksittäiseen yritykseen, jolla on kiinteä toimipaikka, tiedot annetaan maakohtaisesti eriteltyinä yrityksen ja sen kiinteiden toimipaikkojen osalta.

Tiedot annetaan 77 §:n ~~1 momentissa~~ 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua palveluntuottajan yhteisuntavastuun tietopalvelua tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja käyttäen. Lisäksi suurkonsernin 3 momentissa tarkoitettut tiedot on sisällytettävä osaksi tässä laissa tarkoitettujen palvelujen tuottajan julkista toimintakertomusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin maakunnalle toimitettavien tietojen yksityiskohdista.

60 §

Palveluntuottajan velvollisuus antaa palvelutoimintaansa koskevia tietoja

Suoran valinnan palveluntuottajien on annettava maakunnalle järjestämislain 9 §:ssä säädetyn järjestämisvastuun ja 32 §:ssä säädetyn palveluntuottajien ohjauksen sekä tämän lain perusteella maakunnalle kuuluvien tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot tämän lain perusteella tuotetuista palveluista, palvelujen vaikutuksista ja asiakkuuksien toteutumisesta, asiakkaistaan sekä heille antamistaan palveluista ja niiden vaikutuksista. Lisäksi maakunnalle on annettava tiedot valinnanvapauden piiriin kuuluvien palvelujen kustannuksista. Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluja tuottavan palveluntuottajan on annettava vastaavat tiedot maakunnan liikelaitokselle, jonka on annettava ne maakunnalle. Edellä tarkoitettuihin maakunnalle ja maakunnan liikelaitokselle annettaviin tietoihin ei sisälly henkilötietoja.

Lisäksi kaikkien tässä laissa tarkoitettujen palveluntuottajien on ilmoitettava asiakasmaksujen perintää varten maakunnalle salassapitosäännösten estämättä välttämättömät tiedot asiakkaiden saamista maakunnan järjestämisvastuulla olevista sosiaali- ja terveyspalveluista. Tiedot on ilmoitettava siten, että siinä on yksilöity asiakas, hänen saamansa palvelun ajankohta ja annettu palvelu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettujen säännösten mukaisella tarkkuudella.

Tiedot annetaan maakunnalle ja maakunnan liikelaitokselle 77 §:n ~~1-2~~ momentin 4 kohdassa tarkoitettuja tarkoitettua palvelutuotannon seurantalpalveluatiedonhallintapalveluja käyttäen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin maakunnalle ja maakunnan liikelaitokselle toimitettavien tietojen ~~yksityiskohdista tarkemmasta sisällöstä~~ ja tietojen toimittamistavoista.

61 §

Maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palveluissa käytettävien maakunnan palvelujen hinnoittelu

Maakunnan, maakunnan liikelaitoksen ja maakuntalain 16 luvussa tarkoitetun palvelukeskuksen palvelut maakunnan liikelaitoksen sosiaali- ja terveyskeskuksille ja suunhoidon yksiköille on hinnoiteltava markkinaperusteisesti.

62 §

Kilpailun tasapuolisuuden turvaaminen julkisen ja yksityisen toiminnan välillä

Julkisen ja yksityisen palvelutuotannon tasapuolisten toimintaedellytysten turvaamisesta säädetään kilpailulaissa (948/2011).

10 luku

Palveluntuottajalle suoritettavat korvaukset

63 §

Palveluntuottajille maksettavia korvauksia koskevat yleiset periaatteet

Palveluntuottajalle maksettavien korvausten on kannustettava tehokkaiisiin palveluihin sekä edistettävä väestön hyvinvointia, terveyttä ja toimintakyvyn ylläpitämistä. Korvausten on tuettava sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen vaikuttavuustavoitteiden toteutumista, asiakkaiden valinnanvapautta ja maakuntatalouden kestävyttä.

63 §

Palveluntuottajille maksettavia korvauksia koskevat yleiset periaatteet

Palveluntuottajalle maksettavien korvausten on kannustettava tehokkaiisiin palveluihin sekä edistettävä väestön hyvinvointia, terveyttä ja toimintakyvyn ylläpitämistä. Korvausten on tuettava sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen vaikuttavuustavoitteiden toteutumista, asiakkaiden valinnanvapautta ja maakuntatalouden kestävyttä.

Maakunnan on kohdeltava palveluntuottajia yhdenvertaisesti korvauksen määrittelyssä.

Maakunnan liikelaitoksen on katettava suoran valinnan palvelujen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset 65 - 69 §:n mukaisilla maakunnan liikelaitokselle suoritetuilla korvauksilla.

64 §

Korvaukset suoran valinnan palvelujen tuottajille

Maakunta päättää osana palvelujen tuotannon ohjausta suoran valinnan palveluntuottajille maksettavista korvauksista niiltä osin kuin tässä laissa ja sen nojalla ei ole muuta säädetty.

Maakunnan tulee osoittaa liikelaitoksensa sosiaali- ja terveyskeskukselle ja suunhoidon yksikölle korvaus samoin yleisin perustein kuin muillekin suoran valinnan palveluiden tuottajille.

Maakunta voi muuttaa suoran valinnan palveluista maksamiensa korvausten määrää ja perusteita siten kuin 49 §:ssä säädetään.

65 §

Kiinteä korvaus suoran valinnan palveluntuottajalle

Suoran valinnan palveluntuottaja saa jokaisesta listautuneesta asiakkaasta maakunnan määrittelemän kiinteän korvauksen, jonka

65 §

Kiinteä korvaus suoran valinnan palveluntuottajalle

Suoran valinnan palveluntuottaja saa jokaisesta listautuneesta asiakkaasta maakunnan määrittelemän kiinteän korvauksen, jonka

suuruus perustuu tarvetekijöihin. Asiakaskoh- tainen korvaus maksetaan siltä ajalta, jona suoran valinnan palveluntuottaja on vastuussa 18 §:n mukaisista palveluista.

Suun terveydenhuollossa kiinteän korvauk- sen on oltava vähintään puolet maakunnan suun terveydenhuollon suoran valinnan palve- luihin osoittamasta määrärahasta. Muissa suoran valinnan palveluissa kiinteän korvauksen on oltava vähintään kaksi kolmasosaa maa- kunnan sosiaali- ja terveystieteiden palvelu- jen kustannuksiin osoittamasta määrärahasta.

Kiinteän korvauksen suuruutta määrittettä- essä maakuntien on noudatettava kansallisia tarvetekijöitä. Suun terveydenhuollossa kan- sallisia tarvetekijöitä ovat asiakkaiden ikä, su- kupuoli, sairastavuus ja sosio-ekonomiset tek- kijät. Muissa suoran valinnan palveluissa tar- vetekijöitä ovat asiakkaiden ikä, sukupuoli, sairastavuus, työssäkäynti ja muut sosio-eko- nomiset tekijät.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoite- tuista kiinteän korvauksen määristä sekä 3 momentissa tarkoitetuista kansallisista tarve- tekijöistä ja niiden painokertoimista. Tervey- den ja hyvinvoinnin laitos valmistelee tarve- tekijöille painokertoimet.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella on oi- keus saada painokertoimien määrittämiseksi välttämättömät tiedot salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta maakunnilta, palve- luntuottajilta, Eläketurvakeskukselta, Kan- saneläkelaitokselta, Tilastokeskukselta ja Vä- estörekisterikeskukselta. Terveiden ja hyvin- voinnin laitos voi lisäksi käyttää salassapito- säännösten estämättä painokertoimien määrit- telemiseksi välttämättömiä tietoja, jotka se on saanut sille säädettyjen muiden tehtävien hoi- tamista varten.

suuruus perustuu tarvetekijöihin. Asiakaskoh- tainen korvaus maksetaan siltä ajalta, jona suoran valinnan palveluntuottaja on vastuussa 18 §:n mukaisista palveluista.

Suun terveydenhuollossa kiinteän korvauk- sen on oltava vähintään puolet maakunnan suun terveydenhuollon suoran valinnan palve- luihin osoittamasta määrärahasta. Muissa suoran valinnan palveluissa kiinteän korvauksen on oltava vähintään kaksi kolmasosaa maa- kunnan sosiaali- ja terveystieteiden palvelu- jen kustannuksiin osoittamasta määrärahasta.

Kiinteän korvauksen suuruutta määrittettä- essä maakuntien on noudatettava kansallisia tarvetekijöitä. Suun terveydenhuollossa kan- sallisia tarvetekijöitä ovat asiakkaiden ikä, su- kupuoli, sairastavuus ja sosio-ekonomiset tek- kijät. Muissa suoran valinnan palveluissa tar- vetekijöitä ovat asiakkaiden ikä, sukupuoli, sairastavuus, työssäkäynti ja muut sosio-eko- nomiset tekijät. Sairastavuutta koskevia tarve- tekijöitä ovat suoran valinnan palvelujen käyt- töön vaikuttavat merkittävät sairaudet ja sai- rausryhmät. Sosioekonomisissa tekijöissä ote- taan huomioon koulutustaso, työllisyys ja muita vastaavia tekijöitä, joiden on tutkimuk- sissa todettu vaikuttavan palvelujen käyttöön tai siitä aiheutuneisiin kustannuksiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoite- tuista kiinteän korvauksen määristä sekä sää- detään tarkemmin 3 momentissa tarkoitetuista kansallisista tarvetekijöistä ja niiden paino- kertoimistapainokertoimet. Terveiden ja hy- vinvoinnin laitos tekee sosiaali- ja terveystie- teteriölle esityksen tarvetekijöiksi ja niiden painokertoimiksi valmistelee —tarvetekijöille painokertoimet.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella on oi- keus saada painokertoimien määrittämiseksi välttämättömät tiedot salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta maakunnilta, palve- luntuottajilta, —Eläketurvakeskukselta, —Kan- saneläkelaitokselta, Tilastokeskukselta ja Vä- estörekisterikeskukselta. Terveiden ja hyvin- voinnin laitos voi lisäksi käyttää salassapito- säännösten estämättä painokertoimien määrit- telemiseksi välttämättömiä tietoja, jotka se on saanut sille säädettyjen muiden tehtävien hoi- tamista varten.

66 §

Korvausten maksutapa ja maksuaikataulu

Maakunta ja suoran valinnan palveluntuottaja sopivat 48 §:ssä tarkoitetussa sopimuksessa korvausten maksutavasta ja maksuaikataulusta, jollei tässä laissa tai sen nojalla ole muuta säädetty.

Maakunta ei saa maksaa palveluntuottajalle ennakkoa suoran valinnan palvelujen tuottamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksutavasta sekä maksuaikataulusta.

67 §

Suoriteperusteiset korvaukset suoran valinnan palveluntuottajille

Maakunta voi päättää toimenpiteistä tai palveluista, joista suoran valinnan palveluntuottajille maksetaan suoriteperusteinen korvaus, jos tämä on perusteltua 63 §:ssä tarkoitettujen periaatteiden toteutumisen kannalta.

Suun terveydenhuollossa käytettävien suoriteperusteisten korvausten osalta noudatetaan valtakunnallisia korvausperusteita.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettujen korvausten perusteena olevista toimenpiteistä ja palveluista sekä niiden tarkemmasta sisällöstä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen korvausten tarkemmista perusteista siten, että korvaukset tukevat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen vaikuttavuustavoitteiden toteutumista, asiakkaiden valinnanvapautta ja maakuntatalouden kestävyyttä.

68 §

Kannustinperusteiset korvaukset suoran valinnan palveluntuottajille

Maakunta voi maksaa suoran valinnan palveluntuottajille 65 ja 67 §:ssä tarkoitettujen

korvausten lisäksi tuottajan suoriutumisen perusteella kannustinperusteisia korvauksia etukäteen määrittelemiensä perusteiden mukaisesti. Kannustinperusteisten korvausten tulee määräytyä palvelujen laatua, kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta kuvaavien tekijöiden tai maakunnan asettamien muiden tavoitteiden perusteella.

Maakunta voi käyttää myös kannustinjärjestelmää, jossa koko palveluketjussa saadut kustannushyödyt jaetaan ketjun eri tuottajien ja maakunnan välillä edellyttäen että laadulliset ja muut kriteerit täyttyvät.

Maakunnan tulee käyttää suoran valinnan palveluntuottajien suoriutumisen arvioinnissa yhdenvertaisia mittareita ja perusteita. Maakunnan tulee tiedottaa käyttämistään mittareista ja perusteista ja näiden muutoksista palveluntuottajille hyvissä ajoin niin, että palveluntuottajat pystyvät suunnittelemaan toimintaansa vaatimusten mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kannustinperusteisten korvausten perusteena olevista palvelujen laadun, kustannustehokkuuden ja vaikuttavuuden mittareista sekä mainittujen tekijöiden perusteella maksettavien kannustinperusteisten korvausten tarkemmista perusteista.

69 §

Suoran valinnan palveluntuottajille maksettavat muut korvaukset

Maakunta ja suoran valinnan palveluntuottaja saavat sopia palveluntuottajalle kiinteän korvauksen lisäksi maksettavista muista korvauksista. Muiden korvausten avulla maakunta voi ottaa huomioon oman alueensa asukastiheydessä, syrjäisyydessä, kielellisissä olosuhteissa ja muissa vastaavissa olosuhteissa ilmenevät erilaiset paikalliset olosuhteet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa valtakunnallisen yhdenvertaisuuden ja 63 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisia säännöksiä suoran valinnan palveluntuottajalle maksettavien muiden korvausten tarkemmista perusteista.

Korvaukset asiakassetelipalveluntuottajalle

Maakunnan liikelaitos päättää asiakassetelipalveluntuottajille maksettavista korvauksista ja asiakasseteliin mahdollisesti liitettävästä kannustinperusteisesta osuudesta. Asiakassetelin arvo määräytyy 24 §:n 6 momentin mukaisesti.

Maakunnan liikelaitos korvaa palveluntuottajalle ennalta määräämänsä arvoon asti kustannukset palveluista, joita asiakas saa maakunnan liikelaitoksen myöntämällä asiakassetelillä. Jos palveluntuottaja on ennakoon ilmoittanut palvelulle asiakassetelille määritettyä arvoa alemman hinnan, korvaus maksetaan palveluntuottajan ilmoittaman hinnan suuruisena.

Asiakassetelillä valittavissa palveluissa voidaan palveluntuottajalle suorittaa 2 momentissa tarkoitetun korvauksen lisäksi korvausta lisäkustannuksista, jotka aiheutuvat asukastiheydestä, syrjäisyydestä, kielellisistä olosuhteista tai muista vastaavista paikallisista olosuhteista.

Asiakassetelipalveluntuottajalle maksettavaan korvaukseen voidaan liittää kannustinperusteinen osuus, jonka palveluntuottaja saa maakunnan liikelaitoksen etukäteen määrittelmien perusteiden mukaisesti. Kannustinperusteisten korvausten tulee määräytyä palvelujen laatua ja vaikuttavuutta kuvaavien tekijöiden tai maakunnan liikelaitoksen asettamien muiden tavoitteiden perusteella. Kannustinperusteista korvausta voidaan maksaa, jos asiakassetelillä annettavan palvelun taso on korkeampi kuin lainsäädäntöön ja vakiintuneeseen käytäntöön perustuva palvelun taso.

Asiakassetelipalveluntuottajan on toimitettava asiakassetelin myöntäneelle maakunnan liikelaitokselle tiedot asiakkaille antamistaan palveluista ja niiden tuottamisesta aiheutuneista kustannuksista. Liikelaitos suorittaa korvauksen viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun se vastaanotti tiedot.

Asiakassetelipalveluntuottaja ei saa periä asiakkailta maksuja asiakassetelillä annettavien palveluista.

71 §

Korvaukset annettaessa palveluja henkilökohtaisella budjetilla

Maakunnan liikelaitos korvaa palveluntuottajalle ennalta määräämäänsä arvoon asti kustannukset palveluista, joita asiakas saa henkilökohtaisella budjetilla. Henkilökohtaisen budjetin arvo määräytyy 30 §:n 3 momentin mukaisesti. Asiakas vastaa kuitenkin itse palveluntuottajalle niiden palvelujen kustannuksista, joita ei ole tarkoitettu katettaviksi henkilökohtaisella budjetilla ja jotka eivät sisälly asiakkaan asiakassuunnitelmaan.

Palveluntuottajan on toimitettava riittävät tiedot asiakkaalle annetuista palveluista ja palvelujen tuottamisesta aiheutuneista kustannuksista maakunnan liikelaitokselle. Liikelaitos suorittaa korvauksen viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun se vastaanotti palveluntuottajan ilmoittamat tiedot palveluista ja niiden aiheuttamista kustannuksista.

Henkilökohtaisella budjetilla valittavien palvelujen tuottajalla voidaan suorittaa 1 momentissa tarkoitettun korvauksen lisäksi korvausta lisäkustannuksista, jotka aiheutuvat asukastiheydestä, syrjäisyydestä, kielellisistä olosuhteista tai muista vastaavista paikallisista olosuhteista.

Palveluntuottaja ei saa periä asiakkaalta maksuja henkilökohtaisen budjetin perusteella antamistaan palveluista.

72 §

Korvauksen alentaminen tai sen maksamisesta pidätyminen palveluntuottajan virheen perusteella

Jos palveluntuottaja on tämän lain mukaisessa toiminnassaan jättänyt noudattamatta laissa säädettyjä velvoitteita, maakunnan 42 §:n perusteella asettamia ehtoja, 48 §:n mukaisen sopimuksen ehtoja tai asiakkaille annettavat palvelut eivät ole potilaslain 3 §:ssä tai sosiaalihuollon asiakaslain 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla laadultaan hyviä, maakunta voi alentaa tämän luvun mukaisia korvauksia.

71 §

Korvaukset annettaessa palveluja henkilökohtaisella budjetilla

Maakunnan liikelaitos korvaa palveluntuottajalle ennalta määräämäänsä arvoon asti kustannukset palveluista, joita asiakas saa henkilökohtaisella budjetilla. Henkilökohtaisen budjetin arvo määräytyy 30 §:n 3 momentin mukaisesti. Asiakas vastaa kuitenkin itse palveluntuottajalle niiden palvelujen kustannuksista, joita ei ole tarkoitettu katettaviksi henkilökohtaisella budjetilla ~~ja jotka eivät sisälly asiakkaan asiakassuunnitelmaan.~~

Palveluntuottajan on toimitettava riittävät tiedot asiakkaalle annetuista palveluista ja palvelujen tuottamisesta aiheutuneista kustannuksista maakunnan liikelaitokselle. Liikelaitos suorittaa korvauksen viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun se vastaanotti palveluntuottajan ilmoittamat tiedot palveluista ja niiden aiheuttamista kustannuksista.

Henkilökohtaisella budjetilla valittavien palvelujen tuottajalla voidaan suorittaa 1 momentissa tarkoitettun korvauksen lisäksi korvausta lisäkustannuksista, jotka aiheutuvat asukastiheydestä, syrjäisyydestä, kielellisistä olosuhteista tai muista vastaavista paikallisista olosuhteista.

Palveluntuottaja ei saa periä asiakkaalta maksuja henkilökohtaisen budjetin perusteella antamistaan palveluista.

Jos maakunta on asettanut palveluntuottajalle 47, 50 tai 81 §:n nojalla velvoitteen korjata puute tai virhe määräjassa, maakunta voi pidättää tämän luvun mukaisen korvauksen maksamisesta kokonaan tai osittain, kunnes puute on korjattu.

Korvauksen alentamisen ja korvauksen maksamisesta pidättymisen on oltava kohtuullisia palveluntuottajan virheen merkitys huomioon ottaen. Maakunnan on määriteltävä tarkemmat perusteet korvauksen alentamiselle tai maksamisesta pidättymiselle 42 §:n perusteella palveluntuottajille asetettavissa ehtoissa.

73 §

Korvaukset toisen maakunnan alueella toimivalle palveluntuottajalle

Korvauksen asiakkaan valitsemaalle yksityiselle suoran valinnan palveluntuottajalle maksaa maakunta, jolla on vastuu kyseisen asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, jos sillä on 48 §:n mukainen sopimus kyseisen palveluntuottajan kanssa.

Jollei asiakkaan palveluista järjestämisvastuussa olevalla maakunnalla ole sopimusta asiakkaan valitseman yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan kanssa, korvauksen maksaa se maakunta, jonka alueella palveluja antanut sosiaali- ja terveyskeskus tai suunhoidon yksikkö sijaitsee.

Asiakkaan palveluista järjestämisvastuussa oleva maakunta on velvollinen korvaamaan suoran valinnan palvelujen antamisesta aiheutuneet kustannukset 2 momentissa tarkoitettulle korvauksen maksaneelle maakunnalle. Korvauksen suuruus määräytyy 49 §:n 2 momentin mukaisesti.

Jos asiakas käyttää 8 §:ssä tarkoitettulla tavalla väliaikaisesti tai 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla kiireellisestä syystä muun kuin valitsemansa sosiaali- ja terveyskeskuksen tai suunhoidon yksikön palveluja, korvauksen väliaikaiselle palveluntuottajalle maksaa asiakkaan valitsema suoran valinnan palveluntuottaja. Korvauksen on perustuttava tuotteistukseen tai tuotehintaan, jolla palveluntuottaja seuraa omaa toimintaansa.

Kustannusten korvaamisesta tilanteessa, jossa maakunnan liikelaitoksen tai sen sosiaali- ja terveyskeskuksen tai suunhoidon yksikön asiakkaana on toisen maakunnan asukas, säädetään järjestämislain 37 §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvausmenettelystä.

74 §

Kansaneläkelaitoksen tehtävät korvausten maksatuksessa

Kansaneläkelaitos vastaa tämän lain mukaisiin suoran valinnan palvelujen korvauksiin liittyvän valtakunnallisen maksuliikenteen hallinnoinnista ja teknisestä toteutuksesta. Kansaneläkelaitos määrittelee yhteistyössä maakuntien kanssa yhtenäiset menettelyt korvausten maksatuksessa.

Maakunnat vastaavat korvausten sisällöstä ja niiden kohdentumisesta. Kansaneläkelaitos laskee 65 §:n mukaiset kiinteät korvaukset.

74 §

Kansaneläkelaitoksen tehtävät korvausten maksatuksessa

Kansaneläkelaitos vastaa tämän lain mukaisiin suoran valinnan palvelujen korvauksiin liittyvän valtakunnallisen maksuliikenteen hallinnoinnista ja teknisestä toteutuksesta. Kansaneläkelaitos määrittelee yhteistyössä maakuntien kanssa yhtenäiset menettelyt korvausten maksatuksessa. Maakunnat vastaavat korvausten sisällöstä ja niiden kohdentumisesta.

~~Maakunnat vastaavat korvausten sisällöstä ja niiden kohdentumisesta.~~ Kansaneläkelaitos laskee 65 §:n mukaiset kiinteät korvaukset. valtioneuvoston asetuksella päätettyjen painokertoimien ja maakunnan päättämän keskimääräisen asiakaskohtaisen euromäärän perusteella. Korvaus maksetaan suoran valinnan palvelun tuottajille kokonaissummana ilman asiakaskohtaista erittelyä. Maakunnalla ja palvelun tuottajalla ei ole oikeutta saada tietoa asiakaskohtaisista painokertoimista.

Kansaneläkelaitos on rekisterinpitäjä kiinteän korvauksen laskennassa tarvittavalle henkilörekisterille. Rekisterin tarkoituksena on mahdollistaa asiakkaiden valitsemien palveluntuottajien kiinteän korvauksen laskenta ja maksatus. Rekisterissä on tiedot asiakkaiden valitsemista suoran valinnan palvelujen tuottajista, niiden asiakkaista sekä asiakkaita koskevista 65 §:n 4 momentin mukaisesti säädettyistä tarvetekijöistä ja tarvetekijöiden painokertoimien perusteella lasketuista asiakaskohtaisista kertoimista. Rekisterin tietoja ei saa luovuttaa muuhun käyttötarkoitukseen. Tiedot säilytetään rekisterissä 12 vuotta. Kiinteän korvauksen laskennassa käytettyjä asiakaskohtaisia tietoja ei saa luovuttaa muuhun käyttötarkoitukseen.

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679), jäljempänä tietosuoja-asetus, tarkoitettulla rekisteröidyllä ei ole tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaista oikeutta siihen, että Kansaneläkelaitoksen tulee rajoittaa henkilötietojen käsittelyä silloin, kun se hoitaa tämän lain mukaista tehtävää.

11 luku

Erinäiset säännökset

75 §

Rikosoikeudellinen virka- ja vahingonkorvausvastuu

Yksityisen suoran valinnan palveluja tuottavan sosiaali- ja terveyskeskuksen ja suunhoidon yksikön palveluksessa oleviin sekä yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan alihankkijan palveluksessa oleviin sovelletaan rikoslain (39/1889) 40 luvun rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Sama koskee asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluja antavan, palveluntuottajalain 10 §:n mukaisessa rekisterissä olevan palveluntuottajan palveluksessa olevia. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

76 §

Asiakas- ja potilastietojen rekisterinpito

75 §

Rikosoikeudellinen virka- ja vahingonkorvausvastuu

Yksityisen suoran valinnan palveluja tuottavan sosiaali- ja terveyskeskuksen ja suunhoidon yksikön palveluksessa oleviin sekä yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan alihankkijan palveluksessa oleviin sovelletaan rikoslain (39/1889) 40 luvun rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Sama koskee asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluja antavan, palveluntuottajalain 10 §:n mukaisessa rekisterissä olevan palveluntuottajan ja tämän alihankkijan palveluksessa olevia.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös 1 momentissa tarkoitettun yhteisön, säätiön tai muun oikeushenkilön lakimääräisen toimielimen tai johdon jäsenen sekä itsenäiseen ammatinharjoittajaan heidän suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

76 §

Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja rekisterinpito

Maakunta on henkilötietolain (523/1999) 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettu rekisterinpitäjä järjestämisvastuulleen kuuluvassa toiminnassa syntyneiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilas-asiakirjojen osalta. Näistä asiakas- ja potilasasiakirjoista ja niiden käsittelystä säädetään sosiaalihuollon asiakaslaissa, potilaslaissa, sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetussa laissa (254/2015), asiakastietolaissa, julkisuuslaissa ja henkilötietolaissa.

Palveluntuottajalla on oikeus käsitellä 1 momentissa tarkoitettussa maakunnan asiakas- ja potilasrekisterissä olevia asiakkaan palvelun edellyttämiä välttämättömiä asiakas- ja potilastietoja.

Suoran valinnan palveluja, asiakassetelipalveluja ja henkilökohtaiseen budjettiin kuuluvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavien palveluntuottajien sekä niiden luukuun toimivien muiden palveluntuottajien on käytettävä toiminnassaan asiakastietolain mukaisia valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja. Kyseisiin palveluihin perustuvat asiakas- ja potilastiedot tallennetaan mainittuja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttäen maakunnan asiakas- ja potilasrekisteriin.

Velvollisuus liittyä asiakastietolain mukaisiin tietojärjestelmäpalveluihin ja tallentaa palvelua koskevat tiedot maakunnan asiakasrekisteriin ei kuitenkaan koske sellaisia palveluntuottajia, joiden ei tarvitse rekisteröityä palveluntuottajalain 10 §:n mukaiseen rekisteriin.

Tämän lain tarkoittamien palveluntuottajien sekä niiden lukuun toimivien muiden palveluntuottajien on käytettävä toiminnassaan asiakastietolaissa tarkoitettuja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja. Kyseisiin palveluihin perustuvat asiakas- ja potilastiedot tallennetaan mainittuja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttäen niiden järjestämisestä vastaavan maakunnan asiakas- ja potilasrekisteriin, ja kyseinen maakunta on niiden tietosuoja-asetuksessa tarkoitettu rekisterinpitäjä. Näistä asiakas- ja potilastiedoista sekä niiden käsittelystä säädetään sosiaalihuollon asiakaslaissa, potilaslaissa, sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetussa laissa (254/2015, asiakasasiakirjalaki), asiakastietolaissa, julkisuuslaissa ja tietosuojalaissa (/).

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu, laaja-alaisesti yhteensovitettuja palveluja tarvitsevan asiakkaan asiakassuunnitelman yhteenvedo ja siihen välittömästi liittyvät yksityiskohtaiset suunnitelma-asiakirjat sekä potilas- ja asiakastiedot tallennetaan erilliseen asiakassuunnitelmarekisteriin. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen palveluntuottajien sekä niiden palveluksessa olevien ja toimeksiannosta tai muutoin niiden lukuun toimivien saavat käyttää asiakassuunnitelman yhteenvedon lisäksi kyseiseen rekisteriin tallennettuja yksittäisiä suunnitelma-asiakirjoja sekä niihin liittyviä potilas- ja asiakastietoja vain siinä määrin kuin se on tarpeen kunkin suunnitelma-asiakirjan käyttötarkoituksen mukaiseksi toteuttamiseksi, muuttamiseksi taikka uuden suunnitelman laatimiseksi.

Asiakassuunnitelman yhteenvedon saa sisällyttää arkaluonteisia ja salassa pidettäviä henkilötietoja vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä asiakassuunnitelman käyttötarkoituksen kannalta. Salassa pidettäviä tietoja saa asiakassuunnitelman laatimista varten luovuttaa asiakkaan nimenomaisella suostumuksella tai siten kuin asiakaslain 3 ja 4 luvussa sekä potilaslain 13 §:n 3 momentissa säädetään. Jos asiakkaalla sairauden, vamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä eikä hänellä ole laillista edustajaa, saa suunnitelman laatimista varten kuitenkin luovuttaa salassapitovelvoitteiden estämättä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tämän

77 §

Valinnanvapauden tiedonhallintapalvelut

Asiakkaan valinnanvapauden liittyvän tiedonhallinnan toteuttamiseksi ovat valtakunnalliset tiedonhallintapalvelut. Kaikkien tässä laissa tarkoitettujen palveluntuottajien on käytettävä näitä tiedonhallintapalveluja.

Tiedonhallintapalveluihin kuuluvat:

1) asiakkaan valinnan toteuttava palvelu, jonka välityksellä asiakas voi ilmoittautua haluamansa suoran valinnan palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön ja maakunnan liikelaitoksen ja sen palveluyksiköiden asiakkaaksi;

2) valinnanvapauden tietopalvelu, jossa on tiedot kaikista tämän lain mukaisista valinnanvapauspalvelujen tuottajista ja niiden palveluista;

3) tuottajahallintapalvelu, jonka välityksellä tuottajat tekevät 45, 47, 51, 55 ja 56 §:n mukaiset ilmoitukset ja jossa on suoran valinnan palveluntuottajat ja yksityisten suoran valinnan palveluntuottajien kanssa tehdyt sopimukset;

4) palvelutuotannon seurantapalvelu, jolla toimitetaan tiedot asiakkaiden saamista palveluista maakunnalle sekä asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla saaduista palveluista myös ne antaneelle maakunnan liikelaitokselle;

5) palveluntuottajien yhteiskuntavastuun tietopalvelu, jossa on 59 §:n mukaiset tiedot yksityisen palveluntuottajan toiminnasta ja taloudesta.

Valinnanvapauden tiedonhallintapalvelujen 78 §:ssä mainittujen toteuttajien on käytettävä

77 §

Valinnanvapauden tiedonhallintapalvelut

lain tarkoituksen mukaisesti sen selvittämiseksi, voidaanko suunnitelman avulla parantaa asiakkaan palvelukokonaisuutta hänelle hoitoa ja huoltoa tai muita palveluja järjestettäessä taikka jos laissa niin erikseen säädetään.

Salassa pidettäviä tietoja ei saa 3 momentin nojalla luovuttaa laajemmin kuin on välttämättömyyttä suunnitelman tarkoituksen toteuttamiseksi. Lisäksi salassa pidettäviä tietoja ei saa 2 momentin nojalla luovuttaa vastoin asiakkaan nimenomaista kieltoa, jos hänellä on edellytykset arvioida kiellon merkitys.

Asiakkaan valinnanvapauden liittyvän tiedonhallinnan toteuttamiseksi ovat valtakunnalliset tiedonhallintapalvelut. Kaikkien tässä laissa tarkoitettujen palveluntuottajien on käytettävä näitä tiedonhallintapalveluja.

Tiedonhallintapalveluihin kuuluvat:

1) asiakkaan valinnan toteuttava palvelu, jonka välityksellä asiakas voi 8 §:n 2 momentissa, 20 ja 21 §:ssä ja 22 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla ilmoittautua haluamansa suoran valinnan palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön ja maakunnan liikelaitoksen ja sen palveluyksiköiden asiakkaaksi;

2) valinnanvapauden tietopalvelu, jossa on 52 §:n mukaiset tiedot kaikista tämän lain mukaisista valinnanvapauspalvelujen tuottajista ja niiden palveluista;

3) tuottajahallintapalvelu, jonka välityksellä tuottajat tekevät 45, 47, 51, 55 ja 56 §:n mukaiset ilmoitukset ja jossa on suoran valinnan palveluntuottajat ja yksityisten suoran valinnan palveluntuottajien kanssa 49 §:n mukaisesti tehdyt sopimukset;

4) palvelutuotannon seurantapalvelu, jolla toimitetaan toimitetaan 60 §:ssä, 70 §:n 5 momentissa, 71 §:n 2 momentissa ja 79 §:ssä tarkoitettut tiedot asiakkaiden saamista palveluista maakunnalle sekä asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla saaduista palveluista myös ne antaneelle maakunnan liikelaitokselle;

5) palveluntuottajien yhteiskuntavastuun tietopalvelu, jossa on 59 §:n mukaiset tiedot

hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016) tarkoitettuja tukipalveluja mainitun lain 5 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla. Tukipalvelujen käyttöön muutoin ja käyttövelvollisuudesta päättämiseen sovelletaan mitä mainitussa laissa säädetään.

Suoran valinnan palveluntuottajilla sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluja antavilla palveluntuottajilla on hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 5 §:n 3 momentissa säädetyistä riippumatta oikeus käyttää toiminnassaan mainitussa laissa tarkoitettuja tunnistuspalveluja, verkkomaksamisen kokoamis- ja hallinnointipalvelua sekä viestinvälityspalvelua. Tässä momentissa tarkoitettua tukipalvelujen käytöstä voidaan periä suoritteiden tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää vastaava maksu.

Tiedonhallintapalvelujen toteuttajien on huolehdittava siitä, että valinnanvapauden tiedonhallintapalvelujen eri osat ovat yhteydessä toisiinsa siten, että niissä olevat tiedot ovat saatavilla saman käyttöliittymän kautta. Tiedonhallintapalveluissa olevat 2 momentin 2 ja 5 kohdassa tarkoitettut tiedot julkaistaan julkisessa tietoverkossa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valinnanvapauden tiedonhallintapalvelujen tietosisälöstä ja toiminnallisuudesta.

yksityisen palveluntuottajan toiminnasta ja taloudesta.

Valinnanvapauden tiedonhallintapalvelujen 78 §:ssä mainittujen toteuttajien on käytettävä hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016) tarkoitettuja tukipalveluja mainitun lain 5 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla. Tukipalvelujen käyttöön muutoin ja käyttövelvollisuudesta päättämiseen sovelletaan mitä mainitussa laissa säädetään.

Suoran valinnan palveluntuottajilla sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella palveluja antavilla palveluntuottajilla on hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 5 §:n 3 momentissa säädetyistä riippumatta oikeus käyttää toiminnassaan mainitussa laissa tarkoitettuja tunnistuspalveluja, verkkomaksamisen kokoamis- ja hallinnointipalvelua sekä viestinvälityspalvelua. Tässä momentissa tarkoitettua tukipalvelujen käytöstä voidaan periä suoritteiden tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää vastaava maksu.

Tiedonhallintapalvelujen toteuttajien on huolehdittava siitä, että valinnanvapauden tiedonhallintapalvelujen eri osat ovat yhteydessä toisiinsa siten, että niissä olevat tiedot ovat saatavilla saman käyttöliittymän kautta. Tiedonhallintapalveluissa olevat 2 momentin 2 ja 5 kohdassa tarkoitettut tiedot julkaistaan julkisessa tietoverkossa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valinnanvapauden tiedonhallintapalvelujen ~~tietosisälöstä ja toiminnallisuudesta~~ teknisestä toteutuksesta.

78 §

Tiedonhallintapalvelujen toteuttaminen

Kansaneläkelaitos toteuttaa 77 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun asiakkaan valinnan toteuttavan palvelun, 3 kohdassa tarkoitetun tuottajahallintapalvelun, 4 kohdassa tarkoitetun palvelutuotannon seurantapalvelun ja 5 kohdassa tarkoitetun palveluntuottajien yhteiskuntavastuun tietopalvelun. Asiak-

kaan valinnan toteuttava palvelu on toteutettava siten, että sitä voidaan käyttää asiakastietolain 19 §:ssä tarkoitetun kansalaisen käyttöliittymän yhteydessä. Kansaneläkelaitos on mainittujen palvelujen toteuttamisessa muodostuvien henkilörekisterien rekisterinpitäjä.

Väestörekisterikeskus toteuttaa 77 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun valinnanvapauden tietopalvelun osana hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa tarkoitettua palvelutietovarantoa ja palvelunäkymää. Toteutuksessa on hyödynnettävä palveluntuottajalaissa tarkoitettua palveluntuottajien rekisteriä ja muita 77 §:ssä tarkoitettuja tiedonhallintapalveluja.

79 §

Asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia koskeva tiedonhallinta

Maakunta vastaa asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia koskevien tiedonhallintaratkaisujen toteuttamisesta. Osana toteutusta on otettava huomioon maakunnan tietojärjestelmien yhteentoimivuus 77 §:ssä tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin. Maakunnan vastuulla olevista järjestelmistä on tuotettava seuraavat tiedot 77 §:ssä tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin:

- 1) annetut asiakassetelit;
- 2) myönnetyt henkilökohtaiset budjetit;
- 3) asiakassetelillä tai henkilökohtaisella budjetilla maksettavien palvelujen tuottajat;
- 4) asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annetut palvelut.

Maakuntien tietojärjestelmien on oltava asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin osalta asetettujen yhteentoimivuusvaatimusten mukaisia ja hyödynnettävä 77 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua valinnanvapauden tietopalvelua. Kansaneläkelaitos vastaa yhteentoimivuusvaatimusten laadinnasta yhteistyössä Väestörekisterikeskuksen kanssa.

79 §

Asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia koskeva tiedonhallinta

Maakunta vastaa asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia koskevien tiedonhallintaratkaisujen toteuttamisesta. Osana toteutusta on otettava huomioon maakunnan tietojärjestelmien yhteentoimivuus 77 §:ssä tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin. siten, että palveluntuottaja voi ilmoittaa maakunnalle salassapitosäännösten estämättä 60 §:n 3 momentissa tarkoitettua asiakasmaksujen perintää varten ja maakunnan liikelaitokselle 77 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettua palvelutuotannon seurantapalvelua käyttäen 70 §:n 5 momentissa ja 71 §:n 2 momentissa tarkoitettua tietoa asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella asiakkaille annetuista palveluista palveluntuottajille suoritettavien korvausten maksamiseksi. Maakunnan vastuulla olevista järjestelmistä on tuotettava seuraavat tiedot 77 §:ssä tarkoitettuihin tiedonhallintapalveluihin:

- 1) annetut asiakassetelit;
- 2) myönnetyt henkilökohtaiset budjetit;
- 3) asiakassetelillä tai henkilökohtaisella budjetilla maksettavien palvelujen tuottajat;
- 4) asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin perusteella annetut palvelut.

Maakuntien tietojärjestelmien on oltava asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin osalta asetettujen yhteentoimivuusvaatimus-

ten mukaisia ja hyödynnettävä 77 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua valinnanvapauden tietopalvelua. Kansaneläkelaitos vastaa yhteentoimivuusvaatimusten laadinnasta yhteistyössä Väestörekisterikeskuksen kanssa.

80 §

Kansaneläkelaitoksen oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta 74 §:ssä tarkoitetun maksatuksen hallinnoimiseksi ja 65 §:ssä tarkoitetun kiinteän korvauksen laskemiseksi tarvittavat tiedot maakunnilta ja palveluntuottajilta sekä valtion viranomaisilta. Oikeus koskee myös asiakastietolain 14 §:ssä tarkoitetuissa valtakunnallisissa tietojärjestelmäpalveluissa olevia asiakas- ja potilastietoja. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus käyttää sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja silloin, kun tiedot ovat välttämättömiä kiinteän korvauksen laskemiseksi.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta muiden tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät asiakas- ja potilastiedot maakunnilta, palveluntuottajilta ja valtion viranomaisilta. Oikeus koskee myös asiakastietolain 14 §:ssä tarkoitetuissa valtakunnallisissa tietojärjestelmäpalveluissa olevia asiakas- ja potilastietoja.

80 §

Kansaneläkelaitoksen oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maakunnilta ja palveluntuottajilta salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut laitoshoidon koskevat tiedot ja 74 §:ssä tarkoitetun maksatuksen hallinnoimiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot maksujen perusteen olevien asiakkaiden yksilöintitiedot, asiakkaiden saamista palveluista ja maksettavien korvausten perusteista.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus saada maakunnilta ja suoran valinnan palvelujen tuottajilta salassapitosäännösten estämättä ja 65 §:ssä tarkoitetun kiinteän korvauksen laskemiseksi välttämättömät asiakkaita koskevat tiedot seuraavasti:

1) Eläketurvakeskukselta eläkerekisteristä tiedot asiakkaiden työmarkkina-asemasta ja työkyvyttömyydestä;

2) Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksesta hoitoilmoitusrekisteristä asiakkaiden diagnoositiedot;

3) Tilastokeskuksesta tilastolain 19 §:ssä tarkoitetut tiedot;

4) maakunnilta asiakas- ja potilastiedot 76 §:n mukaisista asiakas- ja potilastietojen rekistereistä.

Kiinteän korvauksen laskennassa tarvittavat tiedot sairastavuudesta Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sen asiakkaille myöntämien lääkkeiden erityiskorvausoikeustiedoista ja asiakastietolain 14 §:ssä tarkoitetuista valtakunnallisissa tietojärjestelmissä olevista asiakas- ja potilastiedoista.

Tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämät asiakkaiden yksilöintitiedot Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta Väestörekisterikeskuksesta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömiä asiakas- ja potilastietoja maakunnille ja palveluntuottajille sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja Väestörekisterikeskukselle.

81 §

Valvonta

Maakunnan on valvottava alueellaan toimivia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia, jotka antavat suoran valinnan palveluja, asiakassetelipalveluja tai henkilökohtaisella budjetilla annettavia palveluja. Maakunta valvoo alueellaan myös palveluntuottajia, joilta edellä mainitut palveluntuottajat hankkivat tässä laissa tarkoitettuja palveluja. Maakunnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta palveluntuottajalta valvonnan toteuttamiseksi välttämättä tarvittavat tiedot ja selvitykset tämän toiminnasta sekä palvelujen asianmukaisuuden arvioimiseksi välttämättä tarvittavat tiedot ja asiakirjat asiakkaiden saamasta hoidosta ja palveluista. Lisäksi maakunnalla on oikeus tarkastaa palveluntuottajan toiminta ja toimitilat. Tarkastusoikeutta ei ole kuitenkaan pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin, ellei tarkastaminen ole välttämätöntä asiak-

~~tarvittavat tiedot maakunnilta ja palveluntuottajilta sekä valtion viranomaisilta. Oikeus koskee myös asiakastietolain 14 §:ssä tarkoitetuissa valtakunnallisissa tietojärjestelmäpalveluissa olevia asiakas- ja potilastietoja. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus käyttää sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja silloin, kun tiedot ovat välttämättömiä kiinteän korvauksen laskemiseksi.~~

~~Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta muiden tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät asiakas- ja potilastiedot maakunnilta, palveluntuottajilta ja valtion viranomaisilta. Oikeus koskee myös asiakastietolain 14 §:ssä tarkoitetuissa valtakunnallisissa tietojärjestelmäpalveluissa olevia asiakas- ja potilastietoja.~~

Kansaneläkelaitoksella on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömiä asiakas- ja potilastietoja maakunnille ja palveluntuottajille ~~sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja Väestörekisterikeskukselle.~~

81 §

Valvonta

Maakunnan on valvottava alueellaan toimivia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia, jotka antavat suoran valinnan palveluja, asiakassetelipalveluja tai henkilökohtaisella budjetilla annettavia palveluja. Maakunta valvoo alueellaan myös palveluntuottajia, joilta edellä mainitut palveluntuottajat hankkivat tässä laissa tarkoitettuja palveluja. Maakunnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta palveluntuottajalta [ja tämän alihankkijalta](#) valvonnan toteuttamiseksi välttämättä tarvittavat tiedot ja selvitykset tämän toiminnasta sekä palvelujen asianmukaisuuden arvioimiseksi välttämättä tarvittavat tiedot ja asiakirjat asiakkaiden saamasta hoidosta ja palveluista. Lisäksi maakunnalla on oikeus tarkastaa palveluntuottajan [ja tämän alihankkijan](#) toiminta ja toimitilat. Tarkastusoikeutta ei ole kuitenkaan pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin,

kaan aseman ja oikeuksien sekä asianmukaisen palvelujen turvaamiseksi. Tarkastuksen saa tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastukseen muutoin sovelletaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen palveluntuottajan toiminnassa ilmenee mahdollisia epäkohtia tai puutteita, maakunnan on pyydettävä palveluntuottajalta asiasta selvitystä asettamassaan riittävässä määräajassa. Epäkohtien tai puutteiden ilmettyä maakunnan on vaadittava niiden korjaamista asettamassaan riittävässä määräajassa.

Jollei suoran valinnan palveluntuottaja tai asiakassetelipalveluntuottaja korjaa epäkohtia tai puutteita maakunnan asettamassa määräajassa, eivätkä 72 §:ssä tarkoitettujen keinot ole riittäviä tai soveltuvia, maakunnan on ryhdyttävä 47 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn hyväksymisen peruuttamiseksi ja 50 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn sopimuksen irtisanomiseksi tai purkamiseksi.

Palveluntuottajien valvonnasta säädetään palveluntuottajalaissa. Maakunnan on ilmoitettava tietoonsa saamastaan epäkohdasta palveluntuottajan toiminnassa välittömästi valvontaviranomaiselle siten kuin palveluntuottajalain 24 §:ssä säädetään. Jos valvontaviranomainen saa valvontatoiminnassaan tiedon epäkohdasta tässä laissa tarkoitettujen palveluntuottajan toiminnassa, vastaavasti sen on ilmoitettava asiasta välittömästi maakunnalle, jonka alueella palveluntuottaja toimii, jonka alueella ja valvontaviranomaisen on lähetettävä toisilleen tiedoksi laatimansa tarkastuskertomukset, jotka koskevat maakunnan alueella toimivien palveluntuottajien toimintaa.

82 §

Asian saattaminen maakunnan käsiteltäväksi

Asiakkaalla on oikeus saattaa maakunnan käsiteltäväksi kokemansa epäkohta palveluntuottajan palveluissa, palveluihin pääsyssä tai

ellei tarkastaminen ole välttämätöntä asiakkaan aseman ja oikeuksien sekä asianmukaisen palvelujen turvaamiseksi. Tarkastuksen saa tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastukseen muutoin sovelletaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen palveluntuottajan [tai tämän alihankkijan](#) toiminnassa ilmenee mahdollisia epäkohtia tai puutteita, maakunnan on pyydettävä palveluntuottajalta [sekä, milloin epäkohdat koskevat alihankkijan toimintaa, alihankkijalta](#) asiasta selvitystä asettamassaan riittävässä määräajassa. Epäkohtien tai puutteiden ilmettyä maakunnan on vaadittava niiden korjaamista asettamassaan riittävässä määräajassa.

Jollei suoran valinnan palveluntuottaja tai asiakassetelipalveluntuottaja [tai näiden alihankkija](#) korjaa epäkohtia tai puutteita maakunnan asettamassa määräajassa, eivätkä 72 §:ssä tarkoitettujen keinot ole riittäviä tai soveltuvia, maakunnan on ryhdyttävä 47 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn hyväksymisen peruuttamiseksi ja 50 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn sopimuksen irtisanomiseksi tai purkamiseksi.

Palveluntuottajien valvonnasta säädetään palveluntuottajalaissa. Maakunnan on ilmoitettava tietoonsa saamastaan epäkohdasta palveluntuottajan [tai tämän alihankkijan](#) toiminnassa välittömästi valvontaviranomaiselle siten kuin palveluntuottajalain 24 §:ssä säädetään. Jos valvontaviranomainen saa valvontatoiminnassaan tiedon epäkohdasta tässä laissa tarkoitettujen palveluntuottajan [tai tämän alihankkijan](#) toiminnassa, vastaavasti sen on ilmoitettava asiasta välittömästi maakunnalle, jonka alueella palveluntuottaja toimii. Lisäksi maakunnan ja valvontaviranomaisen on lähetettävä toisilleen tiedoksi laatimansa tarkastuskertomukset, jotka koskevat maakunnan alueella toimivien palveluntuottajien [ja näiden alihankkijoiden](#) toimintaa.

82 §

Kantelu maakunnalle Asian saattaminen maakunnan käsiteltäväksi

saamassaan kohtelussa. Jos asiassa ei ole tehty sosiaalihuollon asiakaslain 23 §:n tai potilaslain 10 §:n mukaista muistutusta palveluntuottajalle, ja maakunta arvioi, että asia on tarkoituksenmukaisinta käsitellä muistutuksena, maakunta voi siirtää asian asianomaisen palveluntuottajan käsiteltäväksi. Siirto on tehtävä välittömästi arvion tekemisen jälkeen. Siirrosta on ilmoitettava asiakkaalle. Palveluntuottajan on annettava tieto siirrettyyn asiaan annetusta vastauksesta siirron tehneelle maakunnalle.

Jos maakunta ottaa asiakkaan esiin tuoman epäkohdan käsiteltäväkseen, sen on annettava asiakkaalle vastaus kohtuullisessa ajassa.

Maakunnan on ryhdyttävä käsiteltäväkseen saatetun asian johdosta 81 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin mainitussa pykälässä tarkoitettujen edellytysten täytyessä. Tarvittaessa maakunta voi ohjata asiakkaan maakunnan liikelaitokseen 34 §:ssä tarkoitettuun, myös suoran valinnan palveluntuottajaa sitovaan palvelutarpeen arviointiin tai antaa asiakkaalle mahdollisuuden vaihtaa suoran valinnan palveluntuottaja määräajasta riippumatta siten kuin 20 §:n 4 momentissa säädetään.

83 §

Muutoksenhaku

Muutosta saa hakea siten kuin maakuntalaissa säädetään:

1) 18 §:n 6 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen sisällyttää suoran valinnan palveluihin 18 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuja palveluja;

2) 24 §:n 1, 3 ja 4 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen palveluista, jotka tuotetaan antamalla asiakkaalle asiakasseteli;

~~Asiakkaalla on oikeus saattaa maakunnan käsiteltäväksi kokemansa epäkohta palveluntuottajan palveluissa, palveluihin pääsyssä tai saamassaan kohtelussa. Kantelun tekemiseen maakunnalle sovelletaan, mitä hallintolain 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta. Jos asiassa ei ole tehty sosiaalihuollon asiakaslain 23 §:n tai potilaslain 10 §:n mukaista muistutusta palveluntuottajalle, ja maakunta arvioi, että asia-kantelu on tarkoituksenmukaisinta käsitellä muistutuksena, maakunta voi siirtää asian asianomaisen palveluntuottajan käsiteltäväksi. Siirto on tehtävä välittömästi arvion tekemisen jälkeen. Siirrosta on ilmoitettava kantelun tekijälle asiakkaalle. Palveluntuottajan on annettava tieto siirrettyyn asiaan annetusta vastauksesta siirron tehneelle maakunnalle. Jos asia siirretään, kantelun tutkimatta jättämisestä ei tehdä päätöstä.~~

~~Jos maakunta ottaa asiakkaan esiin tuoman epäkohdan käsiteltäväkseen, sen on annettava asiakkaalle vastaus kohtuullisessa ajassa.~~

Maakunnan on ryhdyttävä käsiteltäväkseen saatetun asian-kantelun johdosta 81 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin mainitussa pykälässä tarkoitettujen edellytysten täytyessä. Tarvittaessa maakunta voi ohjata asiakkaan maakunnan liikelaitokseen 34 §:ssä tarkoitettuun, ~~myös suoran valinnan palveluntuottajaa sitovaan~~ palvelutarpeen arviointiin tai antaa asiakkaalle mahdollisuuden vaihtaa suoran valinnan palveluntuottaja määräajasta riippumatta siten kuin 20 §:n 4 momentissa säädetään.

83 §

Muutoksenhaku

Muutosta saa hakea siten kuin maakuntalaissa säädetään:

1) 18 §:n 6 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen sisällyttää suoran valinnan palveluihin 18 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuja palveluja;

2) 24 §:n 1, 3 ja 4 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen palveluista, jotka tuotetaan antamalla asiakkaalle asiakasseteli;

3) 27 §:n 2 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen henkilökohtaisen budjetin

3) 27 §:n 2 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen henkilökohtaisen budjetin henkilöllisen soveltamisalan laajentamisesta;

4) 40 §:n 2 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen poikkeusluvasta, joka koskee suoran valinnan palvelujen kieltä;

5) 40 §:n 3 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen peruuttaa poikkeuslupa, joka koskee suoran valinnan palvelujen kieltä;

6) 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen, joka koskee palveluntuottajille asetettavia ehtoja;

7) 64 §:ssä tarkoitettuun maakunnan päätökseen, joka koskee suoran valinnan palveluntuottajille maksettavia korvauksia; ja

8) 70 §:ssä 1 momentissa tarkoitettuun maakunnan liikelaitoksen päätökseen, joka koskee asiakassetelipalveluntuottajille maksettavia korvauksia.

Edellä 47 §:ssä tarkoitettuun maakunnan päätökseen, joka koskee yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan tai asiakassetelipalveluntuottajan hyväksymisen peruuttamista, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua maakuntalain 130 §:n 2 momentissa tarkoitulta viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa asioissa saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

henkilöllisen soveltamisalan [muutoksista laajentamisesta](#);

4) 40 §:n 2 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen poikkeusluvasta, joka koskee suoran valinnan palvelujen kieltä;

5) 40 §:n 3 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen peruuttaa poikkeuslupa, joka koskee suoran valinnan palvelujen kieltä;

6) 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuun maakunnan päätökseen, joka koskee palveluntuottajille asetettavia ehtoja;

7) 64 §:ssä tarkoitettuun maakunnan päätökseen, joka koskee suoran valinnan palveluntuottajille maksettavia korvauksia; ja

8) [24 §:n 6 momentissa ja 70 §:ssä 1 momentissa tarkoitettuun maakunnan liikelaitoksen päätökseen, joka koskee \[asiakassetelin arvon perusteita ja asiakassetelipalveluntuottajille maksettavia korvauksia.\]\(#\)](#)

Edellä 47 §:ssä tarkoitettuun maakunnan päätökseen, joka koskee yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan tai asiakassetelipalveluntuottajan hyväksymisen peruuttamista, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Muuhun päätökseen saa vaatia oikaisua maakuntalain 130 §:n 2 momentissa tarkoitulta viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa asioissa saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

84 §

Tiedonhallintapalvelujen toteutuksen ohjaus

Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa 77 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tiedonhallintapalvelujen toteutusta. Väestörekisterikeskuksen toteuttaman valinnanvapauden tiedonhallintapalvelun toteutusta ohjataan yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa.

85 §

Palveluvelvoitteen asettaminen maakunnan
liikelaitokselle

Maakunta voi asettaa maakunnan liikelaitok-
selle velvoitteen tuottaa suoran valinnan pal-
veluja maakunnan asukkaille, jos suoran va-
linnan palvelujen tarjonta maakunnan alueella
ilman palveluvelvoitteen asettamista ei ole
riittävää takaamaan palvelujen saatavuus
maakunnan alueella perustuslain 19 §:n 3 mo-
mentin edellyttämällä tavalla.

Palveluvelvoitteen asettamista koskevassa
päätöksessä maakunnan on määrättävä palve-
luvelvoitteen piiriin kuuluvista suoran valin-
nan palveluista, palveluvelvoitteen kestosta
sekä palveluiden tuottamisesta suoritettavasta
korvauksesta noudattaen Euroopan unionin
toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2
kohdan määräysten soveltamisesta tietyille
yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä
palveluja tuottaville yrityksille korvauksena
julkisista palveluista myönnettävään valtion-
tukeen tehdyn Euroopan komission päätöksen
(2012/21/EU) säännöksiä.

12 luku

Voimaantulo

85 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 80, 93—96 ja 98 § tulevat kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 ja 38—50, 52, 77—79, 83 ja 84 §, 88 §:n 3 momentti, 97 ja 99 § tulevat voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan terveydenhuoltolain 47—49 § sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annettu laki (569/2009), jäljempänä palvelusetelilaki.

Maakunta voi tehdä 1 päivästä tammikuuta 2019 alkaen 18 §:n 6 momentissa tarkoitettun

~~86~~§

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 80, ~~93—96 ja 98~~~~96—100 ja 102~~ § tulevat kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 ja 38—50, 52, 77—79, 83 ja 84 §, ~~88-89~~ §:n 3 momentti, ~~97-101~~ ja ~~99-103~~ § tulevat voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan terveydenhuoltolain 47—49 § ~~sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annettu laki (569/2009), jäljempänä palvelusetelilaki.~~

Maakunta voi tehdä 1 päivästä tammikuuta 2019 alkaen 18 §:n 6 momentissa tarkoitettun

päätöksen mainitun pykälän 2 ja 4 momentissa tarkoitettujen palvelujen sisällyttämisestä suoran valinnan palveluihin, 24 §:ssä tarkoitettujen asiakasasetelien käyttöönottoa koskevat päätökset, 27 §:n 2 momentissa tarkoitettujen päätöksen henkilökohtaisen budjetin henkilöllisen soveltamisalan laajentamisesta sekä 64 §:ssä tarkoitettujen päätöksen suoran valinnan palveluntuottajille 65—69 §:n mukaisesti maksettavista korvauksista. Maakunnan liikelaitos voi tehdä 1 päivästä tammikuuta 2019 alkaen 70 §:ssä tarkoitettujen päätöksen asiakasasetelipalveluntuottajille maksettavista korvauksista.

Ennen tämän lain voimaantuloa asiakkaalle annettua palvelusetelilaisissa tarkoitettua palveluseteliä voi käyttää sen voimassaoloajan. Palvelusetelin voimassaolo päättyy kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun maakunta on ottanut käyttöön asiakasasetelin. Asiakkaalla on pyynnöstään oikeus käyttää palveluseteliä kyseisen ajankohdan jälkeenkin enintään kahden vuoden ajan siitä, kun maakunta on ottanut käyttöön asiakasasetelin. Maakunnan on huolehdittava mahdollisuuksien mukaan siitä, että asiakkaan hoivatai hoitosuhteen jatkuminen saman palveluntuottajan palveluissa turvataan myös palvelusetelin käytön päättymisen jälkeen.

86 §

Asiakasaseteliä koskeva siirtymäaika

Maakunnan on otettava käyttöön asiakasaseteli 24 §:n 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisessa sekä 24 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2020. Asiakasaseteli voidaan ottaa käyttöön aikaisemminkin maakunnan päättämässä palveluissa ja maakunnan päättämässä laajuudessa.

87 §

Henkilökohtaista budjettia koskeva siirtymäaika

päätöksen mainitun pykälän 2 ja 4 momentissa tarkoitettujen palvelujen sisällyttämisestä suoran valinnan palveluihin, 24 §:ssä tarkoitettujen asiakasasetelien käyttöönottoa koskevat päätökset, 27 §:n 2 momentissa tarkoitettujen päätöksen henkilökohtaisen budjetin henkilöllisen soveltamisalan laajentamisesta muutoksista sekä 64 §:ssä tarkoitettujen päätöksen suoran valinnan palveluntuottajille 65—69 §:n mukaisesti maksettavista korvauksista. Maakunnan liikelaitos voi tehdä 1 päivästä tammikuuta 2019 alkaen 70 §:ssä tarkoitettujen päätöksen asiakasasetelipalveluntuottajille maksettavista korvauksista.

~~Ennen tämän lain voimaantuloa asiakkaalle annettua palvelusetelilaisissa tarkoitettua palveluseteliä voi käyttää sen voimassaoloajan. Palvelusetelin voimassaolo päättyy kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun maakunta on ottanut käyttöön asiakasasetelin. Asiakkaalla on pyynnöstään oikeus käyttää palveluseteliä kyseisen ajankohdan jälkeenkin enintään kahden vuoden ajan siitä, kun maakunta on ottanut käyttöön asiakasasetelin. Maakunnan on huolehdittava mahdollisuuksien mukaan siitä, että asiakkaan hoivatai hoitosuhteen jatkuminen saman palveluntuottajan palveluissa turvataan myös palvelusetelin käytön päättymisen jälkeen.~~

8786 §

Asiakasaseteliä koskeva siirtymäaika

Maakunnan on otettava käyttöön asiakasaseteli 24 §:n 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisessa sekä 24 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa viimeistään 1 päivänä heinäkuuta tammikuuta 20212020. Asiakasaseteli voidaan ottaa käyttöön aikaisemminkin maakunnan päättämässä palveluissa ja maakunnan päättämässä laajuudessa.

8887 §

Henkilökohtaista budjettia koskeva siirtymäaika

Maakunnan on otettava käyttöön henkilökohtainen budjetti 27 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2020. Henkilökohtainen budjetti voidaan ottaa käyttöön aikaisemminkin maakunnan päättämässä palveluissa ja maakunnan päättämässä laajuudessa.

88 §

Sosiaali- ja terveyskeskusten toiminnan aloitus

Maakunnan on siirrettävä 18 §:n 1 momentin mukaiset suoran valinnan palvelut tuotettaviksi sosiaali- ja terveyskeskuksiin 1 päivänä tammikuuta 2021.

Maakunnan on siirrettävä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettuja palveluja momentissa tarkoitettuun tavoin tuotettaviksi sosiaali- ja terveyskeskuksiin 1 päivästä tammikuuta 2022.

Maakunnan on tehtävä viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2020 päätökset sosiaali- ja terveyskeskuksiin 1 päivänä tammikuuta 2022 siirrettävistä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettuista palveluista, 42 §:ssä tarkoitetuista ehdoista sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluntuottajille sekä 10 luvussa tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluntuottajille suoritettavista korvauksista.

Jos yksityinen palveluntuottaja haluaa päästä sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluntuottajaksi 1 päivästä tammikuuta 2021, sen on tehtävä 45 §:ssä tarkoitettu ilmoitus maakunnalle viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2020. Maakunnan on tehtävä päätös yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan hyväksymisestä kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta. Yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan tultua hyväksytyksi maakunnan on tehtävä 48 §:ssä tarkoitettu sopimus tämän kanssa viivytyksettä.

Maakunnan on tiedotettava palvelujen siirtämisestä suoran valinnan palveluntuottajien tuotantovastuulle sekä valittavista sosiaali- ja terveyskeskuksista ja valintamenettelystä maakunnan asukkaille viimeistään 1 päivästä lokakuuta 2020. Maakunnan asukkaan on voi-

Maakunnan on otettava käyttöön henkilökohtainen budjetti 27 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla viimeistään 1 päivänä ~~tammikuuta 2021~~ ~~heinäkuuta 2020~~ ~~Henkilökohtainen budjetti voidaan ottaa käyttöön aikaisemminkin maakunnan päättämässä palveluissa ja maakunnan päättämässä laajuudessa.~~

8988 §

Sosiaali- ja terveyskeskusten toiminnan aloitus

Maakunnan on siirrettävä 18 §:n 1 ~~ja 2~~ momentin mukaiset suoran valinnan palvelut tuotettaviksi sosiaali- ja terveyskeskuksiin 1 päivänä tammikuuta ~~2021~~2022.

~~Maakunnan on siirrettävä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettuja palveluja momentissa tarkoitettuun tavoin tuotettaviksi sosiaali- ja terveyskeskuksiin 1 päivästä tammikuuta 2022.~~

Maakunnan on tehtävä viimeistään 31 päivänä maaliskuuta ~~2020~~2021 päätökset sosiaali- ja terveyskeskuksiin 1 päivänä tammikuuta 2022 siirrettävistä 18 §:n 2 momentissa tarkoitetuista palveluista, 42 §:ssä tarkoitetuista ehdoista sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluntuottajille sekä 10 luvussa tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluntuottajille suoritettavista korvauksista.

Jos yksityinen palveluntuottaja haluaa päästä sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluntuottajaksi 1 päivästä tammikuuta ~~2021~~2022, sen on tehtävä 45 §:ssä tarkoitettu ilmoitus maakunnalle viimeistään 31 päivänä toukokuuta ~~2020~~2021. Maakunnan on tehtävä päätös yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan hyväksymisestä kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta. Yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan tultua hyväksytyksi maakunnan on tehtävä 48 §:ssä tarkoitettu sopimus tämän kanssa viivytyksettä.

Maakunnan on tiedotettava palvelujen siirtämisestä suoran valinnan palveluntuottajien tuotantovastuulle sekä valittavista sosiaali- ja terveyskeskuksista ja valintamenettelystä maakunnan asukkaille viimeistään 1 päivästä lokakuuta ~~2020~~2021. Maakunnan asukkaan

tava ilmoittautua sosiaali- ja terveyskeskuk-
sen asiakkaaksi viimeistään mainitusta ajan-
kohdasta.

on voitava ilmoittautua sosiaali- ja terveys-
keskuksen asiakkaaksi viimeistään mainitusta
ajankohdasta.

9089 §

Lupa sosiaali- ja terveyskeskusten toiminnan aikaisemmalle aloittamiselle

Valtioneuvosto myöntää maakunnalle hake-
muksesta luvan 18 §:n 1 ja 2 momentissa tar-
koitettujen suoran valinnan palvelujen siirtä-
miselle sosiaali- ja terveyskeskusten tuotanto-
vastuulle ennen 1 päivää tammikuuta 2022,
jos:

1) maakunnan liikelaitoksen palvelutuot-
tando toimii vakaasti;

2) maakunta on päättänyt, mitä 18 §:n 2 mo-
mentissa tarkoitettuja konsultaatio- ja vas-
taanottopalveluja sisällytetään sosiaali- ja ter-
veyskeskusten tuotantovastuulle;

3) maakunnan liikelaitoksen toiminta on jär-
jestetty siten, että 37 §:n 2 momentissa tarkoi-
tettuja palveluja voidaan antaa sosiaali- ja ter-
veyskeskusten yhteydessä;

4) maakunta on tehnyt 43 §:ssä tarkoitettun
päätöksen 42 §:ssä tarkoitetuista suoran valin-
nan palveluntuottajille asetettavista ehdoista;

5) maakunnalla on menettely 46 §:ssä tar-
koitetulle hyväksymiselle suoran valinnan
palveluntuottajaksi;

6) maakunnalla on menettely 81 §:ssä tar-
koitetulle suoran valinnan palveluntuottajien
valvonnalle;

7) maakunta on päättänyt 64 §:ssä tarkoite-
tulla tavalla suoran valinnan palveluntuotta-
jille maksettavista korvauksista;

8) maakunnassa on käytössä sosiaali- ja ter-
veyskeskusten toiminnan edellyttämät tieto-
järjestelmät ja valmius asiakas- ja potilastie-
don tietoturvalliseen käsittelyyn.

Edellytyksenä sosiaali- ja terveyskeskusten
toiminnan aikaisemmalle aloittamiselle on li-
säksi, että se ei vaaranna asiakas- eikä potilas-
turvallisuutta.

Valtioneuvoston päätös valmistellaan sosi-
aali- ja terveysministeriössä. Päätös luvan
myöntämisestä on tehtävä viivytyksettä sen
jälkeen, kun ministeriölle on toimitettu kaikki
asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot.

Jos maakunnassa on aloitettu tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla sosiaali- ja terveyskeskusten toiminta ennen 1 päivää tammikuuta 2022, saa asiakas, joka 21 §:n mukaisesti saa palvelunsa kyseisen maakunnan liikelaitoksesta, valita ennen 1 päivää tammikuuta 2022 sosiaali- ja terveyskeskuksen kyseisen maakunnan alueelta sekä muun sellaisen maakunnan alueelta, jossa sosiaali- ja terveyskeskusten toiminta on aloitettu tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla. Jos asiakas ei valitse sosiaali- ja terveyskeskusta, hän saa 18 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut palvelut sen liikelaitoksen sosiaali- ja terveyskeskuksesta, josta hän 21 §:n mukaisesti saa palvelunsa.

Jos maakunnassa ei ole aloitettu tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla sosiaali- ja terveyskeskusten toimintaa ennen 1 päivää tammikuuta 2022, kyseisen maakunnan liikelaitoksesta 21 §:n mukaisesti palvelunsa saava asiakas ei saa valita ennen 1 päivää tammikuuta 2022 sosiaali- ja terveyskeskusta maakunnista, joissa sosiaali- ja terveyskeskusten toiminta on aloitettu tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla.

9190 §

Lisäaika sosiaali- ja terveyskeskusten toiminnan aloittamiselle

Valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää maakunnalle enintään yhden vuoden lisäaikaa 18 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen suoran valinnan palvelujen siirtämiselle sosiaali- ja terveyskeskusten tuotantovastuulle, jos maakunta ei pysty täyttämään 90 §:n 1 ja 2 momentin mukaisia edellytyksiä 1 päivään tammikuuta 2022 mennessä.

Maakunnan hakemukseen on liitettävä maakunnan suunnitelma siitä, milloin ja miten 18 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut suoran valinnan palvelut siirretään sosiaali- ja terveyskeskusten tuotantovastuulle.

Valtioneuvosto voi asettaa lisäajan myöntämistä koskevassa päätöksessään maakunnalle ehtoja, joiden tarkoituksena on varmistaa, että 18 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut suoran valinnan palvelut siirretään valtioneuvoston päättämässä lisäajassa sosiaali- ja terveyskes-

kusten tuotantovastuulle. Maakunnan on noudatettava omassa päätöksenteossään asetettuja ehtoja.

Maakunnan on haettava lisääaikaa viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2021. Valtioneuvoston päätös valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriössä.

Jos maakunnassa aloitetaan tässä pykälässä tarkoitettulla tavalla sosiaali- ja terveyskeskusten toiminta myöhemmin kuin 1 päivänä tammikuuta 2022, saa asiakas, joka 21 §:n mukaisesti saa palvelunsa kyseisen maakunnan liikelaitoksesta, valita sosiaali- ja terveyskeskuksen vasta, kun kyseisessä maakunnassa on aloitettu sosiaali- ja terveyskeskusten toiminta.

89 §

Suunhoidon yksiköiden toiminnan aloitus

Maakunnan on siirrettävä 18 §:n 3 momentissa tarkoitettut palvelut tuotettaviksi suunhoidon yksiköihin 1 päivänä tammikuuta 2022.

Maakunnan on siirrettävä 18 §:n 4 momentissa tarkoitettuja palveluja tuotettaviksi suunhoidon yksiköihin 1 päivästä tammikuuta 2023 alkaen.

Maakunnan on tehtävä viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2021 päätökset suunhoidon yksiköille 1 päivänä tammikuuta 2023 siirrettävistä 18 §:n 4 momentissa tarkoitetuista palveluista, 42 §:ssä tarkoitetuista ehdoista suunhoidon suoran valinnan palveluntuottajille sekä 10 luvussa tarkoitetuista suunhoidon suoran valinnan palveluntuottajille suoritettavista korvauksista.

Jos yksityinen palveluntuottaja haluaa päästä suunhoidon suoran valinnan palveluntuottajaksi 1 päivästä tammikuuta 2022, sen on tehtävä 45 §:ssä tarkoitettu ilmoitus maakunnalle viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2021. Maakunnan on tehtävä päätös yksityisen suoran valinnan palvelun-tuottajan hyväksymisestä kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta. Yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan tultua hyväksytyksi maakunnan on tehtävä 48 §:ssä tarkoitettu sopimus tämän kanssa viivytyksettä.

9289 §

Suunhoidon yksiköiden toiminnan aloitus

Maakunnan on tiedotettava valittavissa olevista suunhoidon yksiköistä ja valintamenettelystä maakunnan asukkaille viimeistään 1 päivästä lokakuuta 2021. Maakunnan asukkaan on voitava ilmoittautua suunhoidon yksikön asiakkaaksi viimeistään mainitusta ajankohdasta.

90 §

Sosiaali- ja terveyskeskuksen valinta

Jos maakunnan asukas ei ole valinnut sosiaali- ja terveyskeskusta ennen 1 päivää tammikuuta 2021, hän saa vuosien 2021 ja 2022 aikana suoran valinnan palvelut asuinmaakuntansa liikelaitokseen kuuluvasta sosiaali- ja terveyskeskuksesta. Asiakas saa kuitenkin vuosien 2021 ja 2022 aikana vaihtaa sosiaali- ja terveyskeskuksen. Ensimmäisen kerran sosiaali- ja terveyskeskuksen saa vaihtaa 20 §:n 4 momentissa säädetystä määräajasta riippumatta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu maakunnan asukas ei ole tehnyt palveluistaan vastaavan sosiaali- ja terveyskeskuksen valintaa vuoden 2022 loppuun mennessä, maakunnan on osoitettava hänelle sosiaali- ja terveyskeskus, joka on maakunnan alueella parhaiten hänen saavutettavissaan. Ala-ikäisten kohdalla ja muissa erityistilanteissa sosiaali- ja terveyskeskuksen valintaan sovelletaan 11 ja 12 §:ää. Asukkaalla, jolle on osoitettu sosiaali- ja terveyskeskus, on vuonna 2023 oikeus vaihtaa sosiaali- ja terveyskeskus ensimmäisen kerran 20 §:n 4 momentissa säädetystä määräajasta riippumatta.

Maakunta on velvollinen ilmoittamaan 3 momentissa tarkoitettua menettelyä asiakkaille, jotka eivät ole tehneet nimenomaista palveluntuottajan valintaa vuoden 2022 loppuun mennessä, viimeistään lokakuussa 2022.

91 §

Suunhoidon yksikön valinta ja suunhoidon yksikön korvaukset vuosina 2022 ja 2023

9390 §

Sosiaali- ja terveyskeskuksen valinta

Jos maakunnan asukas ei ole valinnut sosiaali- ja terveyskeskusta ennen 1 päivää tammikuuta ~~2021-2022~~, hän saa vuosien ~~2021-2022~~ ja ~~2022-2023~~ aikana suoran valinnan palvelut asuinmaakuntansa liikelaitokseen kuuluvasta sosiaali- ja terveyskeskuksesta. Asiakas saa kuitenkin vuosien ~~2021-2022~~ ja ~~2022-2023~~ aikana vaihtaa sosiaali- ja terveyskeskuksen. Ensimmäisen kerran sosiaali- ja terveyskeskuksen saa vaihtaa 20 §:n 4 momentissa säädetystä määräajasta riippumatta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu maakunnan asukas ei ole tehnyt palveluistaan vastaavan sosiaali- ja terveyskeskuksen valintaa vuoden ~~2022-2023~~ loppuun mennessä, maakunnan on osoitettava hänelle sosiaali- ja terveyskeskus, joka on maakunnan alueella parhaiten hänen saavutettavissaan. Ala-ikäisten kohdalla ja muissa erityistilanteissa sosiaali- ja terveyskeskuksen valintaan sovelletaan 11 ja 12 §:ää. Asukkaalla, jolle on osoitettu sosiaali- ja terveyskeskus, on vuonna ~~2023-2024~~ oikeus vaihtaa sosiaali- ja terveyskeskus ensimmäisen kerran 20 §:n 4 momentissa säädetystä määräajasta riippumatta.

Maakunta on velvollinen ilmoittamaan 3 momentissa tarkoitettua palveluntuottajan osoittamista koskevasta menettelyä asiakkaille, jotka eivät ole tehneet nimenomaista palveluntuottajan valintaa ennen 1 päivää syyskuuta 2023-2022 loppuun mennessä, viimeistään lokakuussa ~~2022-2023~~.

9491 §

Suunhoidon yksikön valinta ja suunhoidon yksikön korvaukset vuosina 2022 ja 2023

Jos maakunnan asukas ei ole valinnut suunhoidon yksikköä ennen 1 päivää tammikuuta 2024, maakunnan on osoitettava hänelle suunhoidon yksikkö, joka on maakunnan alueella parhaiten hänen saavutettavissaan. Asiakkaalla on tällöin oikeus vaihtaa vuonna 2024 suunhoidon yksikkö ensimmäisen kerran 20 §:n 4 momentissa säädetystä määräajasta riippumatta.

Suunhoidon yksikölle suoritetaan vuosina 2022 ja 2023 korvaus 65 §:n 3 momentissa säädetystä poiketen palveluyksikön asiakkaiden lukumäärän perusteella. Lisäksi tuottajalle maksetaan 67 §:n mukaisia suoriteperusteisia korvauksia. Maakunta voi päättää 68 §:n mukaisten kannustinperusteisten korvausten ja 69 §:n mukaisten muiden korvausten maksamisesta. Korvauksen maksaminen alkaa asiakkaalle tehdystä ensimmäisestä hoidon ja palvelutarpeen arvioinnista. Kiinteä korvaus määräytyy yleisimpien suunhoidon hoitotoimenpiteiden sisällön ja niiden kustannusten perusteella. Palvelutarpeen arviointiin perustuva kiinteä korvaus maksetaan kuukausittain hoitajakson aikana. Kiinteän korvauksen suuruus määritellään siten, että se on enintään puolet maakunnan suunhoidon suoran valinnan palveluihin osoittamasta määrärahasta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään kiinteän korvauksen perusteena olevat suunhoidon hoitotoimenpiteet ja korvauksen suuruus sekä toimenpidekohtaisesti 67 §:n mukaisen suoriteperusteisen korvauksen vähimmäismäärä.

92 §

Julkista palveluntuottajaa koskeva siirtymäaika

Sen estämättä, mitä 38 §:ssä säädetään, julkinen palveluntuottaja voi toimia tässä laissa tarkoitettuna palveluntuottajana enintään 31 päivään joulukuuta 2022 saakka, jos se on tehnyt palveluntuottajalain 42 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen rekisteröintiä varten. Vuoden 2023 alusta myös julkisen palveluntuottaja palveluyksiköiden on oltava 38 §:ssä tarkoitetussa palveluntuottajien rekisterissä.

9592 §

Julkista palveluntuottajaa koskeva siirtymäaika

93 §

Suoran valinnan palvelujen pilotointi

Suoran valinnan palvelujen kehittämiseksi toteutetaan pilotointi vuosina 2018—2021. Pilotoinnin tarkoituksena on saada kokemusta suoran valinnan palveluista ja tukea sosiaali- ja terveyskeskusten ja suunhoidon yksiköiden toiminnan käynnistämistä. Pilotointi toteutetaan noudattaen 3 luvun säännöksiä ja se voi koskea 18 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja palveluja.

Edellä 18 §:n 1 momentissa tarkoitettuja sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluja koskevan pilotin tulee päättyä viimeistään vuoden 2020 lopussa. Mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettuja suun terveydenhuollon suoran valinnan palveluja koskevan pilotin tulee päättyä viimeistään vuoden 2021 lopussa. Pilottien hallinnointi siirtyy vuoden 2020 alusta asianomaisille maakunnille.

9693 §*Suoran valinnan palvelujen pilotointi*

Suoran valinnan palvelujen kehittämiseksi toteutetaan pilotointi vuosina 2019—2021. Pilotoinnin tarkoituksena on saada kokemusta suoran valinnan palvelujen palvelukokonaisuuksista ja palveluntuottajien sopimus- ja korvausmalleista, kerätä tietoa valinnanvapauden toteutumisesta suoran valinnan palveluissa sekä tukea sosiaali- ja terveyskeskusten ja suunhoidon yksiköiden toiminnan käynnistämistä. Pilotointi toteutetaan noudattaen 3 luvun säännöksiä ja se koskee 18 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja palveluja.

Edellä 18 §:n 1 momentissa tarkoitettuja sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluja koskevan pilotin tulee päättyä viimeistään vuoden 2020 lopussa. Mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettuja suun terveydenhuollon suoran valinnan palveluja koskevan pilotin tulee päättyä viimeistään vuoden 2021 lopussa. Pilottien hallinnointi siirtyy vuoden 2020 alusta asianomaisille maakunnille.

Pilottialueen kuntien asukkailla on oikeus valita palveluntuottajakseen alueen pilotissa mukana oleva palveluntuottaja tai vaihtoehtoisesti oikeus käyttää kunnan tai kuntayhtymän ja maakunnan muulla tavalla järjestämiä palveluja.

94 §

Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin pilotointi

Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käytön kehittämiseksi toteutetaan pilotointi vuosina 2018 ja 2019. Pilotoinnin tarkoituksena on saada kokemusta asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käytöstä ja tukea niiden käyttöönottoa.

Asiakassetelin pilotointi toteutetaan noudattaen 5 luvun säännöksiä. Asiakasseteliä tulee tarjota asiakkaille pilotointiin valittujen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen hank-

9794 §*Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin pilotointi*

Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käytön kehittämiseksi toteutetaan pilotointi vuosina 2019-2020. Pilotoinnin tarkoituksena on saada kokemusta asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin palvelukokonaisuuksista ja palveluprosessista, asiakassetelin arvon määrittämisestä ja henkilökohtaisen budjetin laskeamisesta sekä seurantajärjestelmän kehittämisestä ja tukea niiden käyttöönottoa.

Asiakassetelin pilotointi toteutetaan noudattaen 5 luvun säännöksiä. Asiakasseteliä tulee

kimiseen. Henkilökohtaisen budjetin pilotointi toteutetaan noudattaen 6 luvun säännöksiä.

Henkilökohtaisen budjetin pilotointi voi koskea sellaisia henkilöitä, jotka täyttävät 27 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettut edellytykset. Sitä ei tarvitse kohdentaa kaikkiin 27 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin asiakasryhmiin.

tarjota pilottialueen kuntien asukkaille hakemuksen perustella pilotointiin valittujen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen hankkimiseen.

Henkilökohtaisen budjetin pilotointi toteutetaan noudattaen 6 luvun säännöksiä. Henkilökohtaista budjettia tulee tarjota pilottialueen kuntien asukkaille, jotka täyttävät 27 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettut edellytykset. Henkilökohtaisen budjetin pilotointi toteutetaan siten, että henkilökohtaista budjettia käytetään pilotointialueella hakemuksessa määritellyn mukaisesti yhdelle tai useammalle vanhuspalvelulain 3 §:n 2 kohdassa, vammaispalvelulain 2 §:ssä tai kehitysvammalain 1 §:ssä tarkoitetuille henkilöryhmille.

Pilottialueen kuntien asukkailla, joille on myönnetty asiakasseteli tai henkilökohtainen budjetti, on oikeus valita palveluntuottajakseen alueen pilotissa mukana oleva palveluntuottaja. Asiakas voi kieltäytyä asiakasettelistä tai henkilökohtaisesta budjetista, jolloin hänellä on oikeus käyttää kunnan tai kuntayhtymän ja maakunnan muulla tavalla järjestämiä palveluja.

95 §

Piloteissa sovellettavat säännökset

Maakuntia koskevia tässä laissa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan piloteissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjinä toimiviin kuntiin ja kuntayhtymiin silloin, kun ne hallinnoivat pilottia. Kunnan, kuntayhtymän tai maakunnan omistamaan yhtiöön tai muuhun yhteisöön sovelletaan piloteissa samoja säännöksiä kuin yksityisiin palveluntuottajiin. Piloteissa sovelletaan 8, 9 ja 10 luvun säännöksiä. Lisäksi piloteissa sovelletaan 3 §:ssä tarkoitettua muuta lainsäädäntöä.

Yksityisiin palveluntuottajiin sovelletaan piloteissa 75 §:n säännöstä rikosoikeudellisesta virka- ja vahingonkorvausvastuusta.

Palveluntuottajien valvontaan sovelletaan 81 §:ää. Vuoden 2019 loppuun asti valvonnasta vastaa kunta.

Pilottiin osallistuessaan asiakkaalla on oikeus saattaa kunnan, kuntayhtymän tai maakunnan käsiteltäväksi kokemansa epäkohta 82

9895 §

Piloteissa sovellettavat säännökset

Maakuntia koskevia tässä laissa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan piloteissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjinä toimiviin kuntiin ja kuntayhtymiin silloin, kun ne hallinnoivat pilottia. Kunnan, kuntayhtymän tai maakunnan omistamaan yhtiöön tai muuhun yhteisöön sovelletaan piloteissa samoja säännöksiä kuin yksityisiin palveluntuottajiin. Piloteissa sovelletaan 8, 9 ja 10 luvun säännöksiä. Lisäksi piloteissa sovelletaan 3 §:ssä tarkoitettua muuta lainsäädäntöä.

Yksityisiin palveluntuottajiin sovelletaan piloteissa 75 §:n säännöstä rikosoikeudellisesta virka- ja vahingonkorvausvastuusta.

Palveluntuottajien valvontaan sovelletaan 81 §:ää. Vuoden 2019 loppuun asti valvonnasta vastaa vat pilotoinnin toteuttavat kunnat ja kuntayhtymät kunta.

Pilottiin osallistuessaan asiakkaalla on oikeus saattaa tehdä kunnalle, kuntayhtymäl-

§:ssä tarkoitetulla tavalla. Asia voidaan siirtää käsiteltäväksi palveluntuottajalle muistutuksena.

Muutoksenhakuun pilottia koskevista maakunnan päätöksistä sovelletaan, mitä 83 §:ssä säädetään. Muutosta kuntien ja kuntayhtymien tekemiin 83 §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin haetaan siten kuin kuntalaissa säädetään.

~~len tai maakunnallen käsiteltäväksi koke-
mansa epäkohta kantelu~~ 82 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Asia voidaan siirtää käsiteltäväksi palveluntuottajalle muistutuksena.

Muutoksenhakuun ~~pilotintia koskevista ai-
kana tehtävistä~~ maakunnan ja maakunnan lii-
kelaitoksen päätöksistä sovelletaan, mitä 83 §:ssä säädetään.

Muutosta kuntien ja kuntayhtymien pilotin aikana tekemiin 83 §:nssä 1 momentissa tarkoitettuihin päätöksiin haetaan siten kuin kuntalaissa (410/2015) säädetään.

Muutosta kuntien ja kuntayhtymien pilotin aikana tekemiin 83 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin päätöksiin haetaan valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Kunnan tai kuntayhtymän pilotin aikana tekemiin 83 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin päätöksiin saa vaatia oikaisua kuntalain 134 §:n 2 momentissa tarkoitettulta viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 7 ja 8 momentissa tarkoitetuissa asioissa saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

99 §

Pilottialueiden valintakriteerit

Pilottialueiksi voidaan valita maakunnittain maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta annetun lain (/) 5 §:n mukaisten maakuntien alueiden kunnat ja kuntayhtymät. Edellytyksenä on, että kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu asukasluku on vähintään 80 prosenttia maakunnan asukasluvusta. Erityisin perustein pilotin kattama alue voi olla pienempi kuin 80 prosenttia maakunnan yhteenlasketusta asukasluvusta. Edellytyksenä alueen valitsemiseksi pilottiin on lisäksi, että pilotti käsittää kaikki tai osan 98 ja 100 §:n mukaisista palveluista.

Pilottialueiden valinnan perusteena on alueellinen kattavuus ja se, että pilottien avulla

96 §

Valtionavustuksen myöntäminen pilotointiin

Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää pilottien toteuttamista varten kunnille ja kuntayhtymille valtionavustusta valtion talousarviossa siihen osoitetun määrärahan mukaisesti. Valtionavustusta myönnetään sellaisten pilottien toteuttamista varten, joiden arvioidaan toteuttavan pilotoinnille asetetut tavoitteet mahdollisimman hyvin. Valtionavustus myönnetään täysimääräisenä. Valtionavustusta ei myönnetä kunnalle tai kuntayhtymälle, joka on tehnyt palveluntuottajan kanssa sopimuksen kaikkien 18 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisesta.

Pilotti voi sisältää sekä 93 että 94 §:ssä tarkoitettuja palveluja, ja ne voidaan sisällyttää samaan, sosiaali- ja terveysministeriölle osoitettavaan hakemukseen.

Pilottialueen tulee kattaa lähtökohtaisesti kyseessä olevan maakunnan alueen kunnat ja kuntayhtymät, joiden yhteenlaskettu asukasluku on vähintään 80 % maakunnan asukasluvusta. Erityisin perustein pilottiin kattama alue voi olla pienempi kuin 80 % maakunnan yhteenlasketusta asukasluvusta.

Pilotin toteuttamista varten vuosille 2020 ja 2021 myönnetty ja kohdistuva valtionapu maksetaan sille maakunnalle, jolle pilotin hallinnointi siirtyy.

Valtionavustuksen hakemisesta, myöntämisestä, käytöstä ja käytön valvonnasta säädetään valtionavustuslaissa (688/2001), jollei muualla toisin säädetä tai valtion talousarviosta muuta johdu.

saadaan kerättyä kokemusta 98 ja 100 §:ssä asetettujen tavoitteiden toteutumisesta väestö- ja palvelurakenteeltaan sekä maantieteellisiltä ja muilta olosuhteiltaan toisiinsa nähden erilaisilta alueilta ja erilaisista palvelukokonaisuuksista.

Pilottiin valinnan edellytyksenä on, että pilottiin hakeva alue esittää suunnitelman siitä, miten se toteuttaa pilotoinnille 98 ja 100 §:ssä asetetut tavoitteet sekä pilotoinnin toteuttamisesta ja sen tavoitteiden toteutumisen seurannasta.

100~~96~~ §

Valtionavustuksen myöntäminen pilotointiin

Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää pilottien toteuttamista varten kunnille ja kuntayhtymille valtionavustusta valtion talousarviossa siihen osoitetun määrärahan mukaisesti. Valtionavustusta myönnetään pilottien hallinnoinnista ja tietojärjestelmistä aiheutuviin kustannuksiin sekä pilotista aiheutuviin palvelutuotannon lisäkustannuksiin. ~~sellaisten pilottien toteuttamista varten, joiden arvioidaan toteuttavan pilotoinnille asetetut tavoitteet mahdollisimman hyvin.~~ Valtionavustus myönnetään täysimääräisenä. Valtionavustusta ei myönnetä kunnalle tai kuntayhtymälle, joka on tehnyt palveluntuottajan kanssa sopimuksen kaikkien 18 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisesta.

Pilotti voi sisältää sekä ~~953~~ 964 ~~96~~ 96 ~~että~~ että 97 §:ssä tarkoitettuja palveluja, ja ne voidaan sisällyttää samaan, sosiaali- ja terveysministeriölle osoitettavaan hakemukseen.

~~Pilottialueen tulee kattaa lähtökohtaisesti kyseessä olevan maakunnan alueen kunnat ja kuntayhtymät, joiden yhteenlaskettu asukasluku on vähintään 80 % maakunnan asukasluvusta. Erityisin perustein pilottiin kattama alue voi olla pienempi kuin 80 % maakunnan yhteenlasketusta asukasluvusta.~~

Pilotin toteuttamista varten vuosille 2020 ja 2021 myönnetty ja kohdistuva valtionapu maksetaan sille maakunnalle, jolle pilotin hallinnointi siirtyy.

Valtionavustuksen hakemisesta, myöntämisestä, käytöstä ja käytön valvonnasta säädetään valtionavustuslaissa (688/2001), jollei

muualla toisin säädetä tai valtion talousarviosta muuta johdu.

97 §

Maakunnan liikelaitoksen valinta

Maakunnan on tiedotettava asukkailleen maakunnan liikelaitoksen valintamenettelystä ja liikelaitoksen palveluyksiköistä ja niiden palveluista viimeistään 1 päivästä lokakuuta 2019, mistä lukien maakunnan asukkaiden on voitava valita maakunnan liikelaitos ja sen 22 §:ssä tarkoitetut palveluyksiköt.

Jos maakunnan asukas ei ole valinnut maakunnan liikelaitosta 1 päivään tammikuuta 2020 mennessä, asiakas saa muut kuin suoran valinnan palvelut asuinmaakuntansa liikelaitoksesta. Asiakas voi kuitenkin tällöin vaihtaa maakunnan liikelaitoksen 21 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräajasta riippumatta.

10197 §

Maakunnan liikelaitoksen valinta

Maakunnan on tiedotettava asukkailleen maakunnan liikelaitoksen valintamenettelystä ja liikelaitoksen palveluyksiköistä ja niiden palveluista viimeistään 1 päivästä lokakuuta 2019, mistä lukien maakunnan asukkaiden on voitava valita maakunnan liikelaitos ja sen 22 §:ssä tarkoitetut palveluyksiköt.

Jos maakunnan asukas ei ole valinnut maakunnan liikelaitosta 1 päivään tammikuuta 2020 mennessä, asiakas saa muut kuin suoran valinnan palvelut asuinmaakuntansa liikelaitoksesta. Asiakas voi kuitenkin tällöin vaihtaa maakunnan liikelaitoksen 21 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräajasta riippumatta.

98 §

Muutostuki

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö antavat tehtävälöjensä mukaista ohjausta ja tukea maakunnille tämän lain toimeenpanossa.

10298 §

Muutostuki

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö antavat tehtävälöjensä mukaista ohjausta ja tukea maakunnille tämän lain toimeenpanossa.

99 §

Suoran valinnan palveluja koskeva rajoitus

Palveluntuottaja, jolla on maakunnalle siirtyvä kunnan tai kuntayhtymän kanssa tehty sopimus kaikkien 18 §:n 1 ja 2 momentissa tai kaikkien 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisesta, voidaan hyväksyä tässä laissa tarkoitetuksi suoran valinnan palveluntuottajaksi 46 §:n mukaisessa hyväksymismenettelyssä sopimuksen voimassaoloaikana. Edellä 48 §:ssä tarkoitettu sopimuksessa on määrättävä, että palveluntuottajan korvaus muodostuu 10 luvussa säädetyn mukaisesti, elleivät maakunta ja palveluntuottaja sovi, että korvaukset maksetaan maakunnan vastuulle

10399 §

Suoran valinnan palveluja koskeva rajoitus

Palveluntuottaja, jolla on maakunnalle siirtyvä kunnan tai kuntayhtymän kanssa tehty sopimus kaikkien 18 §:n 1 ja 2 momentissa tai kaikkien 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisesta, voidaan hyväksyä tässä laissa tarkoitetuksi suoran valinnan palveluntuottajaksi 46 §:n mukaisessa hyväksymismenettelyssä sopimuksen voimassaoloaikana. Edellä 48 §:ssä tarkoitettu sopimuksessa on määrättävä, että palveluntuottajan korvaus muodostuu 10 luvussa säädetyn mukaisesti, elleivät maakunta ja palveluntuottaja sovi, että korvaukset maksetaan maakunnan vastuulle

siirtyneen sopimuksen mukaisesti. Palveluntuottaja ei voi saada samasta asiakkaasta korvausta sekä maakunnalle siirtyneen sopimuksen että 48 §:ssä tarkoitettun sopimuksen perusteella.

Jos maakunnalle siirtyneen sopimuksen mukaiset palvelut käsittävät vain osan 18 §:n 1 ja 2 momentissa tai 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja palveluista, on kyseisen sopimuksen osapuolena olevan palveluntuottajan suoran valinnan palveluntuottajaksi ilmoittautessaan sitouduttava vastaamaan myös maakunnalle siirtyneen sopimuksen perusteella palveluja saaville asiakkaille muista 18 §:n 1 ja 2 momentin tai 3 ja 4 momentin mukaisista palveluista maakunnan kanssa tehtävässä sopimuksessa, jossa sovitaan samalla palveluntuottajan saamien korvausten perusteista.

Maakunnalle siirtyneen 1 tai 2 momentissa tarkoitettun sopimuksen voimassaolo ei rajoita asiakkaiden oikeutta valita palveluntuottaja tämän lain mukaisesti. Jos asiakas on valinnut tämän lain mukaisesti toisen palveluntuottajan, maakunnalle siirtyneen sopimuksen osapuolena olevan palveluntuottajan saama korvausta pienennetään vastaavasti.

Jos asiakas, jonka palveluja 1 tai 2 momentissa tarkoitettu maakunnalle siirtynyt sopimus koskee, ei ole valinnut 90 ja 91 §:ssä tarkoitettulla tavalla sosiaali- ja terveyskeskusta ja suunhoidon yksikköä, hän saa 18 §:ssä tarkoitettuja palveluita maakunnalle siirtyneen sopimuksen mukaisesti sopimuksen voimassaoloajan. Asiakkaalla on kuitenkin oikeus valita 20 §:ssä tarkoitettulla tavalla sosiaali- ja terveyskeskus ja suunhoidon yksikkö mainitun pykälän 4 momentissa säädetyistä määräjajasta riippumatta.

siirtyneen sopimuksen mukaisesti. Palveluntuottaja ei voi saada samasta asiakkaasta korvausta sekä maakunnalle siirtyneen sopimuksen että 48 §:ssä tarkoitettun sopimuksen perusteella.

Jos maakunnalle siirtyneen sopimuksen mukaiset palvelut käsittävät vain osan 18 §:n 1 ja 2 momentissa tai 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja palveluista, on kyseisen sopimuksen osapuolena olevan palveluntuottajan suoran valinnan palveluntuottajaksi ilmoittautessaan sitouduttava vastaamaan myös maakunnalle siirtyneen sopimuksen perusteella palveluja saaville asiakkaille muista 18 §:n 1 ja 2 momentin tai 3 ja 4 momentin mukaisista palveluista maakunnan kanssa tehtävässä sopimuksessa, jossa sovitaan samalla palveluntuottajan saamien korvausten perusteista.

Maakunnalle siirtyneen 1 tai 2 momentissa tarkoitettun sopimuksen voimassaolo ei rajoita asiakkaiden oikeutta valita palveluntuottaja tämän lain mukaisesti. Jos asiakas on valinnut tämän lain mukaisesti toisen palveluntuottajan, maakunnalle siirtyneen sopimuksen osapuolena olevan palveluntuottajan saama korvausta pienennetään vastaavasti.

Jos asiakas, jonka palveluja 1 tai 2 momentissa tarkoitettu maakunnalle siirtynyt sopimus koskee, ei ole valinnut ~~90 ja 91~~93 ja 94 §:ssä tarkoitettulla tavalla sosiaali- ja terveyskeskusta ja suunhoidon yksikköä, hän saa 18 §:ssä tarkoitettuja palveluita maakunnalle siirtyneen sopimuksen mukaisesti sopimuksen voimassaoloajan. Asiakkaalla on kuitenkin oikeus valita 20 §:ssä tarkoitettulla tavalla sosiaali- ja terveyskeskus ja suunhoidon yksikkö mainitun pykälän 4 momentissa säädetyistä määräjajasta riippumatta.